

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH**

Zemědělská fakulta

Katedra řízení

Studijní program: M4101 Zemědělské inženýrství

Studijní obor: Provozně podnikatelský obor

Regionální rozvoj a plošná ochrana souborů lidové
architektury v obcích okresu Plzeň – sever.

Vedoucí diplomové práce

Doc. RNDr. Jiří Vaníček, CSc.

Autor

Michaela Metličková

2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Regionální rozvoj a plošná ochrana souborů lidové architektury v obcích okresu Plzeň – sever“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích 31. 3. 2007

Michaela Metličková

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce doc. RNDr. Jířimu Vaníčkovi, CSc. za rady a připomínky.

Současně děkuji Mgr. Vlastě Frouzové a Ing. Petrovi Jiráskovi z Krajského úřadu v Plzni za cenné informace a věnované publikace.

Děkuji starostce obce Dýšina Mgr. Václavě Kuklíkové za vyčerpávající sdělení svých vlastních poznatků a znalostí z oblasti vesnických památkových zón.

V neposlední řadě děkuji fotografovi Petrovi Zikmundovi, který se mnou navštívil všechny obce a zasloužil se v této práci o fotodokumentaci všech vesnických památkových zón.

1	Úvod	12
2	Literární přehled	16
2.1	Regionální politika	16
2.1.1	Regionální politika obecná	16
2.1.2	Zásady regionální politiky	16
2.1.3	Cíle regionální politiky	16
2.2	Regionální rozvoj	17
2.2.1	Strategie regionálního rozvoje	17
2.2.2	Vymezení základních pojmů v oblasti podpory regionálního rozvoje	18
2.2.3	Oblasti podpory regionálního rozvoje	18
2.2.4	Finanční podpora programu regionálního rozvoje	19
2.2.5	Regiony soudržnosti v České republice	21
2.2.6	Regionální rada a výbor regionálního rozvoje	21
2.3	Regionální politika Evropské Unie	22
2.3.1	Předvstupní nástroje	22
2.3.2	Regionální politika EU 2004 - 2006	23
2.3.3	Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	26
2.3.4	Regionální politika EU 2007 - 2013	27
2.3.5	Srovnání cílů a nástrojů politiky soudržnosti v období 2000 - 2006 a 2007 – 2013	28
2.4	Regionální operační programy	29
2.4.1	ROP NUTS II Jihozápad	29
2.4.2	Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko	29
2.5	Programy v rámci České republiky	30
2.5.1	Program obnovy venkova	30
2.5.2	Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	32
2.5.3	Havarijní program	33
2.6	Aktivity v rámci Plzeňského kraje	33
2.6.1	Regionální rozvoj Plzeňského kraje	33
2.6.2	Kultura a památková péče Plzeňského kraje	36
2.7	Památky lidového stavitelství a jejich ochrana	38
2.8	Marketingový výzkum	41

2.8.1	Primární výzkum	42
2.8.2	Sekundární výzkum	43
2.8.3	Analýza údajů a jejich interpretace, prezentace zprávy	44
2.8.4	Analýza SWOT.....	44
3	Metodika.....	47
3.1	Popis vesnických památkových zón	48
3.1.1	Dolany u Plzně.....	48
3.1.2	Dýšina.....	57
3.1.3	Hlince.....	68
3.1.4	Jarov.....	78
3.1.5	Kyšice	88
3.1.6	Studená	98
3.1.7	Lhota u Chříče	108
3.1.8	Radějov	110
3.2	Porovnání vesnických památkových zón	112
4	Výsledky sociologických šetření	115
4.1	Výsledky dotazníků pro obyvatele vesnických památkových zón	115
4.2	Výsledky dotazníků pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací a zón	122
4.3	Výsledky dotazníku pro představitele pobočky Národního památkového ústavu v Plzeňském kraji.....	123
4.4	Shrnutí výsledků dotazníkového šetření.....	124
5	Diskuse a (SWOT) analýza výsledků.....	126
5.1	Analýza vnitřních faktorů obcí – silných a slabých stránek	126
5.2	Analýza externích faktorů – příležitostí a hrozeb.....	127
5.3	Navržená opatření.....	127
6	Závěr	131
7	Použitá literatura.....	134
8	Přílohy	136

1 Úvod

V roce 1995 vláda České republiky a Ministerstvo kultury České republiky prohlásily po mnoha letech příprav několik desítek sídel za vesnické památkové rezervace a zóny. Samozřejmě několik obcí i v okrese Plzeň – sever. Konečně tak byl dán

Obrázek č. 1: Roubený obytný dům v Dýšíně

Foto Petr Zikmund

předpoklad k realizaci ochrany i těch památek a jejich souboru, které po dlouhé roky pomyslně stály stranou zájmů jednotlivců i skupin.

Když na přelomu 40. a 50. let 20. století došlo k obecně známým společenským změnám, měly tyto události výrazný dopad i na lidovou stavební kulturu. Vystaven vrtkavé přízni lidského pokolení, odsunu německého etnika, dosídlování pohraničí, kolektivizaci zemědělství, likvidaci desítek vesnic v příhraničních oblastech, prosazování myšlenky přiblížení venkova městu – tím vším musel venkov projít v uplynulém půlstoletí. Když už se zdálo, že pomyslný idylický obraz vsi zůstane minulostí, objevil se na scéně pojem chalupářství. Lidé se po svém začali realizovat v záchraně venkovských staveb. Díky nim tak do 21. století přežil ne jeden mimořádně cenný doklad lidové stavební kultury.

Vyhlášení vesnických památkových rezervací a zón umožnilo ovlivňovat celkový obraz vybraných vesnických sídel jako dochovaného souboru památkových objektů nebo jejich často jedinečné založení v krajině. Stále se ještě nejedná o optimální způsob řešení problematiky ochrany památkově hodnotných vesnických lokalit, ale minimálně vzniklo zákonné východisko pro rozvíjení stupně poznání a prezentace dochovaných kvalit zájmových území.

Oblast severního Plzeňska je v hranicích stávajícího okresu Plzeň – sever umělým administrativně – správním útvaru nedlouhého trvání. Z hlediska etnografického a historického sdružuje několik, v minulosti značně svébytných územních celků, formovaných kromě jiného také průběhem pomyslné etnické hranice, která region dělila na území s česky a

německy hovořícím obyvatelstvem. Tento fakt se projevil i v pestré škále stavebních konstrukcí a prvků užívaných v tzv. lidové architektuře.

Dvacáté století a především jeho druhá polovina přinesly do obrazu venkova ležícího severně od metropole západních Čech celou řadu více či méně negativních změn, které měly dopad i na otázku zachování historického stavebního lidového fondu. Od druhé poloviny 20. století, kdy nastala vlna úbytku historického stavebního lidového fondu, ovlivněná především odsunem Němců a dále kolektivizací zemědělství, se začalo hovořit o ochraně lidového stavitelství také v rovině státní památkové péče. Přestože byla následně celá řada budov zapsána do seznamu kulturních památek, pokračovala likvidace mnohdy nenahraditelných objektů a to především v oblastech tzv. Sudet. Smutnou stránkou celé problematiky zůstává, že domy byly bořeny, aniž by se věnovala pozornost alespoň jejich zdokumentování.

Obrázek č. 2: Kaple v Kyšicích

Foto Petr Zikmund

Od druhé poloviny 90. let 20. století se Památkový ústav v Plzni v rámci výzkumného grantu „Lidová stavební kultura českého západu“ zabývá plošným průzkumem venkovských sídel na Plzeňsku. Smyslem práce je prohloubení poznání urbanistických a stavebních kvalit jednotlivých lokalit, zjištění nových poznatků o objektech, po památkové stránce cenných, jejich fotografická dokumentace a v neposlední řadě i zjištění stavu vypovídací schopnosti krajiny jako celku.

V diplomové práci se budu podle zadání soustředit na vybrané vesnické památkové zóny v okrese Plzeň – sever vyjma obcí Olejnice a Munice, protože dané obce v tomto okrese nejsou.

2 Literární přehled

2.1 Regionální politika

2.1.1 Regionální politika obecná

Regionální politika v obecném pojetí se zabývá prostorovými aspekty hospodářské politiky státu, poznáváním a analyzováním úrovně jednotlivých regionů a usměřováním jejich dalšího rozvoje.

Velmi obecně lze regionální politiku definovat jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.

Od regionální politiky (i regionálního plánování) je nutno rozlišovat územní plánování, které se zabývá materiálním (technickým) řešením území.

Cílem obecného regionálního plánování je především redukovat prostorové nevyváženosti, hlavně v důsledku nerovnoměrného vývoje ekonomických aktivit, prosperity a konkurenceschopnosti jednotlivých regionů.

2.1.2 Zásady regionální politiky

Zásady regionální politiky schválené vládou ČR v roce 1998 významně přispívají k realizaci záměrů regionální politiky, tj. k redukci prostorových nevyvážeností prostřednictvím řady opatření, především výběrem a podporou toho rozvojového potenciálu, který má v daném regionu růstové předpoklady a nejvýrazněji zajistí budoucí rozvoj regionu. Regionální politika tak pouze následně netlumí tyto sociální a ekologické kolapsy (např. nezaměstnanost, nadměrné zatížení ekologického systému), ale také jim cíleně předchází.

2.1.3 Cíle regionální politiky

Cíle regionální politiky vychází z identifikace hlavních regionálních problémů a z pojetí státní hospodářské politiky, přičemž pro jednotlivá časová období dochází k jejich konkretizaci pokud možno tak, aby bylo možné kontrolovat jejich splnění a souběžně hodnotit účinnost použitých nástrojů. Konkrétní cíle bývají například formulovány úkolem výrazného sblížení úrovně HDP na 1 obyvatele v jednotlivých regionech. Dílčí cíle bývají formulovány například jako povzbuzení podnikatelských aktivit v regionu, zlepšení vybavenosti regionu technickou infrastrukturou, povzbuzení bytové výstavby v regionu, zkvalitnění ekologické situace v regionu apod.

2.2 Regionální rozvoj

Zákon č. 248/2000 Sb. stanovuje podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje, s tím související působnost správních úřadů, krajů a obcí a vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti.

Regionem se rozumí územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován.

Strategií regionálního rozvoje je střednědobý dokument, na období 3-7 let, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje.

Státním programem regionálního rozvoje je střednědobý dokument, který stanoví zaměření podpory regionálního rozvoje pro jeden nebo společně pro více podporovaných regionů.

Hospodářskou a sociální soudržností se rozumí opatření k vyrovnávání rozdílů mezi regiony v rámci Evropských společenství.

2.2.1 Strategie regionálního rozvoje

Strategie regionálního rozvoje obsahuje zejména analýzu stavu regionálního rozvoje, charakteristiku slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, strategické cíle regionálního rozvoje v České republice, vymezení státem podporovaných regionů a doporučení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti.

Ministerstvo pro místní rozvoj při vypracování návrhu strategie regionálního rozvoje využívá zejména statistické údaje, příslušné územně plánovací podklady a územně plánovací dokumentaci, limity využití území a zásady jeho organizace, principy ochrany a tvorby životního prostředí a programy rozvoje územního obvodu krajů. Strategii regionálního rozvoje schvaluje na návrh Ministerstva pro místní rozvoj vláda.

Na základě vládou schválené strategie regionálního rozvoje vypracovává Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s dotčenými ústředními správními úřady, kraji, a podle potřeby i s ostatními dotčenými osobami, návrh státního programu regionálního rozvoje.

Státní program regionálního rozvoje zejména obsahuje vymezení regionu, cíl, jehož má být podporou jeho rozvoje dosaženo, stanovení oblastí, na něž je podpora zaměřena včetně navrhovaných opatření, podmínky pro poskytování finanční podpory, formy a způsob jejího

poskytování a potřebné finanční prostředky na jednotlivá opatření včetně jejich rozdělení a časové období jeho platnosti. Státní program regionálního rozvoje schvaluje na návrh Ministerstva pro místní rozvoj vláda.

2.2.2 Vymezení základních pojmů v oblasti podpory regionálního rozvoje

Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s ostatními dotčenými ústředními správními úřady a kraji na základě průběžné analýzy hospodářského a sociálního rozvoje státu navrhuje vymezení regionů, jejichž rozvoj je třeba s ohledem na vyvážený rozvoj státu a vyrovnání rozdílů mezi úrovněmi jeho jednotlivých územních celků podporovat. Za tím účelem vypracovává návrh strategie regionálního rozvoje.

Regiony se soustředěnou podporou státu se podle charakteru svého zaostávání člení na:

- Strukturálně postižené regiony, ve kterých se soustřeďují negativní projevy strukturálních změn, dochází k útlumu odvětví a výrobních podniků a k růstu nezaměstnanosti. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce a rozvoj podnikání.
- Hospodářsky slabé regiony, které na základě ukazatelů hospodářského a sociálního rozvoje vykazují podstatně nižší úroveň, než je průměrná úroveň v České republice. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce, hospodářskou úroveň a strukturu a úroveň příjmů obcí a obyvatel.
- Venkovské regiony, které jsou charakterizovány nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatel a vyšším podílem zaměstnanosti v zemědělství. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu jeho zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských obcích.
- Ostatní regiony, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů, například pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelnými pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím, regiony s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské výroby, regiony s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti, než je průměrná úroveň v České republice.

2.2.3 Oblasti podpory regionálního rozvoje

- Rozvoj podnikání, s cílem zlepšení hospodářské struktury a vytváření nových nebo stabilizaci ohrožených pracovních míst.

- Rozvoj lidských zdrojů a další opatření v oblasti trhu práce, příklady zvyšování kvalifikace, zabezpečování vzdělávání a rekvalifikací, zajišťování souladu dosaženého vzdělání a kvalifikace s potřebami trhu práce a hospodářského a sociálního rozvoje regionu.
- Výzkum a technologický vývoj přispívající k celkovému rozvoji regionu se zřetelem na podporu zavádění nových technologií a inovací a posilování kapacit výzkumu a vývoje tam, kde je to pro rozvoj regionu nutné.
- Rozvoj cestovního ruchu.
- Zlepšování vybavení regionu infrastrukturou a zajištění dopravní obslužnosti.
- Rozvoj tělovýchovných, sportovních a mládežnických aktivit a kultury včetně památkové péče, pokud vytváří nová pracovní místa.
- Rozvoj občanské vybavenosti, včetně zařízení pro tělovýchovu, sport, mládež a aktivity občanů v jejich volném čase, rozvoj služeb s cílem uspokojování potřeb občanů v únosně dostupné vzdálenosti.
- Rozvoj služeb sociální péče a sociální pomoci.
- Zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb.
- Opatření k ochraně životního prostředí, omezování vlivů narušujících krajinu a udržení kulturní krajiny.
- Vznik právnických osob a tvorbu programů v regionu sloužících k jeho celkovému rozvoji.
- Provádění pozemkových úprav.
- Dosažení jiných cílů stanovených v programu rozvoje územního obvodu kraje u regionů v tomto programu vymezených.

2.2.4 Finanční podpora programu regionálního rozvoje

K finanční podpoře regionálního rozvoje se ve státním rozpočtu vyčleňují finanční prostředky na uskutečňování státního programu regionálního rozvoje v rozsahu, který na návrh vlády schválí Poslanecká sněmovna.

Opatření obsažená ve schváleném státním programu regionálního rozvoje zabezpečují dotčené ústřední správní úřady a kraje v rámci své působnosti do výše jim přidělených finančních prostředků určených na státní program regionálního rozvoje ve státním rozpočtu.

Poskytnutá finanční podpora představuje doplňkovou výpomoc. Příjemce je povinen před jejím převzetím doložit finanční zajištění jeho podílu z vlastních nebo jiných finančních zdrojů. Na finanční podporu poskytovanou podle tohoto zákona není právní nárok.

Příjemci finanční podpory mohou být kraje, sdružení obcí nebo obce a jimi založené právnické osoby, podnikatelé, nestátní neziskové organizace a ostatní právnické osoby, které o ni požádají a předloží projekt, kterým má být realizováno opatření obsažené ve státním programu regionálního rozvoje.

Finanční podpora na opatření obsažená ve státním programu regionálního rozvoje se poskytuje ve formě:

- dotací,
- úvěrů se zvýhodněnou úvěrovou sazbou a dobou splatnosti, případně jinou formou, návratných finančních výpomocí.

Dotčené ústřední správní úřady a kraje v rámci své působnosti provádějí kontrolu a hodnocení účinnosti projektů realizovaných v rámci státního programu regionálního rozvoje.

Kraj v rámci své samostatné působnosti podporuje rozvoj regionů vymezených v programu rozvoje územního obvodu kraje podle svých konkrétních potřeb s ohledem na vyvážený rozvoj svého územního obvodu.

Program rozvoje územního obvodu kraje obsahuje analýzu hospodářského a sociálního rozvoje územního obvodu kraje, charakteristiku slabých a silných stránek jeho jednotlivých částí a hlavní směry rozvoje, vymezení regionů, jejichž rozvoj je třeba podporovat s ohledem na vyvážený rozvoj kraje, spolu s uvedením oblastí, na něž má být podpora zaměřena včetně navrhovaných opatření, úkoly a priority v rozmístění a rozvoji občanské vybavenosti, infrastruktury, životního prostředí, sociální politiky, vzdělávání a dalších odvětví v jeho samostatné působnosti.

K finanční podpoře regionálního rozvoje územního obvodu kraje se v krajském rozpočtu vyčleňují finanční prostředky na uskutečňování programu rozvoje územního obvodu v rozsahu, který schválí zastupitelstvo kraje. K tomuto účelu může také kraj zřizovat peněžní fondy.

Ministerstvo pro místní rozvoj koordinuje činnost všech dotčených správních úřadů a zabezpečuje mezinárodní spolupráci na úseku podpory regionálního rozvoje a spolupráci s Evropskými společenstvími.

Kraj může podporovat rozvoj soukromého podnikání prospěšného pro kraj, vyčleňovat ze svého rozpočtu finanční prostředky určené k odstraňování závad a nedostatků v těch oblastech, které spadají do jeho působnosti.

Obec ve své samostatné působnosti spolupracuje s krajem, na jehož území se nachází, při přípravě a realizaci programu územního rozvoje kraje a mohou ve své samostatné

působnosti podporovat rozvoj podnikatelských aktivit potřebných pro rozvoj regionu, například formou technické a investiční přípravy pro investory.

2.2.5 Regiony soudržnosti v České republice

Regiony soudržnosti, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS II byly vytvořeny pro potřeby spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudržnosti. Spočívají zejména k využívání finančních prostředků z předvstupních a strukturálních fondů Evropských společenství.

Jedná se o tyto regiony soudržnosti:

- Praha, vymezený územím hlavního města Prahy,
- Střední Čechy, vymezený územím Středočeského kraje,
- Jihozápad, vymezený územím Českobudějovického a Plzeňského kraje,
- Severozápad, vymezený územím Karlovarského a Ústeckého kraje,
- Severovýchod, vymezený územím Libereckého, Královehradeckého a Pardubického kraje,
- Jihovýchod, vymezený územím Brněnského a Jihlavského kraje,
- Střední Morava, vymezený územím Olomouckého a Zlínského kraje,
- Ostravsko, vymezený územím Ostravského kraje.

2.2.6 Regionální rada a výbor regionálního rozvoje

Regionální rada zabezpečuje vypracování a realizaci programů spolufinancovaných z fondů a úkoly spojené s využíváním finančních prostředků z fondů. Zejména rozhoduje o jejich využití na jednotlivá opatření a aktivity, a odpovídá za efektivní využívání těchto prostředků, za kontrolu hospodaření s těmito prostředky a za realizaci přijatých kontrolních opatření.

Regionální rada:

- provádí sběr statistických a finančních informací potřebných k hodnocení průběhu realizace programu,
- zajišťuje zavedení počítačového řídicího a hodnotícího systému potřebného pro řízení a hodnocení průběhu realizace programu a výměnu dat mezi příslušnými orgány,
- provádí případné změny a úpravy programových dokumentů a předkládá je ke schválení Výboru regionálního rozvoje,

- provádí průběžné vyhodnocování realizace programů a vypracovává roční a závěrečné hodnotící zprávy o programech a po schválení Výborem regionálního rozvoje je předkládá Evropské komisi,
- zabezpečuje publicitu a informovanost o programech a poskytované pomoci v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti,
- zabezpečuje shodu programů a způsobu jejich realizace s politikou Evropských společenství, zejména v souvislosti s uplatňováním pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

Regionální rada zřizuje Výbor regionálního rozvoje. Výbor sleduje a vyhodnocuje realizaci pomoci poskytované z fondů a předkládá Radě návrhy řešení a dalšího postupu.

Pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu zřizuje Ministerstvo Řídící a koordinační výbor. Jeho členy jsou delegovaní zástupci dotčených ministerstev, krajů, podnikatelů, odborů, nestátních neziskových organizací a dalších právnických osob.

2.3 Regionální politika Evropské Unie

2.3.1 Předvstupní nástroje

Předvstupní nástroje Evropské unie byly určeny pro kandidátské země s cílem napomáhat kandidátským zemím při řešení konkrétních úkolů při zavádění *acquis communautaire*. Činnost předvstupních nástrojů je většinou omezena vstupem ČR do Evropské unie. Po 1. 5. 2004 tyto nástroje pouze dobíhají.

- **Phare**

Z prostředků fondu Phare byly spolufinancovány projekty narovnávací rozdíly v oblastech technické vybavenosti příhraničních městských samospráv, propagace českých exportérů v zahraničí či studijní pobyty učitelů v zahraničí. V současnosti běží několik programů Phare, jejich cílem je zlepšení situace malých a středních podniků, zlepšení infrastruktury, rozvoj lidských zdrojů či podpora odstraňování povodňových škod.

- **SAPARD**

Program SAPARD byl speciálním programem pro zemědělství a rozvoj venkova. Po vstupu jej nahradil operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

- **ISPA**

Nástroj předstupních strukturálních politik ISPA byl zaměřen na financování velkých projektů v oblasti životního prostředí a dopravy. Po vstupu do EU jej nahradil Fond soudržnosti.

2.3.2 Regionální politika EU 2004 - 2006

Regionální politika (politika hospodářské a sociální soudržnosti EU) je politikou solidarity. Více než třetina rozpočtu Evropské unie je věnována na snížení rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů a nerovností v blahobytu občanů. Prostřednictvím této politiky chce Unie přispět k rozvoji zaostávajících regionů, k restrukturalizaci průmyslových oblastí, které se ocitly v obtížné situaci, k ekonomické diverzifikaci venkovských oblastí, kde je zemědělství na ústupu, či k revitalizaci zanedbaných městských čtvrtí. Hlavním cílem je vytváření pracovních míst. Jedním slovem se jedná o posílení hospodářské, sociální i územní "soudržnosti" Unie.

2.3.2.1 Cíle

Pro programové období 2000 – 2006 byly Evropskou komisí vytyčeny tři cíle.

- **Cíl 1 Podpora rozvoje zaostávajících regionů**

Regiony s HDP pod hranicí 75%. Jedná se o podporu udržitelného rozvoje zejména prostřednictvím investic do výroby. Cíl 1 je dosahován za podpory prostředků ze všech čtyř strukturálních fondů – ERDF, ESF, EAGGF a FIG.

- **Cíl 2 – Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací**

Všechny oblasti, které nespádají pod cíl 1 a které dlouhodobě vykazují vysokou míru nezaměstnanosti, kriminality, špatnou úroveň školství nebo životního prostředí. Cíl 2 je naplňován z prostředků ERDF, ESF, FIG.

- **Cíl 3 – Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání**

Snížení nezaměstnanosti prostřednictvím rekvalifikace, vzdělávání a školení. Jediný fond, jehož finanční prostředky jsou použity na dosažení cíle 3 je ESF.

2.3.2.2 Strukturální fondy

Existují čtyři strukturální fondy a každý z nich pokrývá specifickou tematickou oblast.

- **Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)**

Byl založen v roce 1975 a dodnes je objemem finančních prostředků největším fondem. Ze zdrojů ERDF jsou financovány projekty v regionech spadajících do cílů 1 a 2.

- **Evropský sociální fond (ESF)**

Byl založen v roce 1960 a je hlavním nástrojem sociální politiky a zaměstnanosti EU. Pomoc ESF je zaměřena na nezaměstnanou mládež, dlouhodobé nezaměstnané a sociálně znevýhodněné skupiny a ženy v rámci všech 3 cílů regionální politiky EU.

- **Evropský orientační a záruční fond pro zemědělství (EAGGF)**

Funguje od roku 1962 a z jeho zdrojů je financován rozvoj venkovských oblastí. EAGGF je rozdělen do dvou sekcí. Orientační sekce podporuje rozvoj venkova v souladu s cílem 1, což se promítá do modernizace a racionalizace zemědělské výroby. Záruční sekce působí v oblastech vývozních kompenzací, stabilizací cen.

- **Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG)**

Založen roku 1994 za účelem zajištění financování rozvoje přímořských regionů i rybářského odvětví.

2.3.2.3 Iniciativy Společenství

Iniciativy Společenství jsou také čtyři a zaměřují se na řešení problémů, týkajících se většiny nebo dokonce všech členských států a evropských regionů. INTERREG III napomáhá rozvoji přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce, URBAN II podporuje uskutečňování inovačních strategií ve městech a městských čtvrtích, LEADER + má za cíl pomáhat projektům na rozvoj venkova a EQUAL je zaměřen na boj proti diskriminaci na trhu práce. Na tyto iniciativy Společenství se vynakládá 5,35% z rozpočtu určeného pro strukturální fondy.

Tabulka č. 1: Strukturální fondy a možnost finanční podpory podle cílů a iniciativ

	Cíl 1	mimo Cíl 1 *	Cíl 2	Cíl 3	Interreg III	Urban II	Leader +	Equal
ERDF	X		X		X	X		
ESF	X		X	X				X
EAGGF	X	X					X	
FIFG	X	X						

* Podpora mimo regiony cíle 1

Pramen: www.strukturalni-fondy.cz, 2006

Tabulka č. 1 ukazuje jaké strukturální fondy jsou využitelné pro daný cíl či iniciativu. Pro cíl 1 je možné čerpat ze všech strukturálních fondů, ale ve většině případů je možnost čerpání pouze z jednoho daného strukturálního fondu.

2.3.2.4 Speciální fondy

▪ Fond soudržnosti

Klade si za cíl pomáhat nejméně rozvinutým členským státům. Po prvním květnu 2004 navázal Fond soudržnosti na činnost předvstupního nástroje ISPA. Hrubý národní produkt příslušného státu nesmí dosáhnout 90% průměru Unie. Fond spolufinancuje velké projekty v oblasti životního prostředí a transevropských dopravních sítí. Fond navíc pomáhá těmto státům podřídit se evropským normám v daných oblastech.

▪ Inovační akce

Pro znevýhodněné regiony jsou financovány inovační akce. Nezakládají se na vzájemné dohodě mezi Evropskou komisí a členským státem, ale jsou v pravomoci Komise. Na toto opatření je vyčleněna jen malá část celkových prostředků na strukturální fondy a Fond soudržnosti EU (cca 0,5%). Inovační akce iniciují pilotní projekty a studie pro nové politiky, zdokonalují nakládání s finančními prostředky a napomáhají odhalování nových možností.

3 hlavní témata financované z ERDF jsou:

- regionální ekonomiky založené na vědomostních a technologických inovacích,
- regionální rozvoj založený na informační společnosti (e-EuropeRegio),
- regionální identita a udržitelný rozvoj.

Z ESF jsou financovány inovační akce např. v oblasti zaměstnanosti a odborného školení,
Z FIFG inovační akce v rybářském sektoru.

- **Podpora rybolovu**

Tato podpora se uskutečňuje v oblastech mimo cíl 1. Zaměřuje se na opatření směřující k vytvoření udržitelné rovnováhy mezi mořskými zdroji a jejich využitím, k podpoře konkurenceschopnosti firem v daném sektoru, ke zvýšení a rozvoji nabídky rybích produktů a k revitalizaci oblastí závislých na rybolovu. Opatření jsou financována z FIG.

- **Fond solidarity**

Tento fond obecně pomáhá regionům v členských i kandidátských státech postižených velkou přírodní, technickou či ekologickou katastrofou. Zaměřuje se na poskytnutí okamžité finanční pomoci.

2.3.3 Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Strategie operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství vychází z analýzy ekonomické a sociální situace v zemědělství a venkovského prostoru. Česká republika chce podporovat a dále navazovat na cíle a principy stanovené v koncepci agrární, lesnické a vodohospodářské politiky, které pro období před vstupem České republiky do Evropské unie schválila vláda ČR.

Rozvoj venkova a zemědělství je spatřován zejména v multifunkčním a konkurenceschopném zemědělství s důrazem na zvyšování kvality životního prostředí, které bude základem dlouhodobého ekonomického růstu, a které poskytne venkovu dostatečné podmínky k rozvoji v oblasti služeb a dalších aktivit. Hlavní váha tohoto programu je proto kladena na investice do zemědělství, včetně podpory mladých zemědělců a dále na zpracování produktů zemědělské výroby.

V kontextu celého Národního rozvojového plánu hraje operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství nezastupitelnou roli pro zajištění rozvoje venkova a zemědělství a pro udržení krajiny v kulturním stavu.

Prvořadým cílem strategie programu je zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství formou další restrukturalizace a růstu produktivity práce. Dalším cílem je zajištění podmínek nutných pro tvorbu alternativních pracovních příležitostí na venkovských oblastech cestou zvyšování přitažlivosti oblastí pro podnikatelské investice a zlepšování příležitostí pro podnikatele v zemědělství a v oblastech blízkých zemědělství. Neméně důležitá je i stabilizace mladých a vzdělaných lidí v rámci venkovského prostoru a to ať již jak mladých farmářů, zaměstnanců zemědělských firem nebo pracovníků firem sídlících a působících na venkově.

Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství bude spolufinancován z EAGGF – orientační sekce. Opatření chov ryb a činnosti prováděné odborníky v rybářství bude podporováno z FIFG.

2.3.4 Regionální politika EU 2007 - 2013

2.3.4.1 Cíle

- **Cíl 1 – Konvergence: podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech**

Podpora regionů s HDP nižším než 75% průměru EU.

Podpora Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) zaměřena na:

- modernizaci a diverzifikaci ekonomické struktury členských států a regionů,
- rozšíření a zlepšení základní infrastruktury, ochranu životního prostředí.

Podpora Evropského sociálního fondu (ESF) zaměřena na:

- zlepšení kvality a schopnosti institucí trhu práce, vzdělávacích systémů a sociálních a ošetrovatelských služeb,
- zvýšení investic do lidského kapitálu,
- adaptaci veřejné správy, posílení administrativní kapacity národních a regionálních správ.

- **Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: regionálních programů pro regiony a orgány regionální správy podporující ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech**

Podpora regionů nespádající pod cíl 1 tj. HDP nad 75% průměru EU.

Oblasti intervence:

- inovace a ekonomika založená na znalostech,
- životní prostředí a předcházení rizikům,
- dostupnost a služby základního ekonomického významu (komunikační sítě).

- **Cíl 3 – Evropská územní spolupráce: podpora harmonického a vyváženého rozvoje na území Unie**

Vychází ze současné Iniciativy Interreg tj. podpora pro další integrace EU spoluprací na přeshraniční, mezinárodní a meziregionální úrovni.

Hlavními prioritami jsou:

- podpora rozvoje vědy a výzkumu a informační společnosti,
- životní prostředí a předcházení rizikům a řízení vodních zdrojů.

2.3.5 Srovnání cílů a nástrojů politiky soudržnosti v období 2000 - 2006 a 2007 – 2013

Tabulka č. 2: Srovnání cílů a nástrojů politiky soudržnosti

2000 - 2006		2007 – 2013	
CÍLE	FINANČNÍ NÁSTROJ	CÍLE	FINANČNÍ NÁSTROJ
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti	Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF FIFG		
Cíl 2	ERDF ESF		
Cíl 3	ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost - regionální úroveň - národní úroveň	ERDF ESF
INTERREG	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
LEADER+	EAGGF		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF	Problematika rozvoje venkova a rybolovu nebude nadále součástí politiky soudržnosti, ale zařadí se pod Společnou zemědělskou politiku.	
9 CÍLŮ	6 FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	3 CÍLE	3 FINANČNÍ NÁSTROJE

Pramen: www.strukturalni-fondy.cz, 2006

Z tabulky č. 2 je patrné, že v období 2007 – 2013 se bude vycházet z méně cílů, které budou využívat také méně finančních nástrojů. Neznaменá to, že v období 2000 – 2006 se vynakládalo více finančních prostředků a dbalo se na více cílů, ale pouze to poukazuje na zjednodušený systém, který se bude snažit efektivněji pokrýt vše, co se uskutečňovalo v letech 2000 – 2006.

2.4 Regionální operační programy

2.4.1 ROP NUTS II Jihozápad

Regionální operační program NUTS II Jihozápad (ROP NUTS II JZ) je jedním z regionálních operačních programů, které budou realizovány pro Cíl 1 – Konvergence.

ROP NUTS II JZ je koncipován jako program koncentrovaných zásahů regionálního rozměru. Předmětem ROP NUTS II JZ je soubor zásahů zaměřených na zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel. ROP NUTS II JZ je vzhledem k vyšší tématické průřezovosti doplňující k řadě připravovaných tématických operačních programů. Za tímto účelem definuje intervence v navzájem souvisejících oblastech týkajících se dostupnosti center, rozvoje měst a obcí, rozvoje školství, dostupnosti sociálních služeb, zdravotnické péče a rozvoje cestovního ruchu a kultury. ROP NUTS II JZ vytváří sjednocující přístup k realizaci těchto intervencí pro posílení konkurenceschopnosti a zlepšení kvality života ve venkovských a městských oblastech regionu NUTS II Jihozápad, který se skládá ze dvou samosprávných celků – Jihočeského a Plzeňského kraje.

Regionální operační program NUTS II Jihozápad bude financován Evropským fondem pro regionální rozvoj.

Celková alokace na program činí 619,7mil Euro (13,30% z celkové alokace pro všechny ROP).

Globálním cílem programu je zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity regionu v zájmu dlouhodobě udržitelného zvyšování kvality života obyvatel.

Mezi specifické cíle patří:

- Zlepšit dostupnost center osídlení z dalších obcí a měst regionu, z center mimo region a také zlepšit vazby uvnitř regionu.
- Stabilizovat venkovské oblasti vyváženým rozvojem sídelních funkcí měst a obcí.
- Zlepšit využití primárního potenciálu území a posílit ekonomický význam cestovního ruchu.
- Zajistit efektivní čerpání prostředků ROP a podpořit absorpční schopnost regionu.

2.4.2 Operační program Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko

Operační program Přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko vzniká na základě společných aktivit české a německé strany za účelem vytvoření vzájemně akceptovatelného a společně využitelného dokumentu, který poskytne vhodný prostor pro

realizaci česko-německé spolupráce v příhraničních oblastech v období 2007 – 2013. Operační program reaguje na nový vývoj v oblasti celkové teritoriální spolupráce, kdy se daná oblast mění z Iniciativy Společenství na aktivitu Cíle 3 Strukturálních fondů.

Celková alokace na program činí 55mil. Euro.

Strategický cíl programu představuje další rozvoj česko-bavorského příhraničí jako společného a perspektivního životního přírodního a hospodářského prostoru, posílení konkurenceschopnosti česko-bavorské příhraniční oblasti a zlepšení udržitelnosti životních podmínek pro její obyvatele.

Mezi specifické cíle patří:

- Zajištění trvale udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje česko-bavorské příhraniční oblasti.
- Vytvoření základních předpokladů trvale udržitelného rozvoje česko-bavorské příhraniční oblasti.

2.5 Programy v rámci České republiky

2.5.1 Program obnovy venkova

Program obnovy venkova, zajišťovaný v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj jako součást regionální politiky, zajišťuje realizaci Programu obnovy vesnice, přijatého vládou České republiky 29. května 1991. Tento Program se týkal participace obyvatelstva i duchovního rozměru obnovy vesnice, rozvoje podnikání ve venkovských regionech, vlastní stavební obnovy vesnice a péče o krajinu.

Cíle Programu mohou obce zajišťovat s podporou státu – od r. 1994 s využitím vlastního Programu obnovy venkova i dalších resortních programů. Pro Program bylo v r. 1994 poprvé ve státním rozpočtu vyčleněno 100mil. Kč, v roce 1997 pak 250mil. Kč, v roce 1999 objem dosáhl téměř 490mil. Kč. Program obnovy venkova se přitom soustředí na dotování těch akcí a programů obcí, které nelze dotovat z ostatních resortů a dále těch, které mají integrující územní nebo oborový charakter.

2.5.1.1 Dotační tituly

2.5.1.1.1 Dotační titul 1 – Obnova a údržba venkovské zástavby a občanské vybavenosti

Dotaci lze poskytnout obci na opravy a údržbu veškerých objektů ve vlastnictví obce a to ve výši 60% nákladů akce v běžném roce (u kulturních památek 70%). Obce z tohoto titulu opravují především školy, školky, tělocvičny, obecní úřady, prodejny, zdravotnická zařízení, drobné sakrální stavby, hasičské zbrojnice a další svůj majetek.

2.5.1.1.2 Dotační titul 2 – Komplexní úprava veřejných prostranství

Dotaci lze poskytnout obci na úpravu veřejných prostranství ve výši max. 40% nákladů běžného roku (u vesnických památkových rezervací a zón až 60%). Obce z tohoto dotačního titulu upravují svá veřejná prostranství, návsi, prostory okolo škol, sportovních zařízení, vybavení parků a další místa. Hojně je tento titul využíván při obnově obcí po provedené plynofikaci, rozvodech sítí a dalších staveních akcích.

2.5.1.1.3 Dotační titul 3 – Obnova a zřizování veřejné zeleně

Tento dotační titul byl oddělen od dotačního titulu komplexní úprava veřejných prostranství a obec může na zeleň získat dotaci až ve výši 60% nákladů. Pomocí tohoto titulu se daří obnovovat v obcích tradiční zeleň, udržují a budují se zatravněné plochy. Význam má tento titul i při osazování zeleně v prostorách kolem nové bytové výstavby v obcích.

2.5.1.1.4 Dotační titul 4 – Rekonstrukce místních komunikací, výstavba cyklistických a pěších stezek, rekonstrukce a výstavba veřejného osvětlení

Dotaci lze poskytnout ve výši 40% nákladů běžného roku. Jedná se o jediný dotační titul na údržbu a opravu obecních komunikací a veřejného osvětlení, neboť obce nejsou příjemci státního příspěvku na údržbu veřejných komunikací jako Správa a údržba silnic. V zájmu rozvoje venkovské turistiky je možno z tohoto titulu budovat a obnovovat cyklistické a pěší stezky, pokud nebudou tyto akce zařazeny do společného projektu více obcí (dotační titul 7 – integrované projekty venkovských mikroregionů).

2.5.1.1.5 Dotační titul 5 – Zpracování urbanistických studií a územních plánů

Na tyto účely lze poskytnout dotaci až 1/3 nákladů na pořízení průzkumů, rozborů a konceptu územního plánu obce, popř. regulačního plánu obce. U vesnických památkových

zón až do výše 50% nákladů s tím, že výše dotace bude stanovena na základě orientačního výpočtu nákladů na pořízení předmětné dokumentace.

2.5.1.1.6 Dotační titul 6 – Projekty obcí na vzdělávání a poradenství v oblasti rozvoje venkova a obnovy vesnice

Dotaci lze poskytnout v max. výši 70% nákladů projektu v běžném roce. Tento dotační titul existuje od roku 1997 a má v podstatě pomoci realizovat myšlenku Programu obnovy vesnice formou poradců pro více obcí zapojených do tohoto programu.

2.5.1.1.7 Dotační titul 7 – Integrované projekty venkovských mikroregionů

Dotaci lze poskytnout na zpracování a realizaci projektů propojujících obnovu občanské vybavenosti a technické infrastruktury s aktivní politikou zaměstnanosti, podporou malého a středního nezemědělského podnikání, podporou zemědělského podnikání a péčí o krajinu. Tento dotační titul má sloužit k rozvoji mikroregionů a má být využit zejména pro získání další finanční pomoci např. ze zdrojů Phare a jiných titulů EU. Tento dotační titul existuje od r. 1998 a obce mohou získat až 70% nákladů projektu v běžném roce.

2.5.2 Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny

Rozpočtové prostředky pro Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny jsou využitelné a zúčtovatelné se státním rozpočtem v příslušném kalendářním roce. Na podporu Programu budou každoročně ve státním rozpočtu vyhrazeny finanční prostředky, a to v objemu stanoveném ve vazbě na potřeby specifikované Ministerstvem kultury.

Program je v rámci komplexní péče o památkový fond v České republice. Je určen na podporu obnovy a zachování nemovitých kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jakými jsou například zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky, boží muka, ale i ve prospěch obnovy a zachování venkovských kostelů, zámečků, tvrzí, technických děl, soch a pomníků, zahrad atd., které se nacházejí na území vesnických památkových rezervací a zón a krajinných památkových zón.

Při výběru a posuzování akcí obnovy se přihlíží k tomu, zda se obec přihlásila do Programu obnovy venkova. Podíl vlastníka nesmí být menší než 20% ze smluvní ceny díla.

V programu se neuvažují příspěvky nižší než 80 000Kč. Do Programu lze zařazovat pouze tzv. podlimitní akce, tj. akce, u kterých náklady na provedení obnovy kulturní památky nepřesáhnou částku 2mil. Kč bez DPH.

2.5.3 Havarijní program

Havarijní program je pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury. Rozpočtové prostředky pro Havarijní program jsou využitelné a zúčtovatelné se státním rozpočtem v příslušném kalendářním roce.

Finanční prostředky v Programu jsou určeny na záchranu nemovitých kulturních památek v havarijním technickém stavu, zejména na jejich statické a celkové stavební zajištění a na opravy krovů a střech.

Podíl vlastníka kulturní památky na úhradě nákladů spojených s provedením její obnovy by neměl být menší než 40% ze smluvní ceny sjednané se zhotovitelem díla v daném kalendářním roce, nebo 30% z ceny nakoupeného a v daném kalendářním roce při obnově kulturní památky použitého stavebního materiálu, jsou-li práce spojené s obnovou prováděny svépomocí. Příspěvek poskytnutý v Programu by neměl být nižší než 70 000 Kč.

2.6 Aktivita v rámci Plzeňského kraje

2.6.1 Regionální rozvoj Plzeňského kraje

2.6.1.1 Rozvojové dokumenty

2.6.1.1.1 Regionální plán Plzeňského kraje

Regionální plán Plzeňského kraje je typem koncepčního dokumentu v podmínkách ČR. Jeho vznik reaguje na rozvoj regionálního plánování v 90. letech.

Hlavním cílem regionálního plánování je vyvážený rozvoj území a vytváření podmínek pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti.

Pro potřeby regionální politiky na úrovni státu se stala východiskem Strategie regionálního rozvoje ČR a Národní rozvojový plán, který vymezuje zaměření operačních programů na čerpání finanční podpory EU. Na úrovni krajů jsou základním programovým dokumentem Programy rozvoje krajů.

2.6.1.1.2 Program rozvoje kraje

Program rozvoje Plzeňského kraje je komplexní sociálně-ekonomický rozvojový dokument kraje. Programy rozvoje jsou součástí soustav strategických a programových dokumentů pro realizaci regionální politiky v ČR.

Oblasti, které by měli být v rámci Programu rozvoje Plzeňského kraje:

- oblast ekonomického rozvoje (rozvoj podnikání, rozvoj lidských zdrojů, výzkum a technologický vývoj, rozvoj cestovního ruchu),
- oblast rozvoje infrastruktury (zlepšování vybavení regionu infrastrukturou, zajištění dopravní obslužnosti),
- oblast rozvoje lidských zdrojů a občanské vybavenosti (rozvoj sportovních a mládežnických aktivit a kultury, rozvoj služeb, rozvoj služeb sociální péče a sociální pomoci),
- oblast ochrany životního prostředí (opatření k ochraně životního prostředí, provádění pozemkových úprav).

2.6.1.1.3 Program rozvoje územního obvodu kraje

Program rozvoje územního obvodu kraje je střednědobý. Konkretizuje strategické cíle a rozvojové aktivity ve formě opatření a aktivit, určuje jejich konkrétní nositele a stanoví možný způsob realizace. Program rozvoje využívá kromě finančních nástrojů i nástroje nefinanční povahy, jako jsou politika, organizační opatření a legislativa nebo politická podpora při doporučení pro ústřední správní úřady v zájmu kraje. Dokument navazuje na Strategii rozvoje Plzeňského kraje (1998) a Regionální operační program NUTS II Jihozápad (1999).

Program rozvoje územního obvodu kraje obsahuje zejména:

- analýzu hospodářského a sociálního rozvoje územního obvodu kraje, charakteristiku slabých a silných stránek jeho jednotlivých částí a hlavní směry rozvoje,
- vymezení regionů uvnitř územního obvodu kraje,
- úkoly a priority v rozmístění a rozvoji občanské vybavenosti, infrastruktury, životního prostředí, sociální politiky, vzdělávání a dalších odvětví v samostatné působnosti kraje.

2.6.1.1.4 Nadregionální cyklistické trasy Plzeňského kraje

Projekt Nadregionální cyklistické trasy Plzeňského kraje vznikl v roce 2004. Hlavním cílem je vytvoření uceleného a dlouhodobě stabilizovaného návrhu cyklistických tras

nadregionálního významu a následně jejich vedení promítnout do územně plánovací dokumentace. Tím budou odstraněny dvě hlavní překážky, které v současné době brání dalšímu rozvoji cyklotras včetně lokálních v Plzeňském kraji, tj.:

- nedostatečný návrh cyklotras regionálních a vyšších v některých územích,
- změny vedení některých tras.

Absence značných nebo neznačených regionálních a vyšších tras se týká především severního území Plzeňského kraje (okres Plzeň – sever, okres Rokycany a okres Tachov).

Návrh cyklistických tras nadregionálního významu se soustředí především na:

- zhodnocení současného stavu cyklostras v Plzeňském kraji,
- zohlednění vazby na cyklotrasy v okolních územích,
- zhodnocení územních atraktivit podél cyklotras,
- zhodnocení bezpečnostních faktorů pro cyklisty.

2.6.1.2 Probíhající programy a projekty v rámci Plzeňského kraje

2.6.1.2.1 Program stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje

Hlavním cílem Programu stabilizace a obnovy venkova v Plzeňském kraji, který vznikl v roce 2005 v návaznosti na myšlenky Programu obnovy venkova Ministerstva pro místní rozvoj ČR a krajského Programu stabilizace venkovských oblastí Plzeňského kraje, je podpora harmonického rozvoje venkovských oblastí regionu.

Program stabilizace a obnovy venkova napomáhá realizaci konkrétních projektů obcí, jež vedou k rozvoji venkova, k obnově kulturního a společenského života na venkově, ke zvýšení sounáležitosti místního obyvatelstva se sídlem. Podporou projektů místních svazků obcí či zájmových sdružení právnických osob motivuje k činnosti všechny aktéry života na venkově a podněcuje je k podílení se na zdárném vývoji nejen jednotlivých obcí, ale celého regionu, posiluje hospodářskou stabilitu a prosperitu venkova. Program stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje pomáhá obnovovat historické, společenské, kulturní, přírodní a další atraktivitu venkova.

V roce 2006 proběhl Program stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje na který byla z rozpočtu Plzeňského kraje vyčleněna částka 60mil. Kč.

2.6.1.2.2 Projekt BAK

Projekt BAK představuje budování absorpční kapacity místních a regionálních orgánů pro řízení programů EU na území Plzeňského kraje v období 2007 – 2013.

Jedná se o projekt realizovaný v rámci opatření 3.3. Společného regionálního operačního programu (SROP).

Opatření 3.3. se zabývá hlavně o posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů. Celkovým cílem tohoto opatření je zlepšovat účinnost a efektivní implementaci programů na regionální a místní úrovni. Zvláštní důraz je kladen na zvyšování administrativní kapacity a absorpční kapacity na regionální úrovni. Opatření podporuje školení a vzdělávání všech účastníků na místní a regionální úrovni zapojených do příprav a realizace programu a do přípravy a realizace projektů.

Podpora je zaměřena na neinvestiční výdaje zahrnující zejména:

- podporu pořádání různých forem kurzů, seminářů, školení, workshopů,
- vydávání brožur a publikací,
- na poradenskou činnost,
- zavedení internetových stránek.

Projekt by měl řešit posílení absorpční a administrativní kapacity komplexně a strategicky vzhledem k tomu, že jedním z cílů je zlepšení připravenosti regionů na příští programovací období 2007 – 2013.

2.6.2 Kultura a památková péče Plzeňského kraje

2.6.2.1 Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu

Zájem a obavy odborné veřejnosti před zánikem některých kulturních jevů v oblasti lidové kultury vyústily v projednání a schválení dokumentu Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu.

Cílem této koncepce je napomoci organizované spolupráci státu, samosprávy a ostatních nestátních organizací v oblasti ochrany nemotného kulturního dědictví. Společné úsilí by mělo směřovat k ochraně hodnot vytvářených po celá staletí, v nichž je zobrazen život našich předků, a jsou proto základem kulturní identity a zdrojem kulturní rozmanitosti a vzdělanosti každého národa.

Koncepce zahrnuje konkrétní opatření a povinnosti, doporučení i výzvy, které se budou realizovat prostřednictvím stávajících institucí. V první etapě naplňování koncepce (do r. 2010) půjde zejména o jednotné popsání a zaznamenání jevů lidové kultury a zpřístupnění těchto informací laické i odborné veřejnosti.

Národním odborným pracovištěm, které vykonává informační, vzdělávací a metodologické služby pro dokumentaci tradiční lidové kultury a pro péči o ni je Národní

ústav lidové kultury. Plzeňský kraj pověřil funkcí krajského informačního a dokumentačního centra Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech. Toto pracoviště ve spolupráci s dalšími naplňuje dva prioritní články koncepce a to:

- zpracování identifikace a dokumentace projevů tradiční lidové kultury na území Plzeňského kraje,
- zpracování přehledu regionálních akcí zacílených na uchování a prezentaci projevů tradiční lidové kultury na území Plzeňského kraje.

2.6.2.2 Program – Zachování a obnova kulturních památek Plzeňského kraje

Tento program je zaměřený na poskytnutí dotací pro oblast péče o kulturní dědictví jako účinného nástroje k posílení hodnoty a atraktivity území Plzeňského kraje, jehož cílem je efektivně přispívat k zachování kulturně-historického charakteru a výpovědní hodnoty kulturních památek na území Plzeňského kraje a k jejich obnově.

Dotace jsou poskytovány na stavební a restaurátorské práce související přímo se zachováním a obnovou památkové hodnoty a podstaty nemovité kulturní památky, na restaurování ohrožených nemovitých kulturních památek – umělecko-řemeslných a výtvarných děl umístěných v exteriéru, dále na podporu stavebně historických průzkumů k hlubšímu poznání historické hodnoty a ochrany památkových objektů a na podporu prezentace památkového fondu nacházejícího se na území Plzeňského kraje.

2.6.2.3 Program – Obnova historického stavebního fondu v památkových rezervacích a zónách a staveb drobné architektury na území Plzeňského kraje

Tento program je zaměřený na podporu obnovy a rehabilitaci staveb nebo jejich částí neprohlášených za kulturní památky na území památkových rezervací a zón s důrazem na zachování památkové podstaty objektů.

Dotace jsou poskytovány na stavební a umělecko-řemeslné práce související přímo se zachováním a obnovou původního řešení nemovitostí nebo drobných staveb dotvářejících prostředí, které nejsou prohlášeny za kulturní památky, ale nacházejí se na území památkové rezervace nebo zóny. Dále jsou dotace poskytnuty na stavební a umělecko-řemeslné práce související přímo se záchranou a obnovou staveb drobné architektury dotvářejících kulturní

krajinu, které nejsou prohlášeny za kulturní památky a nenacházejí se na území památkové rezervace nebo zóny.

2.7 Památky lidového stavitelství a jejich ochrana

Obrázek č. 3: Roubené obytné stavení v Jarově

Foto Petr Zikmund

Stavební památky zanechané mnoha generacemi vypovídají o životě, víře a kultuře lidu, který po staletí obýval krajinu ležící na pomezí českého a německého etnika. Domy komorového a chlévního typu nebo srubové, hrázděné a zděné konstrukce se prolínají a poukazují na bohatý a především různorodý stavební fond, mnohdy neprávem opomíjený, nerespektovaný nebo dokonce odsouzený k zániku. Dochované historické lidové stavby byly vystaveny v uplynulém půlstoletí celé řadě nepříznivých vlivů, mezi které lze řadit i odsun původního obyvatelstva, ztrátu kontinuity s tradicemi předků a také vyvlastnění majetků po únoru 1948 a kolektivizaci zemědělství. To vše se promítalo do tvárnosti krajiny, celých sídel i jednotlivých lidských obydlí. V období po roce 1950, kdy se výrazným způsobem změnil do té doby tradiční způsob hospodaření v rámci privátních usedlostí, tedy základních jednotek tvořících organické části venkovských sídlišť, pozbyla celá řada staveb ve dvorech na významu. Chlévy, stodoly a sýpky byly obvykle po zkollektivizování živého i mrtvého inventáře mnohde ponechány svému osudu, obytná stavení byla adaptována nebo nahrazena často místu neadekvátními novostavbami. Mnoho selských dvorů zcela zaniklo.

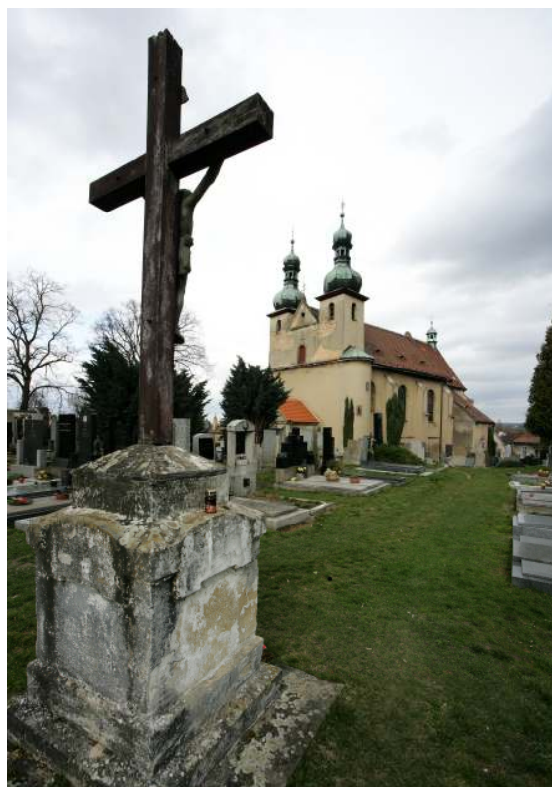
Jak začalo na venkově ubývat pracovních příležitostí, museli obyvatelé vsí přirozeně hledat práci ve městech, kam se posléze i řada z nich přestěhovala. Souběžně s tím se prohluboval problém jak využít a ve své podstatě zachránit především historickou zástavbu venkova. Nejmarkantnější tento proces zasáhl především oblasti za pomyslnou etnickou hranicí, kde byly doslova stovky někdejších selských dvorů ponechány napospas osudu. Smutným dokladem toho jsou desítky zaniklých vsí zlikvidovaných především v pohraničních oblastech českého západu v období 50. – 60. let 20. století. Severní Plzeňsko nebylo výjimkou. Jizvy na tváři malých měst i venkova jsou zřejmé dodnes. Chybějící zástavba návší

nebo absence drobného sakrálního objektu, dotvářejícího tradiční obraz venkovského sídla, to vše je možné spatřit na mnoha místech severního Plzeňska. Ironií osudu dalo uplynulých 40 let vzniknout fenoménu, který snad nemá v celé západní Evropě obdoby. Chalupářství, pojem, který doslova umožnil zachránit desítky k zániku odsouzených venkovských budov a celých sídel, pomohl zároveň mnoha generacím uniknout ze šablonovitě určeného života a nepochybně poskytl zároveň určitou formu seberealizace. Je nutné připomenout, že především díky chalupářům, ochotným slevit ve volném čase z nároků na „moderní“ bydlení, se dochovala celá řada historických budov svědčících o rozmanitosti lidového stavebního fondu kraje ležícího severně od metropole českého západu.

V souvislosti se záchranou nejhodnotnějších objektů a konstituováním státní památkové péče byla již v období po r. 1950 a především pak od první poloviny 60. let 20. století zapsána celá řada vytipovaných historických lidových staveb do seznamu kulturních památek.

V první polovině 70. let 20. století byla provedena tzv. inventarizace památek lidového stavitelství na území některých oblastí západočeského kraje včetně okresu Plzeň – sever. Průzkum historických lidových staveb se soustředil na vytipované obce a konkrétní stavby, které byly fotograficky i měřicky dokumentovány. Zároveň s tím byl proveden jejich popis. Díky nově zjištěným poznatkům byly poté některé stavby navrženy do seznamu kulturních památek.

V konfrontaci se současným stavem je však nutné upozornit na značný úbytek dokumentovaného památkového fondu, způsobený nejen dožíváním stavebních konstrukcí, ale mnohdy i nezájmem stavebníků respektovat dochované stavebně – historické hodnoty a to bohužel i v případě staveb památkově chráněných. Výjimkou nejsou ani demolice kulturních památek, kdy se stavebník nezatěžoval faktem ochrany plynoucí ze znění zákona o státní památkové péči. Naproti tomu ale existuje celá řada dobře zvládnutých adaptací či dokonce rekonstrukcí, svědčících o zájmu investorů a v případě kulturních památek i o spolupráci s dotčenými orgány státní památkové péče.

Obrázek č. 4: Kostel sv. Judy Tadeáše v Dýšíně

Foto Petr Zikmund

Vedle památkové ochrany jednotlivých objektů bylo v září 1995 prohlášeno Ministerstvem kultury České republiky v západních Čechách několik desítek vsí s dochovaným souborem památkově cenných objektů a zachovalým urbanismem za památkové zóny lidové architektury. Na území okresu Plzeň – sever jde o vsi Dolany u Plzně, Dýšina, Hlince, Jarov, Kyšice, Lhota u Chříče, Nynice, Olešovice, Radějov a Studená. V další etapě, snad realizované v první polovině prvního desetiletí 21. století, by měla být za památkovou zónu prohlášena také obec Lochovice, ves s unikátním souborem pozdně klasicistních objektů a pozoruhodně dochovanou půdorysnou stopou. Ochráně kulturní krajiny, sídel a také jednotlivých staveb se věnuje také krajinná památková zóna Plasko, vyhlášená Ministerstvem kultury České republiky v 90. letech 20. století.

Obrázek č. 5: Branka v Kyšicích

Foto Petr Zikmund

Rehabilitace historických lidových staveb nebo alespoň jejich zachování mohou být podpořeny poskytnutím státního finančního příspěvku a to jak z tzv. Havarijního a střešního programu MK ČR nebo přímo z rozpočtových kapitol výkonných orgánů, tj. magistrátních a okresních úřadů. Památkově chráněné objekty tzv. lidového stavitelství ležící na plošně chráněném území (památková zóna nebo rezervace lidové architektury nebo krajinná památková zóna) mohou být v rámci obnovy a rehabilitace podpořeny finančním příspěvkem z Programu péče o památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny v ČR, jehož zřizovatelem je Ministerstvo kultury České republiky.

V období po listopadu 1989 vznikla řada aktivit prospěšných v mnoha směrech také venkovu a tím i historickému lidovému stavebnímu fondu. Vedle občanských iniciativ to je především snaha demokraticky volených zástupců obcí o zvelebení návsi včetně oprav kaplí i drobných památek volně umístěných v krajině a také začlenění realizovaných nebo jen plánovaných novostaveb do prostředí dochované zástavby a obecné celé krajiny. Příznivě se do těchto snad promítají i různé podpůrné státní programy, z nichž jmenujme alespoň Program obnovy venkova financovaný z rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj. Zapomenout nelze ani na programy Evropské unie věnované obnově hospodářství a krajiny postkomunistických zemí včetně České republiky. Jde o obnovu historických budov nebo o úpravu veřejných ploch, komunikací, zeleně a vodotečí. Významnou roli zde sehrává i celá

řada spolků a sdružení, jejichž členové konají pro záchranu především těch menších památek velmi mnoho, přičemž odměnou jim obvykle je „jen“ záchrana věci, která je předmětem jejich zájmu.

Metodicky propracovaná chráněná území jsou v městech a vesnických osídleních. Jejich prohlašování a doplňování seznamu se odvíjí od spolupráce ministerstva kultury České republiky, regionálních pracovišť památkové péče a obcí.

1. Památkové rezervace (městské a vesnické) chápeme jako území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek. Území může prohlásit za památkovou rezervaci vláda České republiky.
2. Památkové zóny (městské a vesnické) jsou území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty. Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem je může prohlásit za památkovou zónu.

Obrázek č. 6: Kaple v Radějově

Foto Petr Zikmund

Celkový počet nemovitých kulturních památek v Plzeňském kraji k datu 30. 8. 2004 je 3130. V Plzeňském kraji je situováno 14 národních kulturních památek, 3 městské památkové rezervace, 5 vesnických památkových rezervací, 21 městských památkových zón, 41 vesnických zón lidové architektury, 2 krajinné památkové zóny.

2.8 Marketingový výzkum

Marketingový výzkum – pojitko vedení obce s jejími zákazníky, podnikateli a marketingovým prostředím prostřednictvím získávání informací.

Cílem marketingového výzkumu obce je zpravidla určení vlastností trhu, na kterém se bude obec ucházet o své zákazníky (např. trhu investičních příležitostí, cestovního ruchu),

studie konkurence, odvození dlouhodobých i krátkodobých trendů, analýza silných a slabých stránek obce, jejich příležitostí a hrozeb (SWOT analýza).

Přístup k marketingovému výzkumu vychází především z velikosti obce, složitosti výzkumu, možností a schopností vlastního úřadu obce a možností zapojit do výzkumu externí organizace, například univerzity, poradenské organizace, regionální poradenská a informační centra, agentury pro regionální rozvoj.

Etapy marketingového výzkumu:

- zjištění problému a vstupní kontakt se zpracovateli,
- vysvětlení problému a stanovení cílů výzkumu,
- návrh metodiky výzkumu,
- sběr údajů,
- analýza údajů a jejich interpretace,
- prezentace výzkumné zprávy a její využití v marketingovém informačním systému.

Marketingový výzkum se člení dle využití informačních zdrojů na primární a sekundární.

2.8.1 Primární výzkum

Označení primární výzkum znamená, že údaje shromažďované tímto výzkumem jsou získávány přímo v terénu. Vychází z názorů a požadavků potenciálních investorů, návštěvníků města a především z názorů vlastních obyvatel města. Zde se může volit několik způsobů primárního šetření.

2.8.1.1 Osobní setkání

Osobní setkání je velmi efektivní metodou získávání (kvalitativních) informací.

Doporučení postupu:

- určit okruh témat, o nichž se chce na jednotlivých setkáních hovořit,
- provést výběr organizací, kterých se tato témata dotýkají,
- vybrat a kontaktovat klíčové osoby,
- seznámit se s účelem daného šetření a s povahou otázek a dohodneme termín schůzky,
- zhotovit si kontrolní seznam otázek, které se chtějí položit, a témat, kterých se chtějí dotknout,

- při rozhovoru se snažit jít ke kořenům problému, a nespokojovat se pouze s jednoduchými odpověďmi.

2.8.1.2 Dotazníkové šetření

Nevýhodou předcházející metody osobních setkání je pouze omezený počet vybraných osob. Většinou je potřeba znát názory a postoje obyvatel města a získat spíše kvantitativní výsledky než výsledky kvalitativní. V tomto případě se používá metoda dotazníkového šetření:

- ústní dotazování,
- korespondenční dotazování,
- telefonické dotazování.

2.8.1.3 Semináře a diskusní setkání

Představují další možnosti primárního šetření v terénu. Tato metoda je velmi neefektivní co do spotřeby času, její účinnost se však projeví, pokud hledáme odpovědi na složité a odborné otázky. Její další výhodou je maximální zapojení zúčastněných stran v rozvojovém programu. Základním předpokladem úspěšnosti těchto setkání je vhodná volba účastníků.

2.8.2 Sekundární výzkum

Údaje sekundárního výzkumu pocházejí z druhé ruky, tzn. údaje jež shromáždil v minulosti někdo jiný. Pocházejí z vnitřních údajů organizace, z předchozích výzkumů realizovaných organizací a z externích zdrojů. Nazývá se též výzkum „od stolu“. Mezi významné informační prameny patří:

- Český statistický úřad, Obchodní rejstřík firem, živnostenské úřady, úřady práce,
- okresní úřady, registry hospodářských komor, ústřední orgány státní správy (ministerstva),
- městské úřady okolních měst,
- vzdělávací instituce,
- turistická informační střediska,
- komerční poradenské firmy,
- profesní organizace,
- agentury pro regionální rozvoj,
- zahraniční firmy a investoři,

- agentury cestovního ruchu a další.

2.8.3 Analýza údajů a jejich interpretace, prezentace zprávy

Kvantitativní analýza dotazníku se provádí pomocí počítače. Základní analýza může být popisná, např. stanovení standardních odchylek, frekvenčních tabulek a průměrných hodnot, komparativní (porovnávání různých údajů např. pomocí křížových tabulek) a vztahová, při které se pomocí statistických metod hledají vztahy mezi určitými jevy. Jedná se o regresní analýzy, shlukové analýzy, analýzy příčin a následků (faktorové analýzy). Velkou pozornost je nutno věnovat výsledkům výzkumu, pečlivému hodnocení příčin a následků, protože určitý jev může ovlivnit více faktorů. Zanedbatelné není ani formální znění zprávy. Mělo by obsahovat: titulní stránku, obsah, cíle výzkumu, popis použitých metod, rozsah výzkumu, souhrn závěrů a doporučení, popř. přílohy.

Praktickým výsledkem marketingového informačního systému je zpracování profilu obce, který má stejně jako marketingový informační systém blízký vztah ke zpracování analýzy silných a slabých stránek obce, jejích příležitostí a hrozeb.

2.8.4 Analýza SWOT

Analýza silných a slabých stránek obce, příležitostí a hrozeb, přicházejících především z vnějšího prostředí obce, ale i z obce samotné a subjektů působících na jejích území. Je základním nástrojem situační analýzy obce a odpovídá na otázku „kde se obec v současné době nachází a kam směřuje“.

Tato analýza se potřebuje především z následujících důvodů:

- situační analýza slouží jak základ pro vypracování strategie i vlastních rozvojových programů města,
- slouží rovněž jako nástroj informování interních a externích partnerů obce.

Abychom se mohli pustit do praktické realizace analýzy SWOT, je nutno v první řadě provést jednoznačné vymezení obce, které se má analýza a následné vyvození strategie týkat.

2.8.4.1 Analýza vnitřních faktorů – silných a slabých stránek

Nejprve by se mělo zaměřit na zhodnocení vnitřních faktorů vymezeného území města (obce). K těmto vnitřním faktorům patří jednak samotný produkt obce, ale i další charakteristiky, například fyzické, demografické a další. Výsledkem této části SWOT analýzy by měla být identifikace všech silných a slabých stránek zkoumaného území včetně uvedené váhy těchto aspektů.

Jednotlivé kroky a zkoumaná kritéria analýzy vnitřních faktorů:

- analýza fyzických a přírodních podmínek měst (zeměpisná poloha města, popis terénu, nadmořská výška, přírodní zdroje, kvalita životního prostředí, klima),
- analýza obyvatelstva (počet obyvatel, počet domácností, věková struktura, hustota osídlení, národnostní struktura, vzdělanostní struktura obyvatelstva),
- analýza ekonomiky města (zaměstnanost podle sektorů národního hospodářství, význam cestovního ruchu, analýza pozic největších podniků, pozice malého a středního podnikání),
- analýza trhu práce (míra nezaměstnanosti, počet volných pracovních míst, počet každoročních nových absolventů místních středních a vysokých škol, dojíždění do zaměstnání, mzdové tarify),
- analýza infrastruktury obce - analýza technické infrastruktury (typy dopravy, telekomunikace, doručovatelská služba, rozvody, voda, kanalizace, tuhé odpady, elektřina, zemní plyn),
- analýza infrastruktury obce - analýza občanské infrastruktury města (bytová politika, zdravotnická a sociální péče, kultura, místa a historické objekty v památkové péči, kulturní zařízení, sportovní zařízení, umístění a typ nákupního zařízení, komunální služby),
- analýza podnikatelského prostředí (existence podnikatelských prostor, zvláštních zón, institucí na podporu podnikání, zdroje kapitálu).

Ve výše popsané fázi analýzy SWOT je shromážděno co nejvíce informací (kvantitativních i kvalitativních) týkajících se již uvedených kritérií. Poté by se měla tato data zpracovat. Konkrétně to znamená srovnat je s minulými údaji, případně s výhledy do budoucna, ale především s celostátním průměrem nebo s údaji vybraného srovnatelného města. Na základě tohoto srovnání by se mělo rozlišit, které aspekty jsou příznivé a které nejsou.

2.8.4.2 Analýza externích faktorů – příležitostí a hrozeb

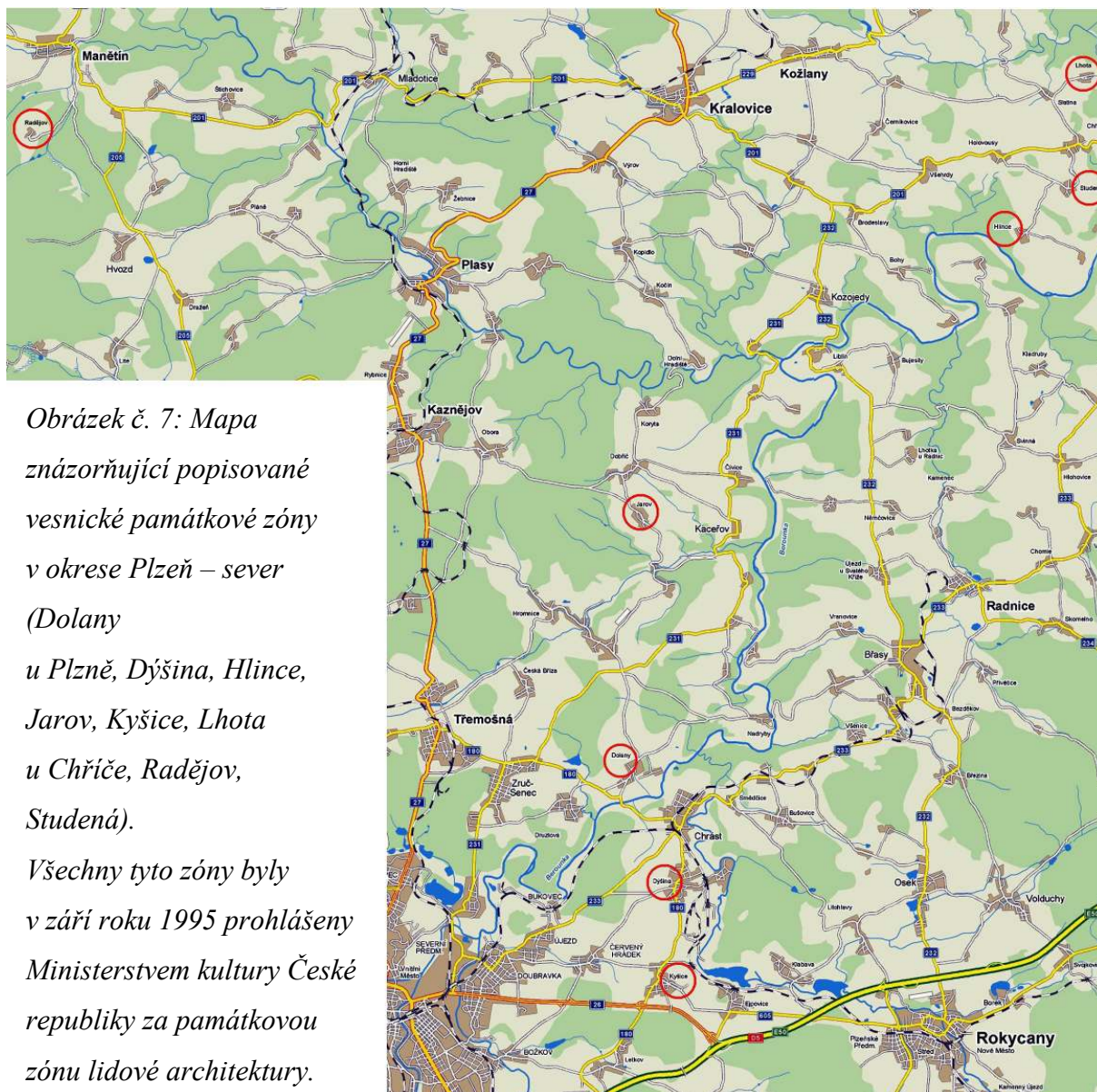
Analýza externích faktorů se zaměřuje spíše na faktory a trendy, které obec ovlivňují zvenčí.

Uvažovaná kritéria:

- mezinárodní tendence k vytváření větších regionů (euroregiony),
- vytvoření nových stupňů samosprávných celků,

- využívání nových surovinových nebo energetických zdrojů,
- rostoucí význam služeb a cestovního ruchu,
- klesající význam zemědělství a těžkého průmyslu,
- klesající průměrná velikost podniků,
- propojení novou sítí celostátních silničních tras (dálnice),
- propojení rychlostními železnicemi,
- rostoucí mobilita firem,
- vstupy zahraničního kapitálu,
- rostoucí význam specializovaných kvalifikací,
- rostoucí význam kontaktů mezi firmami, veřejnoprávními institucemi a vzdělávacími institucemi,
- rostoucí význam marketingu a záruk kvality,
- rostoucí význam čistého zdravotního prostředí,
- podpůrné programy rozvoje.

3 Metodika

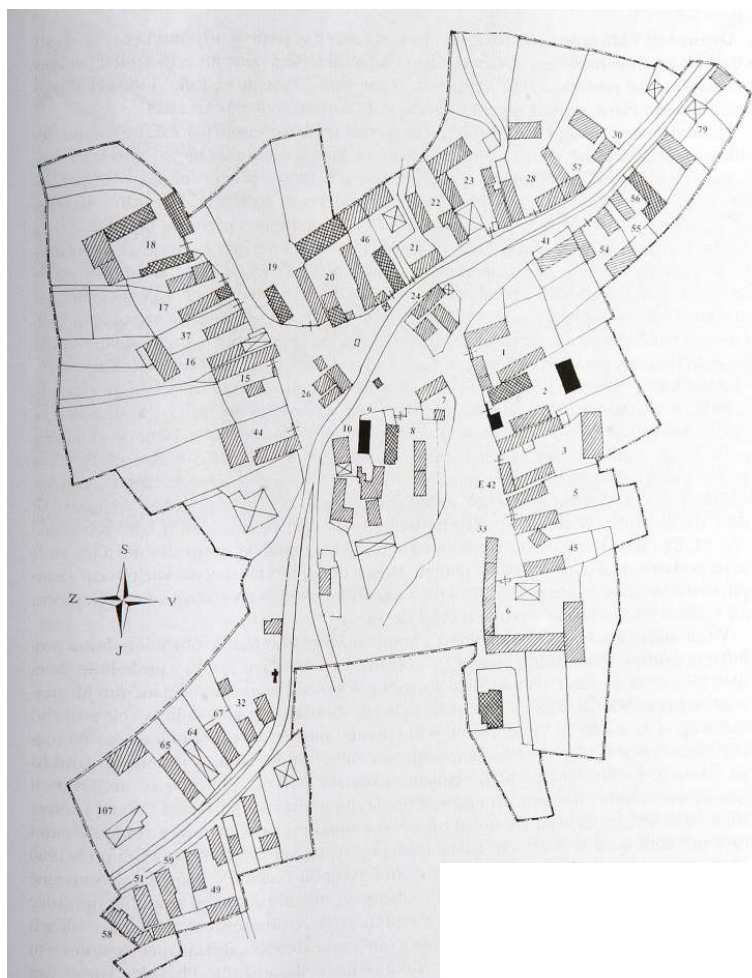
Obrázek č. 7: Mapa znázorňující popisované vesnické památkové zóny v okrese Plzeň – sever (Dolany u Plzně, Dýšina, Hlince, Jarov, Kyšice, Lhota u Chřiče, Radějov, Studená).

Všechny tyto zóny byly v září roku 1995 prohlášeny Ministerstvem kultury České republiky za památkovou zónu lidové architektury.

Metodika je zaměřená na popis vesnických památkových zón. Jedná se o vesnické památkové zóny: Dolany u Plzně, Dýšina, Hlince, Jarov, Kyšice, Studená, Lhota u Chřiče a Radějov. Poslední dvě zmíněné vesnické památkové zóny Lhota u Chřiče a Radějov jsou pouze přidružené osady k jiným obcím (Lhota u Chřiče k obci Chřič a Radějov k obci Manětín). Díky tomuto faktu nejsou zpracovány jako samostatné obce. Nejvíce se jedná o statistické údaje, které ochuzují popisy o vypracované grafy a tabulky.

3.1 Popis vesnických památkových zón

3.1.1 Dolany u Plzně

Obrázek č. 7: Mapa obce Dolany u Plzně

Dolany koupilo město Plzeň, které si je podrželo až do r. 1848. K r. 1544 zde bylo 18 usedlostí, z toho 2 pusté. Do poloviny 19. století stoupl počet domů na 41.

3.1.1.2 Současnost

Jádrem vsi, které můžeme považovat za původní středověkou lokaci, je obvod návsi. Domy lemující návěs byly založeny převážně ve štítové orientaci, uprostřed se pak utvořil shluk zhruba pěti chalupnických usedlostí s domy ležícími souběžně s komunikací procházející středem vsi.

Stejně jako tomu je v případě dalších „plzeňských“ vsí, také Dolany byly v 19. století ovlivněny stavebním proudem zvaným lidový klasicismus, třebaže ten zde až na výjimky nedosáhl takových kvalit, jako třeba v nedaleké Dýšině nebo Kyšicích. Přes všechno se zde

1. písemná zpráva: 1266

Nadmořská výška (m n.m.): 340

Katastrální plocha (ha): 813

Počet obyvatel: 249

Dolany leží 9km severovýchodně od Plzně.

3.1.1.1 Dějiny

Ves je v písemných pramenech poprvé připomínána k r. 1266, kdy její část vlastnil chotěšovský klášter. Roku 1351 Dolany patřily Rackovi z Vamberka, na počátku 16. století je vlastnil Albrecht z Kolovrat. Roku 1510 zdědili ves po Albrechtovi Kolovratovi na Libštejně Jan a Bernard z Valdštejna. O sedm let později

uchovala celá řada historicky cenných staveb, jejichž kvality jsou umocněné dochovaným urbanismem a konečně i komorně laděnou návší s parterem vybaveným skupinou klenutých bran vysazených na pozadí trojúhelných štítů obytných budov.

Přes evidentní snahu se zde však nedaří prosadit myšlenku rehabilitace jádra a ochranu dochovaných hodnot jak to můžeme vidět v jiných plošně chráněných obcích (např. Dýšina nebo Hlince, v poslední době také Jarov). Celá řada stavebních úprav je zde realizována v nesouladu s vyjádřením orgánů státní památkové péče, respektována zde nebyla ani jmenovitá ochrana jedné ze selských usedlostí ležících v prostoru návsi, která byla po postupné demolici nahrazena místu zcela cizorodou novostavbou.

Obrázek č. 8: Kaple v Dolanech

Foto Petr Zikmund

3.1.1.3 Statistické údaje

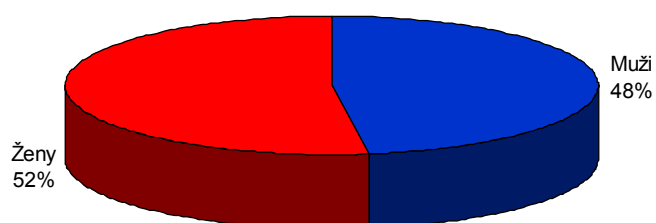
Počet obyvatel: 249

Z toho muži: 119

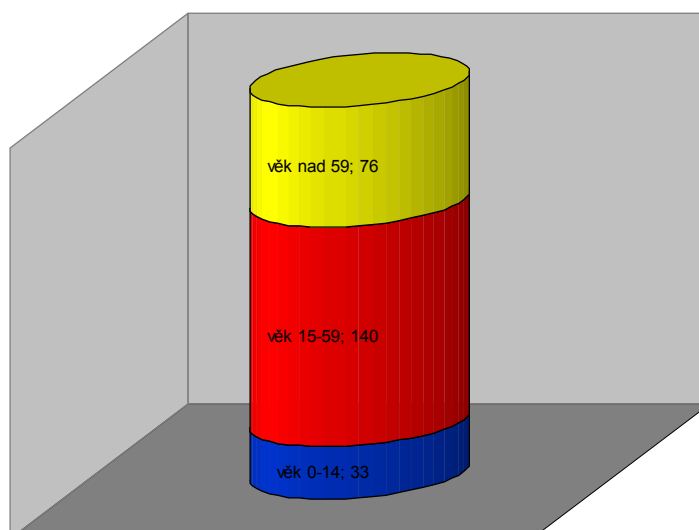
Z toho ženy: 130

Pramen: Statistický úřad, 2004

Graf č. 1: Obyvatelstvo v obci Dolany – podíl mužů a žen

Graf č. 2: Obyvatelstvo v obci Dolany – podíl věkových kategorií

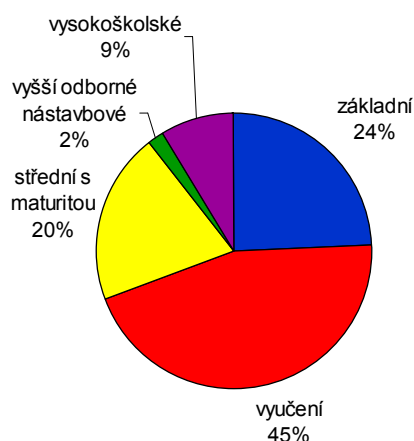

Tabulka č. 3: Obyvatelstvo podle dosaženého stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	Počet obyvatel
Bez vzdělání	0
Základní včetně neukončeného	48
Vyučení a střední odborné bez maturity	88
Úplné střední s maturitou	40
Vyšší odborné a nástavbové	4
Vysokoškolské	17
Nezjištěné vzdělání	0
Celkem obyvatel nad 15 let	197

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 3 je patrné, že nejvíce lidí má střední odborné vzdělání bez maturity (45%) a nejméně je zastoupené vyšší odborné a nástavbové vzdělání, které je zastoupeno pouze 2%.

Graf č. 3: Obyvatelstvo podle stupně vzdělání**Tabulka č. 4: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání**

Náboženské vyznání	Počet obyvatel	Vyjádření v %
Církev římskokatolická	72	92,3
Církev českosl. husitská	2	2,6
Českobratrská církev evangelická	4	5,1
Pravoslavná církev	0	0
Nábož. Společn. Svědků Jehovovi	0	0
Věřící celkem	78	100

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 4 vidíme, že věřící ve většině vyznávají církev římskokatolickou. Další církve jsou zastoupeny pouze v nepatrném množství.

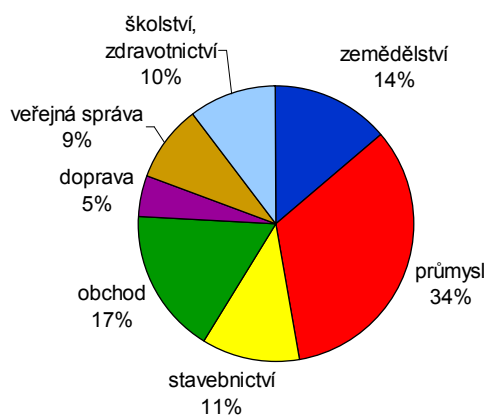
Tabulka č. 5: Obyvatelstvo podle uplatnění v pracovních odvětvích

Odvětví	Počet obyvatel
Zemědělství, lesnictví, rybolov	12
Průmysl	29
Stavebnictví	10
Obchod, opravy motorových vozidel	15
Doprava, pošty a telekomunikace	4
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	8
Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost	8
Ekonomicky aktivní celkem	106

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 5 ukazuje zastoupení obyvatel v pracovních odvětvích. Nejvíce je zastoupen průmysl, na druhém místě obchod a opravy motorových vozidel a těsně na třetím místě se umístilo zemědělství, lesnictví, rybolov.

Graf č. 4: Ekonomicky aktivní podle odvětví

Tabulka č. 6: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity

Ekonomicky aktivní celkem	106	Ekonomicky neaktivní celkem	120	
Z toho	Zaměstnaní	100	Důchodci	76
	Nezaměstnaní	6	Žáci, studenti, učni	28

* osoby s nezjištěnou aktivitou: 1

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 6 poukazuje na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatele. Z tabulky je patrná nezaměstnanost, která v této obci je 5,7%.

Tabulka č. 7: Byty

Byty úhrnem			123
v tom	byty obydlené		90
	z toho	v rodinných domech	90
		v bytových domech	0
	byty neobydlené v obydlených domech		1
	byty neobydlené v neobydlených domech		32
	z toho podle důvodu	obydlené přechodně	0
		slouží k rekreaci	26

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 7 lze vyčíst, že většina bytů je obydlených a to v rodinných domech a skoro ¼ bytů slouží k rekreaci.

Tabulka č. 8: Domy

Domy úhrnem			108
z toho obydlené			76
z úhrnu obydlených domů	rodinné domy		76
	bytové domy		0
	domy podle vlastnictví	soukromých osob	74
		obce, státu	0
		SBD	0
	domy postavené	do 1919	13
		1920 - 1945	10
		1946 - 1980	32
		1981 - 2001	19

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 8 je vidět, že obydlené domy jsou pouze rodinné. Vlastníci těchto nemovitostí jsou pouze soukromé osoby a nejvíce je v obci domů, které byly postavené v období 1946 – 1980.

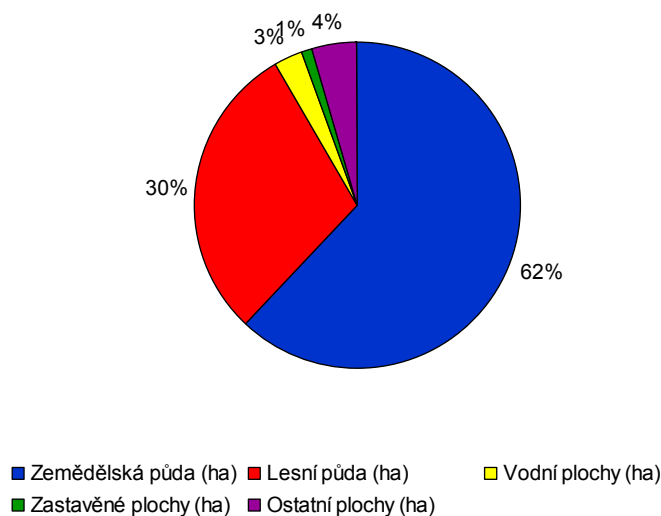
Tabulka č. 9: Zastoupení pozemků podle velikosti

Druh pozemku	Velikost pozemku (ha)
Zemědělská půda	503,98
Lesní půda	242,11
Vodní plochy	22,74
Zastavěné plochy	8,72
Ostatní plocha	36,65
Pozemky celkem	813,2

Pramen: Český statistický úřad, 2004

Tabulka č. 9 ukazuje zastoupení druhů pozemků. Největší zastoupení tu má zemědělská půda, která pokrývá více než ½ celkové výměry. Na druhé straně nejmenší zastoupení mají zastavěné plochy, které dosahují jen 1% v obci.

Graf č. 5: Zastoupení pozemků v obci Dolany

3.1.1.4 Dotace z Programu obnovy venkova

Tabulka č. 10: Přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2002	1 - 4	Rekonstrukce bývalé ZŠ na Obecní úřad Dolany	400	400
2003	1 - 4	Rekonstrukce místních komunikací v obci a do osady Habrová	150	150
2003	1 - 4	Rekonstrukce fasády dřevěného zádveří na budově bývalé školy (nově sídlo obecního úřady)	280	280
2004	1 - 4	Oprava oplocení budovy obecního úřadu a úprava prostranství před touto budovou	200	200
2004	1 - 4	Rekonstrukce místních komunikací v obci a do osady Habrové	120	120

Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

V tabulce č. 10 vidíme přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova a to v letech, kdy obec o dotace žádala, tj. v letech 2002, 2003, 2004. Nejvíce se jednalo o poskytnutí dotace na budovu bývalé školy, kde má v současnosti sídlo Obecní úřad Dolany. Z tabulky je též patrné, že obec dostala poskytnutou dotaci pokaždé, kdy o ní požádala. Celkem výše poskytnutých dotací v těchto letech činí 1 150 000 Kč.

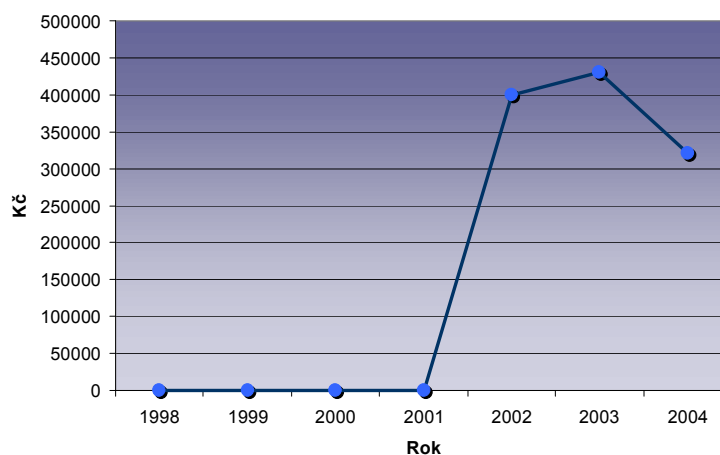
Tabulka č. 11: Výše dotací v jednotlivých letech

Rok	Výše dotace (Kč)
1998	0
1999	0
2000	0
2001	0
2002	400 000
2003	430 000
2004	320 000

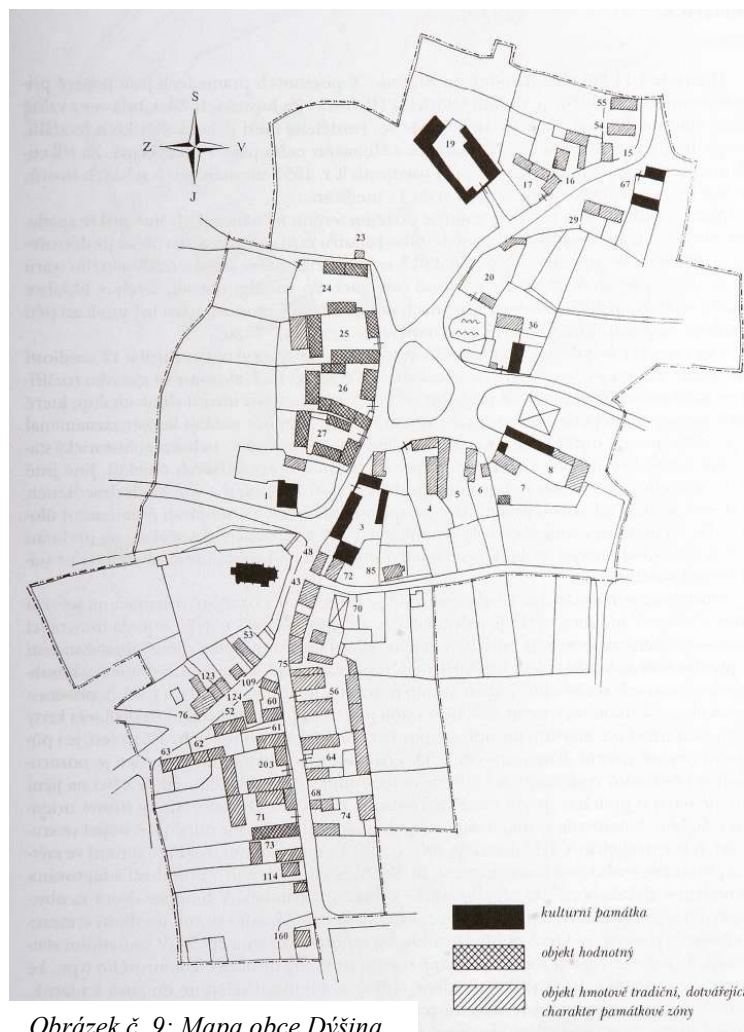
Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

Tabulka č. 11 pouze doplňuje tabulku předchozí. Ukazuje v jakých letech nebyly čerpány žádné finanční příspěvky a v kterých letech se dotace čerpaly a v jaké výši. Vidíme, že v letech 2002 a 2003 šlo o skoro stejně vysoké částky oproti částce z roku 2004, která byla cca o 100 000 Kč nižší, což je pokles přibližně o 25%.

Graf č. 6: Vývoj poskytnutých dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

3.1.2 Dýšina

Obrázek č. 9: Mapa obce Dýšina

usedlosti. Roku 1563 zakoupilo Dýšinu město Plzeň, v jehož majetku zůstala až do zrušení roboty roku 1848.

3.1.2.2 Současnost

Velké usedlosti vymezující nepravidelný tvar návsi byly k r. 1839 vybavené obytnými domy založenými ve štítové i okapové orientaci. Na jižním okraji vsi již od středověku stojí významná sakrální stavba, kostel sv. Judy Tadeáše, který byl upravený v 18. století. Ze stejného období pochází i fara ležící severně od kostelní stavby. Stavební produkce celého 19. století ves významným způsobem pozměnila a vtiskla jí neopakovatelný charakter.

1. písemná zpráva: 1242

Nadmořská výška (m n.m.): 361

Katastrální plocha (ha): 1038

Počet obyvatel: 1465

Dýšina leží severovýchodně 7km od Plzně.

3.1.2.1 Dějiny

K roku 1242 se poprvé připomíná vesnice v souvislosti s darováním chotěšovskému klášteru králem Václavem I. Již v této době se stal dominantou raně gotický kostel, kolem kterého se začalo vytvářet historické jádro vesnice. Před polovinou 16. století byla ves pravděpodobně pustá, k r. 1607 je zde však již uváděno 20

Stejně jako v jiných vsích patřících městu Plzni, také v Dýšíně se plně rozvinul tzv. lidový klasicismus s celou řadou architektonických prvků. Snad nejmarkantněji se to projevilo ve výzdobě bran a průčelí obytných domů. Druhá polovina 20. století

poznamenala tvář návsi *Foto Petr Zikmund*

Obrázek č. 10: Usedlost klasicistního původu v Dýšíně

demolicí budovy bývalé školy a likvidací tří velkých usedlostí tvořících severozápadní kout návsi. Tento pro urbanismus vsi nepřiměřený zásah je zjevný dodnes a jen stěží se jej podaří napravit nebo alespoň utlumit. Dýšina dnes patří mezi ty vsi, kde obecní zastupitelstvo vyvíjí celou řadu pozitivních kroků zaměřených nejen na úpravu veřejných ploch, ale i jednotlivých historicky cenných objektů. Velkou tradici má zde železářství a to je vlastně příčinou, že dnes je Dýšina průmyslovou obcí a ztrácí tak doslovný vesnický charakter.

Obrázek č. 11: Západní strana návsi v Dýšíně

Foto Petr Zikmund

3.1.2.3 Statistické údaje

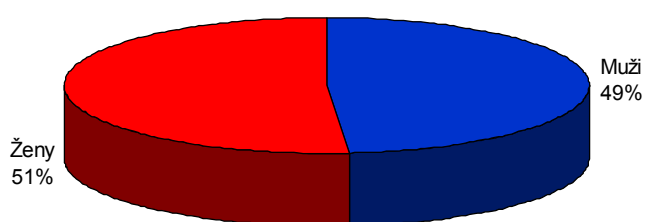
Počet obyvatel: 1465

Z toho muži: 711

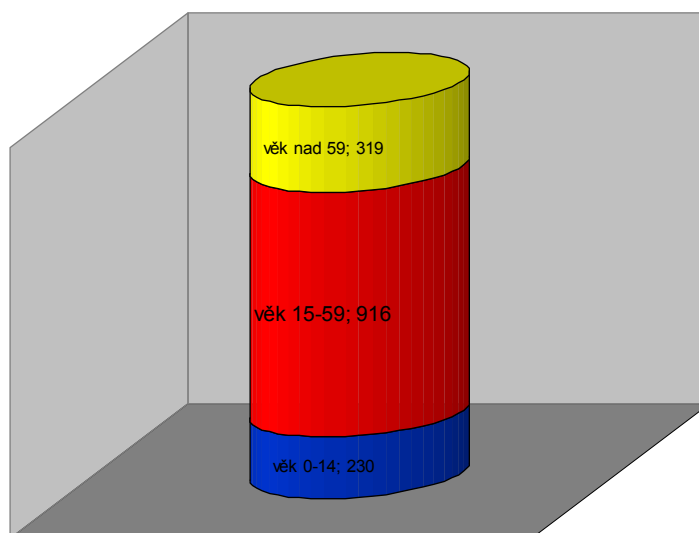
Z toho ženy: 754

Pramen: Statistický úřad, 2004

Graf č. 7: Obyvatelstvo – podíl mužů a žen

Graf č. 8: Obyvatelstvo – podíl věkových kategorií

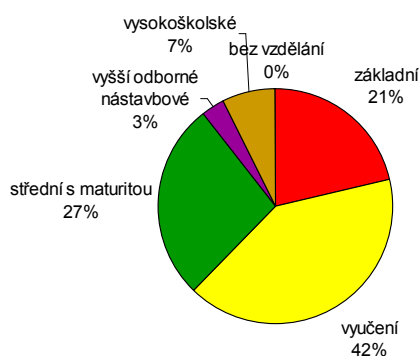

Tabulka č. 12: Obyvatelstvo podle dosaženého stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	Počet obyvatel
Bez vzdělání	1
Základní včetně neukončeného	244
Vyučení a střední odborné bez maturity	470
Úplné střední s maturitou	312
Vyšší odborné a nástavbové	39
Vysokoškolské	82
Nezjištěné vzdělání	4
Celkem obyvatel nad 15 let	1152

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 12 je patrné, že nejvíce lidí má střední odborné vzdělání bez maturity (42%), dále v zástupu je úplné střední vzdělání s maturitou (27%) a na třetím místě základní vzdělání (21%).

Graf č. 9: Obyvatelstvo podle stupně vzdělání**Tabulka č. 13: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání**

Náboženské vyznání	Počet obyvatel	Vyjádření v %
Církev římskokatolická	276	89,3
Církev českosl. husitská	7	2,3
Českobratrská církev evangelická	10	3,2
Pravoslavná církev	5	1,6
Nábož. Společn. Svědků Jehovovi	11	3,6
Věřící celkem	309	100

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

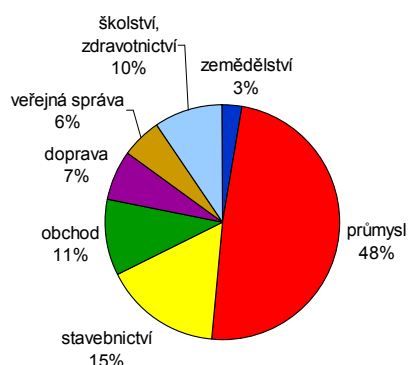
Z tabulky č. 13 vidíme, že věřící ve většině vyznávají církev římskokatolickou. Další církve jsou zastoupeny pouze v nepatrném množství.

Tabulka č. 14: Obyvatelstvo podle uplatnění v pracovních odvětvích

Odvětví	Počet obyvatel
Zemědělství, lesnictví, rybolov	16
Průmysl	286
Stavebnictví	95
Obchod, opravy motorových vozidel	63
Doprava, pošty a telekomunikace	40
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	33
Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost	56
Ekonomicky aktivní celkem	698

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 14 ukazuje zastoupení obyvatel v pracovních odvětvích. Nejvíce je zastoupen průmysl, na druhém místě stavebnictví a na třetím místě se umístil obchod, opravy motorových vozidel. Nejméně je lidí zaměstnaných v zemědělství, lesnictví, rybolov.

Graf č. 10: Ekonomicky aktivní podle odvětví**Tabulka č. 15: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity**

Ekonomicky aktivní celkem		698	Ekonomicky neaktivní celkem	650
Z toho	Zaměstnaní	671	Důchodci	335
	Nezaměstnaní	27	Žáci, studenti, učni	215

* osoby s nezjištěnou aktivitou: 4

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 15 poukazuje na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatele. Z tabulky je patrná nezaměstnanost, která v této obci je 3,9%.

Tabulka č. 16: Byty

Byty úhrnem			625
v tom	byty obydlené		514
	z toho	v rodinných domech	316
		v bytových domech	188
	byty neobydlené v obydlených domech		49
	byty neobydlené v neobydlených domech		62
	z toho podle důvodu	obydlené přechodně	9
		slouží k rekreaci	36

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 16 lze vyčíst, že většina bytů je obydlených a to jak v rodinných (61%), tak bytových domech (37%) . Jen malý počet bytů slouží k rekreaci (5,8%).

Tabulka č. 17: Domy

Domy úhrnem			374
z toho obydlené			312
z úhrnu obydlených domů	rodinné domy		279
	bytové domy		29
	domy podle vlastnictví	soukromých osob	276
		obce, státu	12
		SBD	0
	domy postavené	do 1919	43
		1920 - 1945	114
		1946 - 1980	67
		1981 - 2001	83

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 17 je vidět, že obydlené domy jsou většinou rodinné. Vlastníci těchto nemovitostí jsou hlavně soukromé osoby, malé množství domů vlastní obec nebo stát a nejvíce je v obci domů, které byly postavené v období 1920 – 1945 (30%).

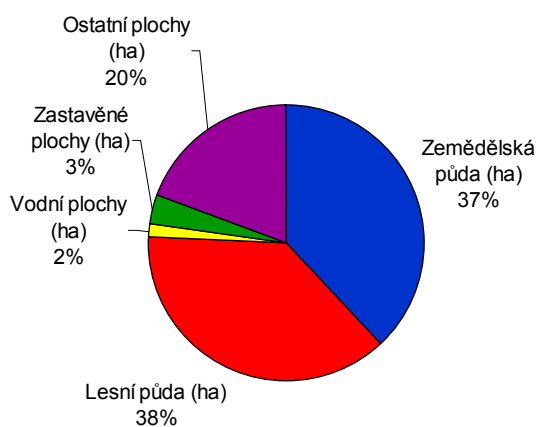
Tabulka č. 18: Zastoupení pozemků podle velikosti

Druh pozemku	Velikost pozemku (ha)
Zemědělská půda	394,09
Lesní půda	391,31
Vodní plochy	16,01
Zastavěné plochy	33,4
Ostatní plocha	203,06
Pozemky celkem	1037,87

Pramen: Český statistický úřad, 2004

Tabulka č. 18 ukazuje zastoupení druhů pozemků. Největší zastoupení zde má zemědělská půda, hned za ní je v nepatrném rozdílu lesní půda. Na druhé straně nejmenší zastoupení mají vodní plochy, které dosahují jen 1,5% v obci.

Graf č. 11: Zastoupení druhů pozemků v obci Dýšina

3.1.2.4 Dotace z Programu obnovy venkova

Tabulka č. 19: Přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
1998	1 - 4	Oprava budovy obecního úřadu	432	432
1999	1 - 4	Rekonstrukce místních komunikací	250	0
1999	1 - 4	Úprava parteru návsi – I. etapa	100	0
1999	1 - 4	Rekonstrukce radnice – II. etapa	300	0
2000	1 - 4	Rekonstrukce místních komunikací	200	0
2000	1 - 4	Rekonstrukce občanské vybavenosti – pavilonu MŠ na kulturní sál	300	200
2000	6	Pečovatel mikroregionu Horní Berounka, povodí Klabavy	68	68
2000	7	Cyklostezka Plzeň – Rokycany – Strašice	1000	0
2000	7	Cyklostezka – II. Etapa Ejpovice – Rokycany	1000	0
2000	7	Rozšíření dokumentu strategie rozvoje mikroregionu	63	63
2001	1 - 4	Komplexní úprava veřejného prostranství	100	0
2001	6	Pečovatel mikroregionu Horní Berounka, povodí Klabavy	84	84
2001	6	Informační systém mikroregionu Horní Berounka	67	60
2001	7	Cyklostezka Plzeň – Strašice – II. Etapa Ejpovice – Rokycany	1000	900
2001	7	Tvorba společných internetových stránek	50	50
2001	7	Cyklostezka Plzeň – Rokycany – Strašice	1000	360

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2002	1 - 4	Rekonstrukce a výstavba občanského vybavení Dýšina	200	200
2002	1 - 4	Komplexní úprava veřejného prostranství Dýšina	50	50
2002	6	Pečovatel mikroregionu Horní Berounka, povodí Klabavy	84	84
2002	6	Informační systém mikroregionu Horní Berounka, povodí Klabavy	67	67
2002	7	Cyklostezka Plzeň – Chrást – Rokycany – Strašice, realizace III. etapy stezky v úseku Ejpovice – Dýšina	1000	1000
2002	7	Čistá Klabava	140	140
2002	7	Cyklostezka Plzeň – Chrást – Rokycany – Strašice, realizace části III. etapy Rokycany – Kamenný Újezd	1000	1000
2003	1 - 4	Rekonstrukce a výstavba občanské vybavenosti – MŠ a ŠJ	200	200
2003	1 - 4	Komplexní úprava veřejných prostranství	30	30
2003	1 - 4	Obnova místních komunikací – V Lukách, Mlýnská, Do Křeší	756	756
2003	1 - 4	Realizace mostu přes řeku	5280	5280
2003	1 - 4	Výstavba místní komunikace K Mostu	888	888
2003	1 - 4	Komunikace Ke Koupališti	285	285
2003	5	Dýšina	100	100
2003	6 - 7	Cyklostezka Plzeň – Rokycany – Strašice	500	500

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2003	6 - 7	Zajištění činnosti pečovatele mikroregionu v roce 2003	105	105
2003	6 - 7	Informační systém mikroregionu Horní Berounka, povodí Klabavy III	77	77
2003	6 - 7	Čistá Klabava II	200	200
2003	6 - 7	Cyklostezka Plzeň – Chrást – Rokycany – Strašice (realizace části etapy Hrádek – Strašice)	350	350
2003	6 - 7	Propojení průmyslových zón (projekt pro územní rozhodnutí)	200	200
2003	6 - 7	Cyklostezka Dýšina – Ejpovice	350	350
2003	6 - 7	Brána do světa internetu	140	140
2004	1 - 4	Komplexní úprava veřejného prostranství – II. Etapa	100	100
2004	1 - 4	Komunitní centrum	400	400
2004	1 - 4	Informační středisko, muzeum železářství a kamenictví na Klabavě – I. Etapa	400	400
2004	1 - 4	Rekonstrukce komunikace v areálu koupaliště	240	240
2004	1 - 4	Oprava místní komunikace	336	336
2004	6 - 7	Zajištění činnosti pečovatele mikroregionu v roce 2004	105	105
2004	6 - 7	Cyklostezka Plzeň – Chrást – Rokycany – Strašice, realizace části etapy Hrádek – Strašice	500	500

Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

V tabulce č. 19 vidíme přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova a to v letech, kdy obec o dotace žádala, tj. v každém roce. Přesto v roce 1999 nebyla pro obec vyčleněna žádná finanční podpora. Za celou dobu tj. od roku 1998 do roku 2004 nebylo

vyhověno žádostem sedmkrát, což je v ze všech žádostí 16%. Celkem výše poskytnutých dotací v těchto letech činí 16 300 000 Kč.

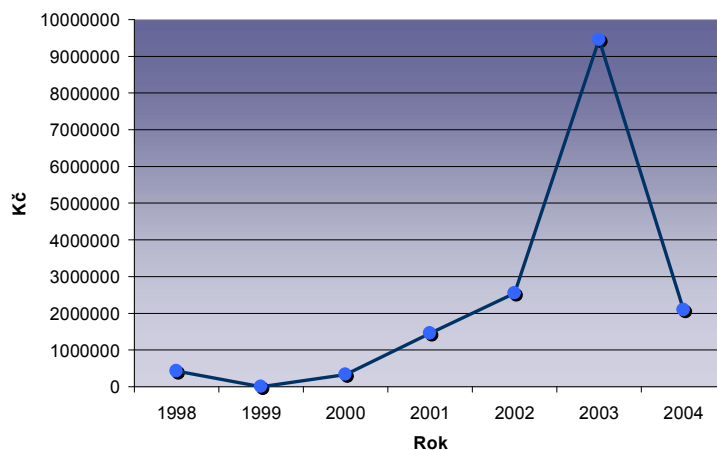
Tabulka č. 20: Výše dotací v jednotlivých letech

Rok	Výše dotace (Kč)
1998	432 000
1999	0
2000	331 000
2001	1 454 000
2002	2 541 000
2003	9 461 000
2004	2 081 000

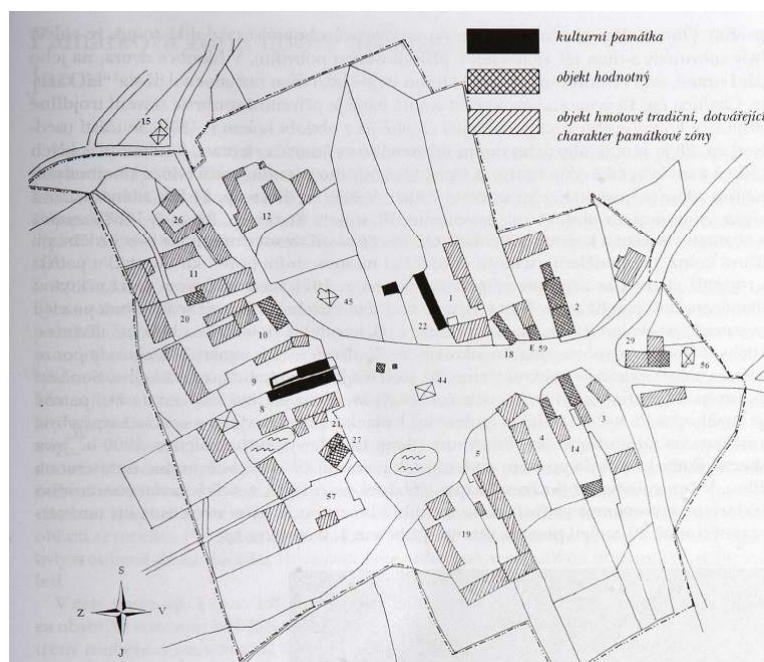
Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

Tabulka č. 20 pouze doplňuje tabulku předchozí. Ukazuje v jakých letech nebyly čerpány žádné finanční příspěvky a v kterých letech se dotace čerpaly a v jaké výši. Vidíme, že v roce 2003 byla čerpána nejvyšší suma a to 58% ze všech poskytnutých dotací.

Graf č. 12: Vývoj poskytnutých dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

3.1.3 Hlince

Obrázek č. 12: Mapa obce Hlince

celé 15. a 16. století byla ves rozdělena mezi několik světských feudálů, např. bratry Katanské na Chříči, Markétu z Holovous nebo pány z Landštejna. Za třicetileté války zanikla asi polovina zdejších usedlostí. K r. 1651 zde stálo jen 5 selských dvorů, o šest desítek let později zde však již stálo 11 usedlostí.

Malá ves Hlince byla založena v mírně svažitém terénu na náhorní plošině příkře spadající do údolí řeky Berounky. V čele statků vymezujících náves zhruba trojúhelného tvaru stály domy převážně založené ve štítové orientaci. Po vnějším obvodu ležely v hloubce statků stodoly. V prostoru návsi byl shluk asi pěti chalup, na prostranství v severní části návsi stála „nespalná“ kaple.

3.1.3.2 Současnost

Prostornou náves dosud trojúhelného tvaru vymezuje dnes skupina zhruba 12 usedlostí a chalup, s domy v převažující štítové orientaci. Při silnici na Holovousy se zástavba rozšířila z návsi severním směrem. Přestože stabilní katastr zaznamenal k r. 1839 (patrně mylně) celou zástavbu vsi jako tzv. „nespalnou“, uchoval si historický stavební fond obce několik roubených obytných domů a hospodářských objektů. Jiné jistě také dřevěné objekty byly nahrazené v poslední čtvrtině 19. století a v prvních desetiletích 20. století zděnými novostavbami, které v současném obraze vsi sehrávají dominantní úlohu.

1. písemná zpráva: 1370

Nadmořská výška (m n.m.): 332

Katastrální plocha (ha): 759

Počet obyvatel: 78

Hlince leží 11km jihovýchodně od Kralovic.

3.1.3.1 Dějiny

V písemných pramenech jsou poprvé připomínány k r. 1361, kdy je vlastnil Oldřich z Hlohovic. Za husitských válek byla ves z valné části zničena. Po

V závěru 90. let 20. století ves prodělala celou řadu změn, které se pozitivně promítly do jejího vzhledu. Byl zahájen projekt obnovy návesního parteru spočívající v rehabilitaci fasád domů obrácených do veřejného prostranství. Výrazně se také zkvalitnila péče o

Obrázek č. 13: Roubené obytné stavení trojdílné dispozice

Foto Petr Zikmund

návesní prostor, veřejnou zeleň a vodoteče. Opraveny byly i dva pamětní kříže stojící ve vsi. Díky nevšednímu zájmu zdejšího obecního úřadu a také místnímu obyvatelstvu o vzhledu vsi Hlince po právu získaly v r. 2000 významné ocenění – první místo v krajském kole soutěže Vesnice roku a v roce 2004 se v regionálním kole obec umístila na druhém místě.

3.1.3.3 Statistické údaje

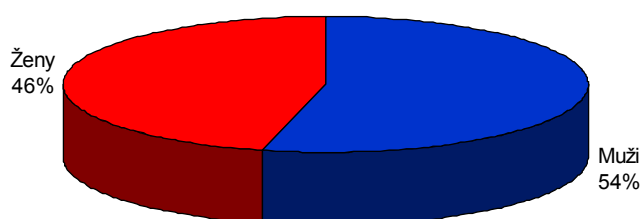
Počet obyvatel: 78

Z toho muži: 42

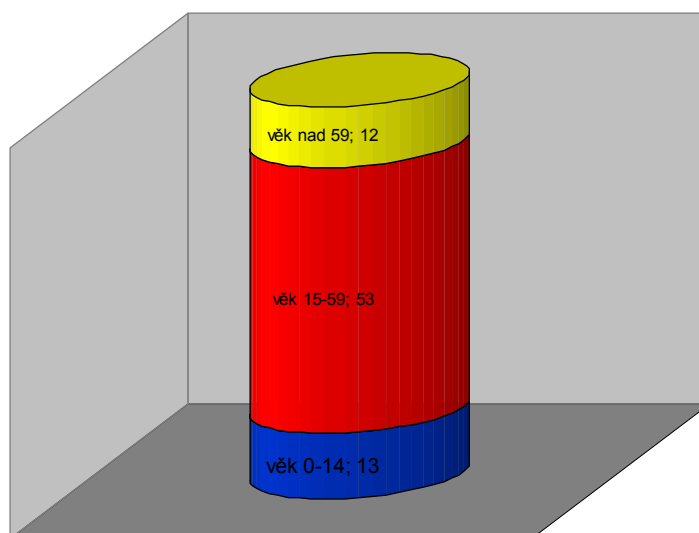
Z toho ženy: 36

Pramen: Statistický úřad, 2004

Graf č. 13: Obyvatelstvo – podíl mužů a žen

Graf č. 14: Obyvatelstvo – podíl věkových kategorií

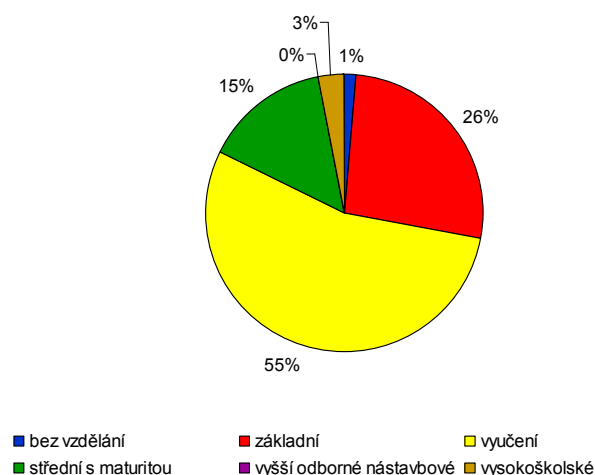

Tabulka č. 21: Obyvatelstvo podle dosaženého stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	Počet obyvatel
Bez vzdělání	1
Základní včetně neukončeného	18
Vyučení a střední odborné bez maturity	37
Úplné střední s maturitou	10
Vyšší odborné a nástavbové	0
Vysokoškolské	2
Nezjištěné vzdělání	1
Celkem obyvatel nad 15 let	69

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 21 je patrné, že nejvíce lidí má střední odborné vzdělání bez maturity (59%), na druhém místě je základní vzdělání (35%) a na místě třetím úplné střední s maturitou (15%).

Graf č. 15: Obyvatelstvo podle stupně vzdělání**Tabulka č. 22: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání**

Náboženské vyznání	Počet obyvatel	Vyjádření v %
Církev římskokatolická	12	92,3
Církev českosl. husitská	0	0
Českobratrská církev evangelická	1	7,7
Pravoslavná církev	0	0
Nábož. Společn. Svědků Jehovovi	0	0
Věřící celkem	13	100

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 22 vidíme, že věřící ve většině vyznávají církev římskokatolickou. Další církve, kromě českobratrské evangelické, která je zastoupena v nepatrném množství, nejsou zastoupeny.

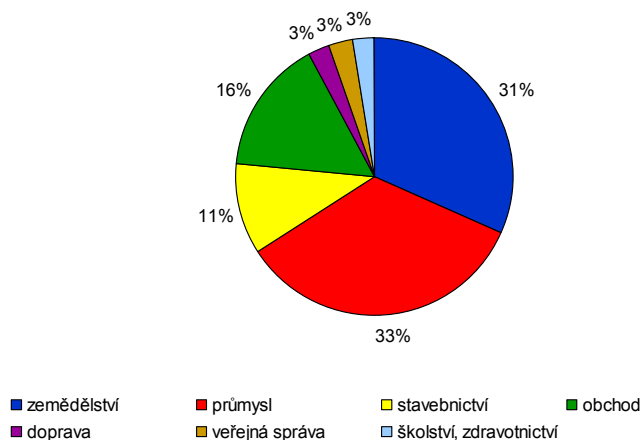
Tabulka č. 23: Obyvatelstvo podle uplatnění v pracovních odvětvích

Odvětví	Počet obyvatel
Zemědělství, lesnictví, rybolov	12
Průmysl	13
Stavebnictví	4
Obchod, opravy motorových vozidel	6
Doprava, pošty a telekomunikace	1
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	1
Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost	1
Ekonomicky aktivní celkem	42

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 23 ukazuje zastoupení obyvatel v pracovních odvětvích. Nejvíce je zastoupen průmysl, těsně na druhém místě zemědělství, lesnictví, rybolov a na třetím místě se umístil obchod, opravy motorových vozidel. Další odvětví jsou zastoupena v nepatrném množství.

Graf č.16: Ekonomicky aktivní podle odvětví

Tabulka č. 24: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity

Ekonomicky aktivní celkem		42	Ekonomicky neaktivní celkem	46
Z toho	Zaměstnaní	36	Důchodci	21
	Nezaměstnaní	6	Žáci, studenti, učni	17

** osoby s nezjištěnou aktivitou: 0*

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 24 poukazuje na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatele. Z tabulky je patrná nezaměstnanost, která v této obci je 14,3%.

Tabulka č. 25: Byty

Byty úhrnem			46
v tom	byty obydlené		27
	z toho	v rodinných domech	27
		v bytových domech	0
	byty neobydlené v obydlených domech		0
	byty neobydlené v neobydlených domech		19
	z toho podle důvodu	obydlené přechodně	0
		slouží k rekreaci	18

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 25 lze vyčíst, že většina bytů je obydlených. Všechny obydlené domy jsou v rodinných domech a 39% z celkového počtu bytů slouží k rekreaci.

Tabulka č. 26: Domy

Domy úhrnem			45
z toho obydlené			26
z úhrnu obydlených domů	rodinné domy		26
	bytové domy		0
	domy podle vlastnictví	soukromých osob	26
		obce, státu	0
		SBD	0
	domy postavené	do 1919	5
		1920 - 1945	5
		1946 - 1980	13
		1981 - 2001	3

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 26 je vidět, že obydlené domy jsou pouze rodinné. Vlastníci těchto nemovitostí jsou pouze soukromé osoby a nejvíce je v obci domů, které byly postavené v období 1946 – 1980.

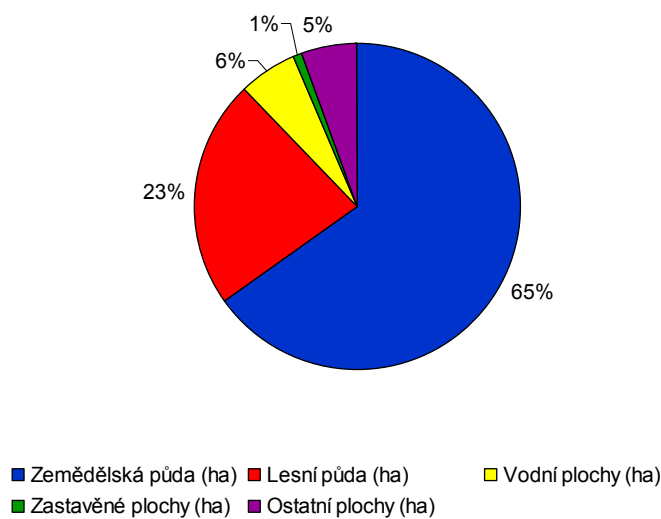
Tabulka č. 27: Zastoupení pozemků podle velikosti

Druh pozemku	Velikost pozemku (ha)
Zemědělská půda	493,5
Lesní půda	172,49
Vodní plochy	43,81
Zastavěné plochy	7,39
Ostatní plocha	41,48
Pozemky celkem	758,67

Pramen: Český statistický úřad, 2004

Tabulka č. 27 ukazuje zastoupení druhů pozemků. Největší zastoupení zde má zemědělská půda, na druhém místě je půda lesní. Na druhé straně nejmenší zastoupení mají zastavěné plochy, které dosahují jen necelé 1% v obci.

Graf č. 17: Zastoupení druhů pozemků v obci Hlince

3.1.3.4 Dotace z Programu obnovy venkova

Tabulka č. 28: Přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2000	1 - 4	Oprava obecního úřadu	180	0
2000	1 - 4	Oprava kapličky	30	30
2000	7	Koncepce rozvoje turistické atraktivity řeky Berounky	122	122
2000	7	Řešení dopravní obslužnosti mikroregionu	59	50
2001	1 - 4	Rekonstrukce požární nádrže	140	140
2001	1 - 4	Komplexní úprava prostranství	95	95
2001	7	Ozelenění krajinného rázu a vytvoření turistických cest	105	105
2001	7	Rozvoj a zvýšení kvality vodních ploch a vodotečí	84	84
2001	7	Rozvoj turistické atraktivity řeky Berounky	700	450
2002	1 - 4	Oprava (záchrana) kostela sv. Petra a Pavla Hlince	48	48
2002	6	Poradenská a vzdělávací činnost mikroregionu	84	84
2002	7	Rekreační a ubytovací zařízení Strážičtě	63	63
2002	7	Rozvoj komunikačního zázemí obcí mikroregionu Kralovicko	252	252
2002	7	II. etapa realizace Koncepce rozvoje turistické atraktivity řeky Berounky v katastru obce Bohy	364	364
2003	1 - 4	Oprava místní komunikace	36	36

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2003	6 - 7	Poradenská a vzdělávací činnost mikroregionu Kralovicko	140	140
2004	6 - 7	Poradenská a vzdělávací činnost mikroregionu Kralovicko	140	140
2004	6 - 7	Prezentace mikroregionu Kralovicko na webových stránkách	147	147

Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

V tabulce č. 28 vidíme přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova a to v letech, kdy obec o dotace žádala, tj. v letech 2000, 2001, 2002, 2003 a 2004. Největší částka byla poskytnuta na rozvoj turistické atraktivity Berounky. Z tabulky je též patrné, že obci bylo jednou nevyhověno a to při projektu opravy obecního úřadu. Celkem výše poskytnutých dotací činí 2 350 000 Kč.

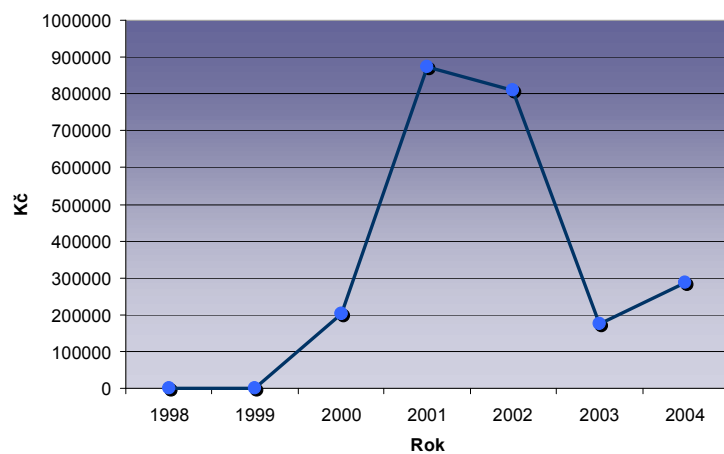
Tabulka č. 29: Výše dotací v jednotlivých letech

Rok	Výše dotace (Kč)
1998	0
1999	0
2000	202 000
2001	874 000
2002	811 000
2003	176 000
2004	287 000

Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

Tabulka č. 29 pouze doplňuje tabulku předchozí. Ukazuje v jakých letech nebyly čerpány žádné finanční příspěvky a v kterých letech se dotace čerpaly a v jaké výši. Vidíme, že v letech 2001 a 2002 šlo o největší finanční podporu. Zato v letech 1998 a 1999 nebyla čerpána žádná dotace.

Graf č.18: Vývoj poskytnutých dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

3.1.4 Jarov

Obrázek č. 14: Mapa obce Jarov

zaznamenala k r. 1839 ves již dotvořenou. Zástavba byla z valné většiny klasifikována jako tzv. „spalná“ a jen několik ojedinělých staveb bylo zděných.

3.1.4.2 Současnost

Usedlosti vymezející svažitou návěs nepravidelného až částečně obdélného tvaru se v situaci známé z mapy stabilního katastru dochovaly dodnes, pouze „spalná“ stavební výbava byla zaměněna především ve 2. polovině 19. století za zděnou. O bohatém typologickém rejstříku roubených objektů stavěných na území obce v období na přelomu 18. a 19. století vypovídají nejen dochované stavby, ale i dobové mapové podklady. Historický stavební fond obce dodnes obohacuje mimořádně cenný soubor roubených patrových sýpek s pavláčkou, celá řada dřevěných stodol a dalších provozních objektů ve srubových konstrukcích.

1. písemná zpráva: 1484

Nadmořská výška (m n.m.): 381

Katastrální plocha (ha): 1057

Počet obyvatel: 134

Jarov leží 15km severně od Plzně v mírně svažitém terénu.

3.1.4.1 Dějiny

V písemných pramenech je připomínán již k r. 1250 jako součást statků kláštera pláských cisterciáků. Ves byla v průběhu staletí klášterem zastavována. V letech 1539 – 1623 byla součástí kačeřovského panství Gryspeků z Gryspachu. Za třicetileté války bylo ve vsi vypáleno deset dvorů a jen pět dalších zůstalo ušetřeno.

Indikační mapa katastru

Jen dochovaná skupina dřevěných sýpek je natolik unikátní a početná, že nemá obdoby v celé oblasti severního Plzeňska, kde se tento typ obilnic vyskytuje. Lze předpokládat, že sýpky byly sroubené již na sklonku 18. století, nejpozději pak v období na přelomu 18. a 19. století.

Obrázek č. 15: Roubené stavení v Jarově

Foto Petr Zikmund

3.1.4.3 Statistické údaje

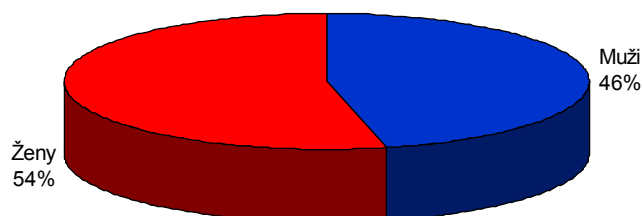
Počet obyvatel: 134

Z toho muži: 62

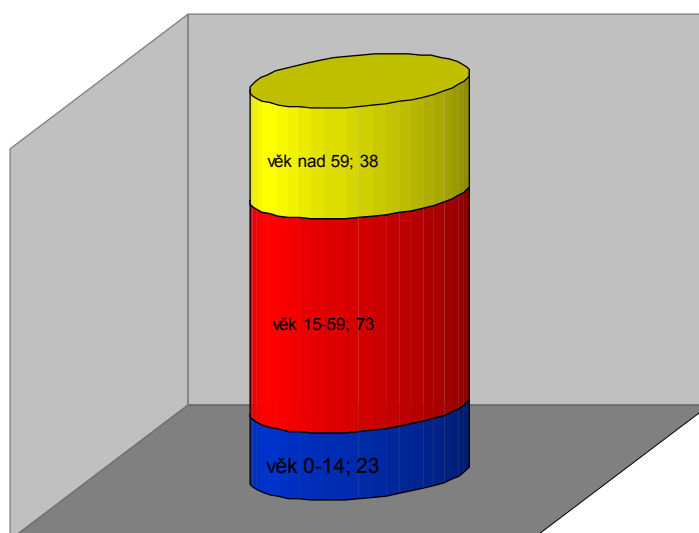
Z toho ženy: 72

Pramen: Statistický úřad, 2004

Graf č. 19: Obyvatelstvo – podíl mužů a žen

Graf č. 20: Obyvatelstvo – podíl věkových kategorií

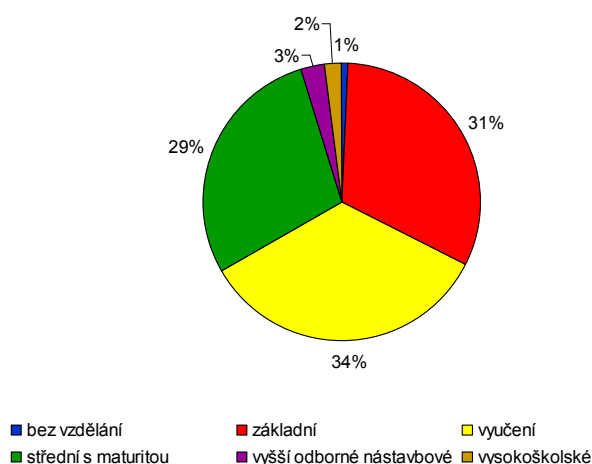

Tabulka č. 30: Obyvatelstvo podle dosaženého stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	Počet obyvatel
Bez vzdělání	1
Základní včetně neukončeného	33
Vyučení a střední odborné bez maturity	36
Úplné střední s maturitou	30
Vyšší odborné a nástavbové	3
Vysokoškolské	2
Nezjištěné vzdělání	8
Celkem obyvatel nad 15 let	1152

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 30 je patrné, že nejvíce lidí má střední odborné vzdělání bez maturity (34%), dále v zástupu je základní vzdělání (31%) a na třetím místě úplné střední s maturitou (29%). Velmi malé zastoupení má vzdělání vysokoškolské a vyšší odborné nástavbové.

Graf č. 21: Obyvatelstvo podle stupně vzdělání**Tabulka č. 31: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání**

Náboženské vyznání	Počet obyvatel	Vyjádření v %
Církev římskokatolická	14	82,4
Církev českosl. husitská	2	11,8
Českobratrská církev evangelická	1	5,8
Pravoslavná církev	0	0
Nábož. Společn. Svědků Jehovovi	0	0
Věřící celkem	17	100

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 31 vidíme, že věřící ve většině vyznávají církev římskokatolickou. Církev československá husitská a českobratrská evangelická jsou zastoupeny pouze v nepatrném množství. Další církve zastoupeny nejsou.

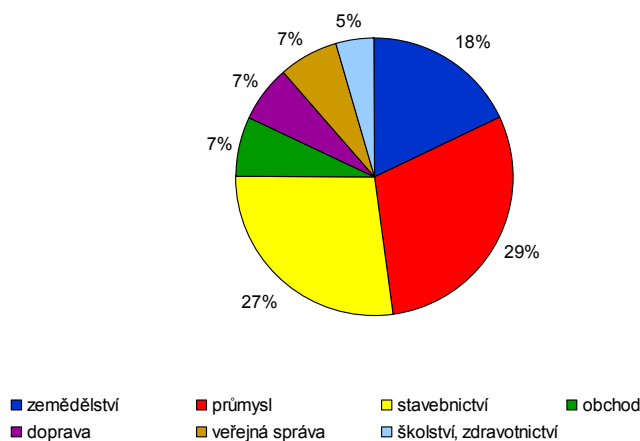
Tabulka č. 32: Obyvatelstvo podle uplatnění v pracovních odvětvích

Odvětví	Počet obyvatel
Zemědělství, lesnictví, rybolov	8
Průmysl	13
Stavebnictví	12
Obchod, opravy motorových vozidel	3
Doprava, pošty a telekomunikace	3
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	3
Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost	2
Ekonomicky aktivní celkem	53

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 32 ukazuje zastoupení obyvatel v pracovních odvětvích. Nejvíce je zastoupen průmysl, těsně na druhém místě stavebnictví a na třetím místě se umístilo zemědělství, lesnictví, rybolov. Další odvětví jsou zastoupena v nepatrném množství.

Graf č. 22: Ekonomicky aktivní podle odvětví

Tabulka č. 33: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity

Ekonomicky aktivní celkem		53	Ekonomicky neaktivní celkem		77
Z toho	Zaměstnaní	49	Důchodci	47	
	Nezaměstnaní	4	Žáci, studenti, učni	17	

* osoby s nezjištěnou aktivitou: 7

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 33 poukazuje na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatele. Z tabulky je patrná nezaměstnanost, která v této obci je 7,5%.

Tabulka č. 34: Byty

Byty úhrnem		64	
v tom	byty obydlené	45	
	z toho	v rodinných domech	39
		v bytových domech	6
	byty neobydlené v obydlených domech	1	
	byty neobydlené v neobydlených domech	18	
	z toho podle důvodu	obydlené přechodně	0
		slouží k rekreaci	14

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 34 lze vyčíst, že většina bytů je obydlených a to v rodinných domech a skoro 22% z celkového počtu bytů slouží k rekreaci.

Tabulka č. 35: Domy

Domy úhrnem		53	
z toho obydlené		35	
z úhrnu obydlených domů	rodinné domy	34	
	bytové domy	1	
	domy podle vlastnictví	soukromých osob	32
		obce, státu	0
		SBD	0
	domy postavené	do 1919	10
		1920 - 1945	1
		1946 - 1980	17
1981 - 2001		5	

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 35 je vidět, že obydlené domy jsou mimo jeden pouze rodinné. Vlastníci těchto nemovitostí jsou pouze soukromé osoby a nejvíce je v obci domů, které byly postavené v období 1946 – 1980.

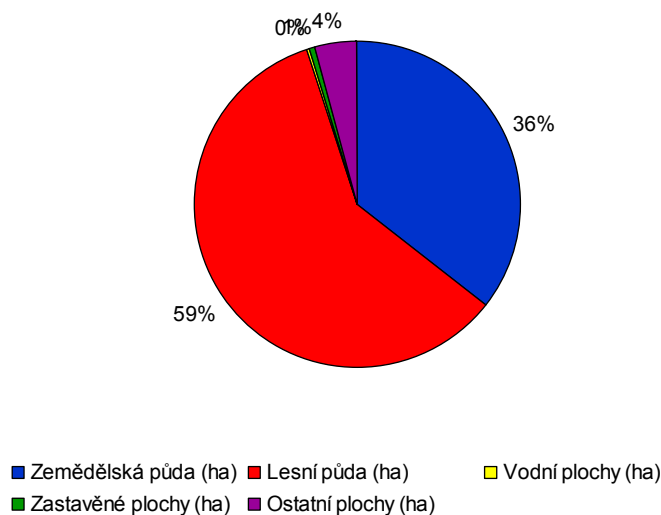
Tabulka č. 36: Zastoupení pozemků podle velikosti

Druh pozemku	Velikost pozemku (ha)
Zemědělská půda	376,34
Lesní půda	628,84
Vodní plochy	1,57
Zastavěné plochy	6,58
Ostatní plocha	43,23
Pozemky celkem	1056,56

Pramen: Český statistický úřad, 2004

Tabulka č. 36 ukazuje zastoupení druhů pozemků. Největší zastoupení zde má lesní půda (60%), na druhém místě je půda zemědělská (36%). Na druhé straně nejmenší zastoupení mají vodní plochy, které dosahují pouze 0,1% v obci.

Graf č. 23: Zastoupení druhů pozemků v obci Jarov

3.1.4.4 Dotace z Programu obnovy venkova

Tabulka č. 37: Přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
1998	1 - 4	Čištění a úprava hráze rybníka	200	120
2000	1 - 4	Oprava střechy	150	150
2000	7	Komplexní obnova venkova	4450	180
2001	1 - 4	Oprava střech a sanace vlhkosti budovy obecního úřadu	150	100
2001	1 - 4	Výstavba chodníku k autobusové zastávce	50	0
2002	1 - 4	Zhotovení sedlové střechy hasičské zbrojnice Jarov	200	200
2002	6	Poradenská a vzdělávací činnost mikroregionu Dolní Střela	77	77
2002	7	Obnova místních a účelových komunikací mikroregionu	2261	2261
2003	1 - 4	Úprava zeleně ve středu obce	120	120
2003	6 - 7	Poradenská a vzdělávací činnost mikroregionu Dolní Střela	77	77
2003	6 - 7	Obnova místních a účelových komunikací mikroregionu	1540	1540
2004	1 - 4	Výstavba přístupového chodníku k zastávce ČSAD	120	120
2004	6 - 7	Poradenská činnost mikroregionu Dolní Střela	91	91
2004	6 - 7	Propagační brožura mikroregionu	40	40

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2004	6 - 7	Obnova místních a účelových komunikací mikroregionu	1050	1050

Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

V tabulce č. 37 vidíme přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova a to v letech, kdy obec o dotace žádala, tj. všechny roky mimo rok 1999. Největší částka byla poskytnuta na obnovu místních a účelových komunikací mikroregionu a to tři roky za sebou. Z tabulky je též patrné, že obci bylo jednou nevyhověno a to při projektu výstavby chodníku k autobusové zastávce. Celkem výše poskytnutých dotací činí 6 126 000 Kč.

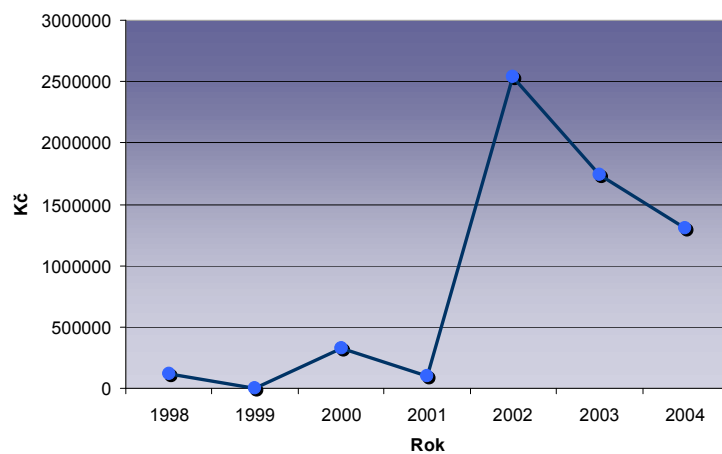
Tabulka č. 38: Výše dotací v jednotlivých letech

Rok	Výše dotace (Kč)
1998	1 200 000
1999	0
2000	330 000
2001	100 000
2002	2 538 000
2003	1 737 000
2004	1 301 000

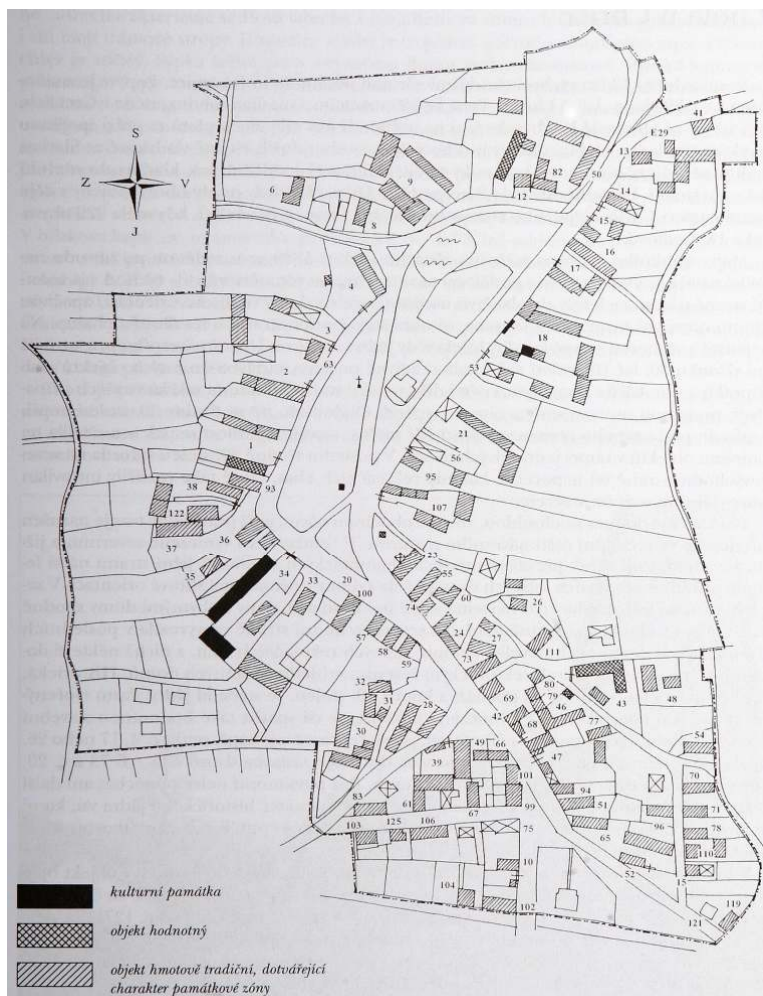
Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

Tabulka č. 38 pouze doplňuje tabulku předchozí. Ukazuje v jakých letech nebyly čerpány žádné finanční příspěvky a v kterých letech se dotace čerpaly a v jaké výši. Vidíme, že v letech 1998, 2003, 2004 šlo o skoro stejně vysoké částky, které byly v rozmezí od 1 200 000 do 1 700 000 oproti částkám z let 2000 a 2001, které byly výrazně nižší. Největší částka byla poskytnuta v roce 2002, která činila 41% ze všech poskytnutých dotací.

Graf č. 24: Vývoj poskytnutých dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

3.1.5 Kyšice

Obrázek č. 16: Mapa obce Kyšice

s místním jménem „Starý Kyšice“. Již v 17. století se v blízkém kopci Pohodnice těžila železná ruda. Na počátku 19. století zde fungovala i cihelna. V majetku Plzně byly Kyšice až do r. 1848. V první třetině 19. století převládaly v zástavbě obce především roubené objekty, ojediněle doprovázené zděnou výstavbou. Kolem poloviny 19. století došlo v některých usedlostech na západní a jižní straně k přestavbám původně roubených objektů na zděné.

Ve 2. polovině 19. století se historická zástavba vsi prakticky dotvořila a v této podobě přetrvala až na určité výjimky dodnes. Výstavba ve 20. století se soustředila především mimo historické jádro obce a na její jižní okraj. Stavební produkce celého 19. století poznamenalo historické jádro vsi stejně významně, jako tomu je v řadě jiných obcí patřících až do konce feudalismu do majetku královského města Plzně.

1. písemná zpráva: 1336

Nadmořská výška (m n.m.): 387

Katastrální plocha (ha): 707

Počet obyvatel: 743

Kyšice leží 6km východně od Plzně v jihovýchodním cípu okresu Plzeň – sever.

3.1.5.1 Dějiny

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1336. V první polovině 16. století koupilo ves město Plzeň. K r. 1544 zde bylo 9 usedlostí, jejich počet však klesl na počátku 17. století na pouhé 4. Podle pověsti byla ves na současné místo přeložena až po třicetileté válce. Asi 1km severně od obce je území

3.1.5.2 Současnost

Pozoruhodným prvkem Kyšic je jezero, které vzniklo zatopením povrchového dolu po vytěžení železné rudy. V současnosti se zde dobývají jen keramické jíly. Intravilián obce pokrývají rozsáhlé porosty různých, vesměs kvalitních

Obrázek č. 17: Klasicistní brána v Kyšicích

Foto Petr Zikmund

dřevin a několik udržovaných rybníků. Chloubou obce je rozlehlá historická náves s letitými lípami, její dominantou je kaplička. Náves je obklopena četnými historicky cennými selskými staveními s typickými bránami. Nově vybudovaná cyklostezka spojuje obec s Plzní a Rokycanskem.

3.1.5.3 Statistické údaje

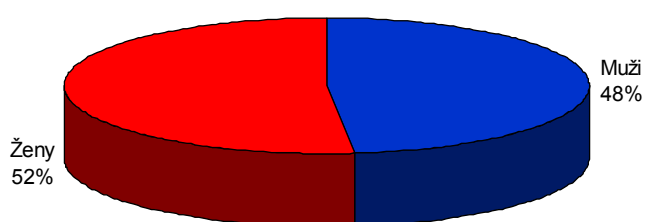
Počet obyvatel: 743

Z toho muži: 360

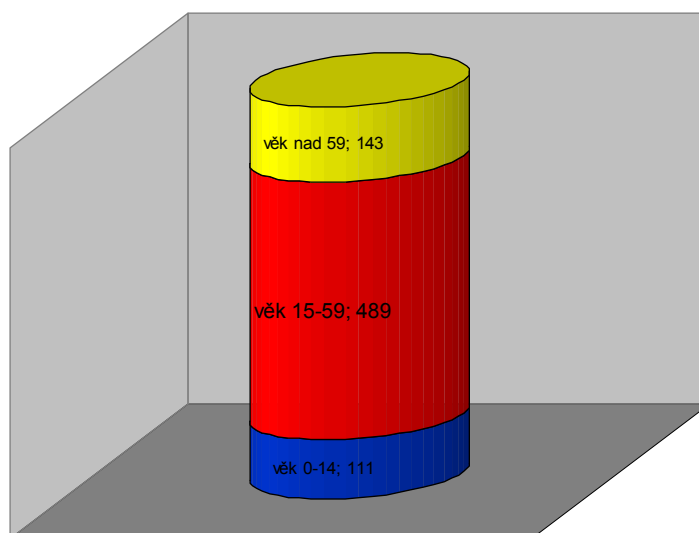
Z toho ženy: 383

Pramen: Statistický úřad, 2004

Graf č. 25: Obyvatelstvo – podíl mužů a žen

Graf č. 26: Obyvatelstvo – podíl věkových kategorií

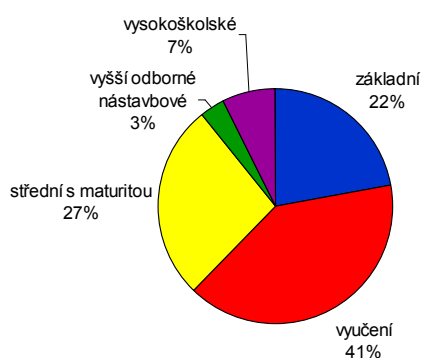

Tabulka č. 39: Obyvatelstvo podle dosaženého stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	Počet obyvatel
Bez vzdělání	0
Základní včetně neukončeného	130
Vyučení a střední odborné bez maturity	236
Úplné střední s maturitou	158
Vyšší odborné a nástavbové	20
Vysokoškolské	43
Nezjištěné vzdělání	6
Celkem obyvatel nad 15 let	593

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 39 je patrné, že nejvíce lidí má střední odborné vzdělání bez maturity (41%), na druhém místě je vzdělání úplné střední s maturitou (27%) a v zástupu vzdělání základní (22%). Velmi malé zastoupení má vzdělání vyšší odborné nástavbové.

Graf č. 27: Obyvatelstvo podle stupně vzdělání**Tabulka č. 40: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání**

Náboženské vyznání	Počet obyvatel	Vyjádření v %
Církev římskokatolická	93	93
Církev českosl. husitská	4	4
Českobratrská církev evangelická	1	1
Pravoslavná církev	1	1
Nábož. Společn. Svědků Jehovovi	1	1
Věřící celkem	100	100

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

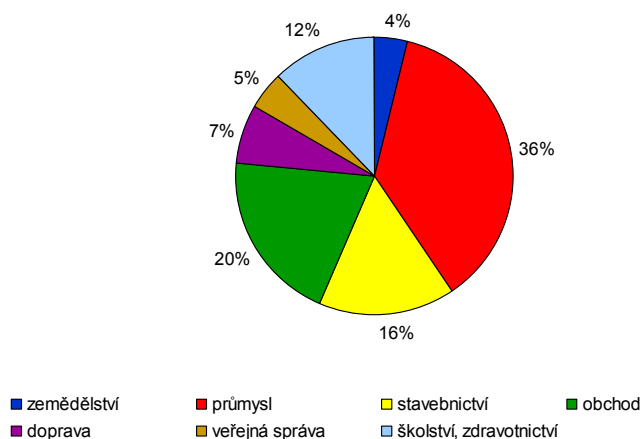
Z tabulky č. 40 vidíme, že věřící ve většině vyznávají církev římskokatolickou. Další církve jsou zastoupeny pouze v nepatrném množství.

Tabulka č. 41: Obyvatelstvo podle uplatnění v pracovních odvětvích

Odvětví	Počet obyvatel
Zemědělství, lesnictví, rybolov	11
Průmysl	106
Stavebnictví	45
Obchod, opravy motorových vozidel	58
Doprava, pošty a telekomunikace	20
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	13
Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost	35
Ekonomicky aktivní celkem	356

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 41 ukazuje zastoupení obyvatel v pracovních odvětvích. Nejvíce je zastoupen průmysl, na druhém místě obchod a opravy motorových vozidel a těsně na třetím místě se umístilo stavebnictví. Nejméně zastoupeno je v obci zemědělství, lesnictví a rybolov, který se skoro dělí o poslední příčku s veřejnou správou, obranou a sociálním zabezpečením.

Graf č. 28: Ekonomicky aktivní podle odvětví**Tabulka č. 42: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity**

Ekonomicky aktivní celkem		356	Ekonomicky neaktivní celkem	354
Z toho	Zaměstnaní	343	Důchodci	161
	Nezaměstnaní	13	Žáci, studenti, učni	128

* osoby s nezjištěnou aktivitou: 2

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 42 poukazuje na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatele. Z tabulky je patrná nezaměstnanost, která v této obci je 3, 7%.

Tabulka č. 43: Byty

Byty úhrnem			302
v tom	byty obydlené		261
	z toho	v rodinných domech	259
		v bytových domech	0
	byty neobydlené v obydlených domech		1
	byty neobydlené v neobydlených domech		40
	z toho podle důvodu	obydlené přechodně	5
		slouží k rekreaci	28

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 43 lze vyčíst, že většina bytů je obydlených. Všechny obydlené domy jsou v rodinných domech a pouze 9% z celkového počtu bytů slouží k rekreaci.

Tabulka č. 44: Domy

Domy úhrnem			267
z toho obydlené			227
z úhrnu obydlených domů	rodinné domy		225
	bytové domy		0
	domy podle vlastnictví	soukromých osob	221
		obce, státu	1
		SBD	0
	domy postavené	do 1919	40
		1920 - 1945	40
		1946 - 1980	61
		1981 - 2001	83

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 44 je vidět, že obydlené domy jsou pouze rodinné. Vlastníci těchto nemovitostí jsou mimo jednoho domu pouze soukromé osoby a nejvíce je v obci domů, které byly postavené v období 1981 – 2001.

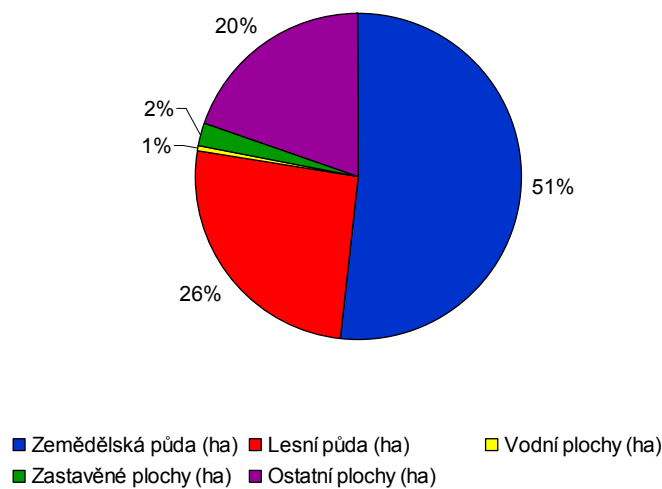
Tabulka č. 45: Zastoupení pozemků podle velikosti

Druh pozemku	Velikost pozemku (ha)
Zemědělská půda	365,4
Lesní půda	181,8
Vodní plochy	4,78
Zastavěné plochy	15,25
Ostatní plocha	139,62
Pozemky celkem	706,85

Pramen: Český statistický úřad, 2004

Tabulka č. 45 ukazuje zastoupení druhů pozemků. Největší zastoupení zde má zemědělská půda, na druhém místě je půda lesní. Na druhé straně nejmenší zastoupení mají vodní plochy, které dosahují jen 0,7% v obci.

Graf č. 29: Zastoupení druhů pozemků v obci Kyšice

3.1.5.4 Dotace z programu obnovy venkova

Tabulka č. 46: Přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
1999	1 - 4	Oprava kulturního domu	350	300
1999	1 - 4	Oprava požární zbrojnice	150	0
2000	1 - 4	Oprava a modernizace obecního úřadu	200	0
2000	7	Cyklostezka Plzeň – Strašice	1000	1000
2001	1 - 4	Oprava a modernizace radnice	200	0
2001	1 - 4	Obnova kulturního domu	250	0
2002	1 - 4	Obnova kulturního domu Kyšice	250	250
2002	1 - 4	Oprava a modernizace radnice Kyšice	200	200
2003	1 - 4	Obnova oplocení radnice	300	300
2003	1 - 4	Fasáda kulturního domu Kyšice	300	300
2003	6 - 7	Zajištění činnosti pečovatele mikroregionu v roce 2003	105	105
2003	6 - 7	Informační systém mikroregionu Horní Berounka, povodí Klabavy III	77	77
2003	6 - 7	Čistá Klabava II	200	200
2003	6 - 7	Cyklostezka Plzeň – Chrást – Rokycany – Strašice (realizace části etapy Hrádek – Strašice)	350	350
2003	6 - 7	Propojení průmyslových zón (projekt pro územní rozhodnutí)	200	200
2003	6 - 7	Cyklostezka Dýšina - Ejpovice	350	350
2003	6 - 7	Brána do světa internetu	140	140
2004	1 - 4	Oprava budovy mateřské školy	1000	1000

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2004	6 - 7	Zajištění činnosti pečovatele mikroregionu v roce 2004	105	105
2004	6 - 7	Cyklostezka Plzeň – Chrást – Rokycany – Strašice, realizace části etapy Hrádek - Strašice	500	500

Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

V tabulce č. 46 vidíme přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova a to v letech, kdy obec o dotace žádala, tj. všechny roky mimo rok 1998. Největší částka byla poskytnuta na opravu mateřské školy a vybudování cyklostezky Plzeň – Strašice. Z tabulky je též patrné, že obci bylo čtyřikrát nevyhověno a to při projektech oprav požární zbrojnice, kulturního domu, radnice a obecního úřadu. Celkem výše poskytnutých dotací činí 5 377 000 Kč.

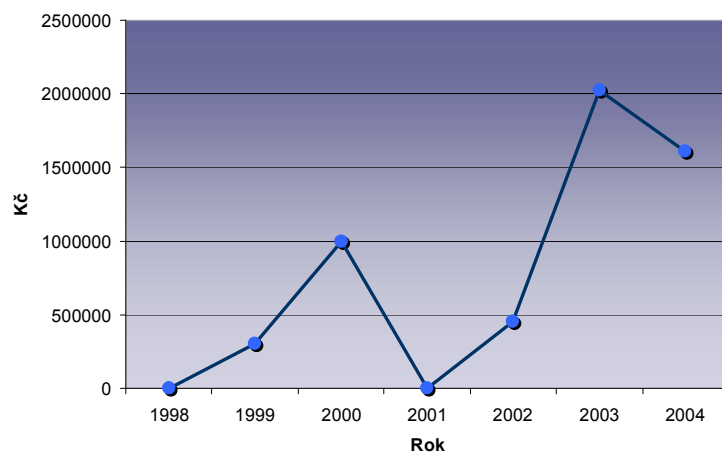
Tabulka č. 47: Výše dotací v jednotlivých letech

Rok	Výše dotace (Kč)
1998	0
1999	300 000
2000	1 000 000
2001	0
2002	450 000
2003	2 022 000
2004	1 605 000

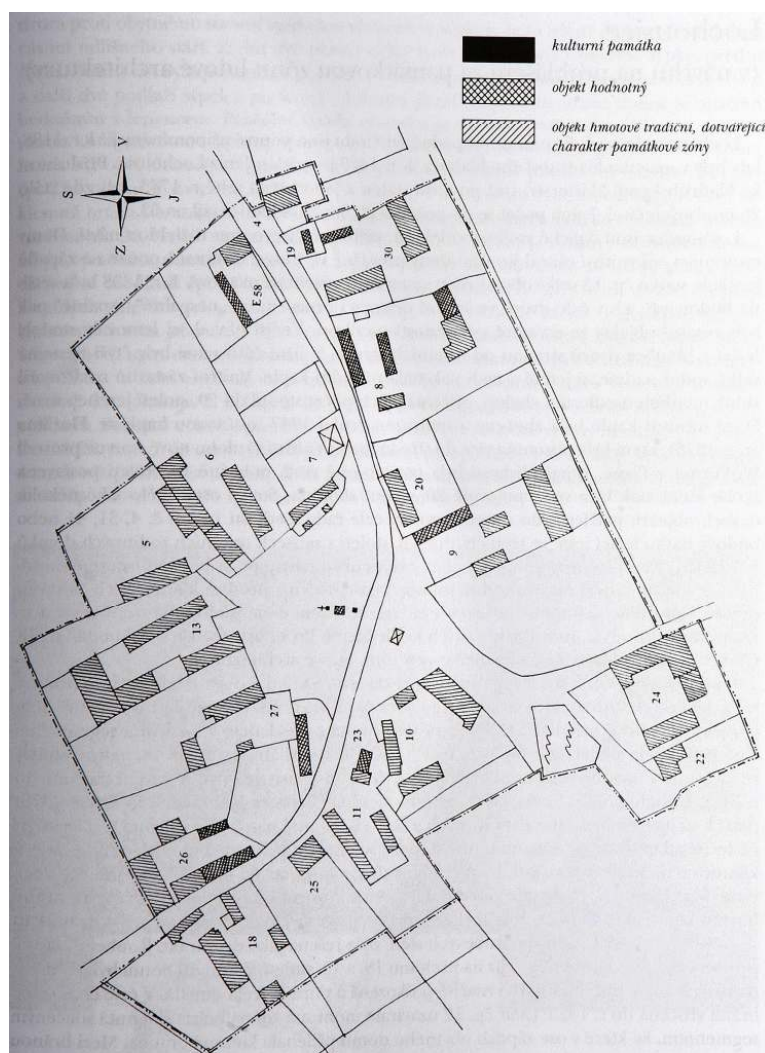
Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

Tabulka č. 47 pouze doplňuje tabulku předchozí. Ukazuje v jakých letech nebyly čerpány žádné finanční příspěvky a v kterých letech se dotace čerpaly a v jaké výši. Vidíme, že nejvíce bylo čerpáno v letech 2000 a 2003. V roce 1999 a 2002 se jednalo o částky, které byly mnohem nižší než v letech 2000 a 2003. Na druhé straně v roce 1998 a 2001 nebyla poskytnuta žádná dotace.

Graf č. 30: Vývoj poskytnutých dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

3.1.6 Studená

Obrázek č. 18: Mapa obce Studená

krakovskému panství. Roku 1530 ves připadla Hynkovi z Kolovrat. Po polovině 16. století získali Studenou bratři Katanští z Bukové na Chříči. Za třicetileté války byla ves zcela zničena. K r. 1651 ve Studené žily jen tři rodiny. Na počátku 18. století koupil celé chříčské panství Václav Katanský, který posléze všechny pusté usedlosti ve Studené osadil. Roku 1713 zde existovalo již 7 statků.

Zástavbu vsi k r. 1841 tvořily především menší nebo středně velké usedlosti a chalupy s domy založenými ve štítové i okapové orientaci. Na počátku 40. let 19. století byla převážná většina zástavby vsi „spalná“, „nespalné“ pak byly jen ojedinělé stavby ve čtyřech popisných číslech.

1. písemná zpráva: 1454

Nadmořská výška (m n.m.): 373

Katastrální plocha (ha): 322

Počet obyvatel: 40

Malá ves Studená leží na okraji svahu spadajícího k Berounce 12km jihovýchodně od Kralovic.

3.1.6.1 Dějiny

V písemných pramenech je poprvé připomínána až v 15. století. V minulosti patřila k nedalekým Holovousům. Před rokem 1419 zde údajně stálo 11 usedlostí, z nichž 5 mělo být za husitských nepokojů zničeno. Roku 1447 Studenou získali Dobeš z Modřejovi a Bohuslav z Chlumu. Ve 2. polovině 15. století byla připojena ke

3.1.6.2 Současnost

Po obvodu prostorné návsi zhruba čtvercového půdorysu a podél přístupové cesty stojí dnes několik menších usedlostí, často ještě s objekty s dochovanými srubovými konstrukcemi. V centru návsi stojí nevelká zděná čtyřboká

kaple z 19. století se *Obrázek č. 19: Stavení se srubovou konstrukcí ve Studené*
Foto Petr Zikmund

stanovou střechou a věžičkou ve vrcholu. V blízkosti kaple nalezneme ještě pamětní kříž z roku 1900 a pomník věnovaný obětem 1. světové války. Prostor návsi a především její severně položenou část zčásti degraduje výsadba jehličnatých stromů. Studená je příkladem vsi s velice dobře dochovanou strukturou tradiční zástavby regionu. Hodnotné roubené i kvalitní mladší zděné objekty vytváří na návsi mimořádně ucelený a vyrovnaný celek.

3.1.6.3 Statistické údaje

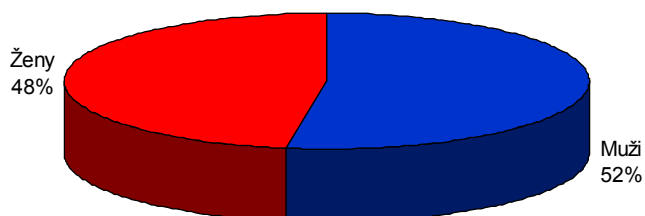
Počet obyvatel: 40

Z toho muži: 21

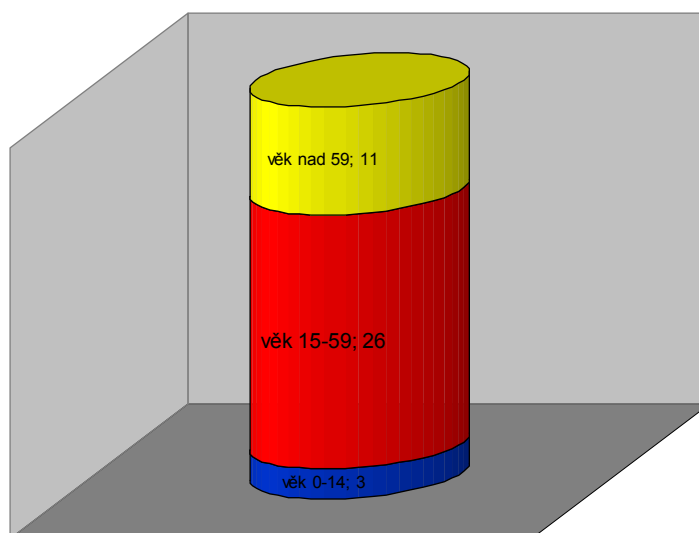
Z toho ženy: 19

Pramen: Statistický úřad, 2004

Graf č. 31: Obyvatelstvo – podíl mužů a žen

Graf č. 32: Obyvatelstvo – podíl věkových kategorií

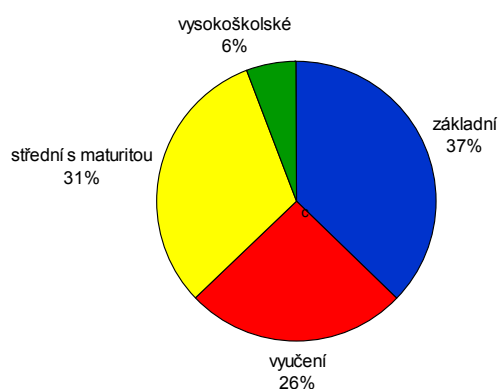

Tabulka č. 48: Obyvatelstvo podle dosaženého stupně vzdělání

Stupeň vzdělání	Počet obyvatel
Bez vzdělání	0
Základní včetně neukončeného	13
Vyučení a střední odborné bez maturity	9
Úplné střední s maturitou	11
Vyšší odborné a nástavbové	0
Vysokoškolské	2
Nezjištěné vzdělání	2
Celkem obyvatel nad 15 let	37

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 48 je patrné, že nejvíce lidí má vzdělání základní (37%), dále v zástupu je úplné střední s maturitou (31%) a na třetím místě střední odborné bez maturity (26%). Žádné zastoupení má vzdělání vyšší odborné nástavbové.

Graf č. 33: Obyvatelstvo podle stupně vzdělání**Tabulka č. 49: Obyvatelstvo podle náboženského vyznání**

Náboženské vyznání	Počet obyvatel	Vyjádření v %
Církev římskokatolická	6	40
Církev českosl. husitská	9	60
Českobratrská církev evangelická	0	0
Pravoslavná církev	0	0
Nábož. Společn. Svědků Jehovovi	0	0
Věřící celkem	15	100

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

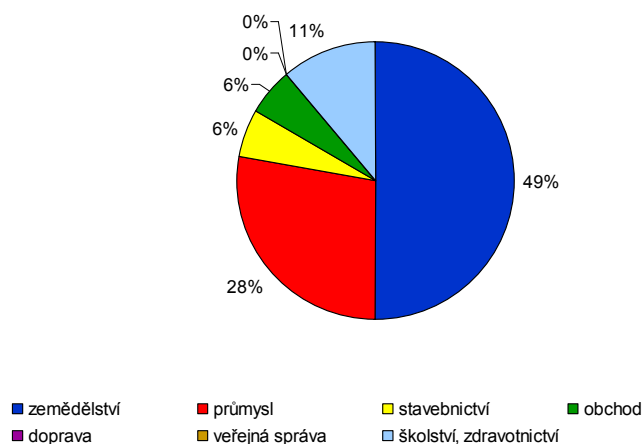
Z tabulky č. 49 vidíme, že věřící ve většině vyznávají církev československou husitskou, 40 % věřících se přiklání k církvi římskokatolické. Další církve zastoupeny nejsou.

Tabulka č. 50: Obyvatelstvo podle uplatnění v pracovních odvětvích

Odvětví	Počet obyvatel
Zemědělství, lesnictví, rybolov	9
Průmysl	5
Stavebnictví	1
Obchod, opravy motorových vozidel	1
Doprava, pošty a telekomunikace	0
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	0
Školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnost	2
Ekonomicky aktivní celkem	21

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 50 ukazuje zastoupení obyvatel v pracovních odvětvích. Nejvíce je zastoupeno zemědělství, lesnictví, rybolov, na druhém místě průmysl. Dále je zcela v nepatrném množství zastoupeno stavebnictví a obchod, opravy motorových vozidel. Další odvětví zastoupena nejsou vůbec.

Graf č. 34: Ekonomicky aktivní podle odvětví**Tabulka č. 51: Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity**

Ekonomicky aktivní celkem		21	Ekonomicky neaktivní celkem	22
Z toho	Zaměstnaní	21	Důchodci	12
	Nezaměstnaní	0	Žáci, studenti, učni	9

* osoby s nezjištěnou aktivitou: 0

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Tabulka č. 51 poukazuje na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní obyvatele. Z tabulky je patrné, že v obci je nulová nezaměstnanost.

Tabulka č. 52: Byty

Byty úhrnem			24
v tom	byty obydlené		16
	z toho	v rodinných domech	16
		v bytových domech	0
	byty neobydlené v obydlených domech		1
	byty neobydlené v neobydlených domech		7
	z toho podle důvodu	obydlené přechodně	0
slouží k rekreaci		4	

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 52 lze vyčíst, že většina bytů je obydlených. Všechny obydlené byty jsou v rodinných domech a skoro 17% z celkového počtu bytů slouží k rekreaci.

Tabulka č. 53: Domy

Domy úhrnem			20
z toho obydlené			13
z úhrnu obydlených domů	rodinné domy		13
	bytové domy		0
	domy podle vlastnictví	soukromých osob	13
		obce, státu	0
		SBD	0
	domy postavené	do 1919	4
		1920 - 1945	0
		1946 - 1980	7
		1981 - 2001	2

Pramen: Český statistický úřad, Sčítání lidu 2001

Z tabulky č. 53 je vidět, že obydlené domy jsou pouze rodinné. Vlastníci těchto nemovitostí jsou pouze soukromé osoby a nejvíce je v obci domů, které byly postavené v období 1946 – 1980.

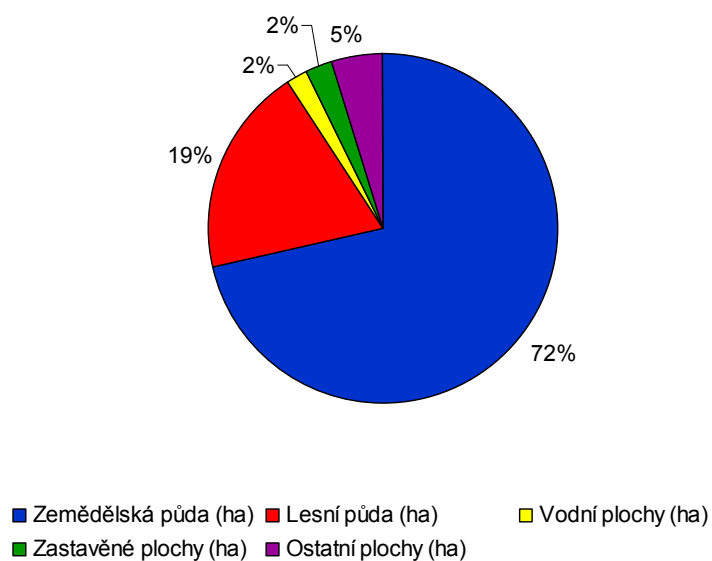
Tabulka č. 54: Zastoupení pozemků podle velikosti

Druh pozemku	Velikost pozemku (ha)
Zemědělská půda	229,65
Lesní půda	62,76
Vodní plochy	6,72
Zastavěné plochy	7,56
Ostatní plocha	15,3
Pozemky celkem	321,98

Pramen: Český statistický úřad, 2004

Tabulka č. 54 ukazuje zastoupení druhů pozemků. Největší zastoupení zde má zemědělská půda, na druhém místě je půda lesní. Na druhé straně nejmenší zastoupení mají zastavěné plochy a vodní plochy, které dohromady dosahují 4,4% v obci.

Graf č. 35: Zastoupení druhů pozemků v obci Studená

3.1.6.4 Dotace z programu obnovy venkova

Tabulka č. 55: Přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2000	7	Koncepce rozvoje turistické atraktivity řeky Berounky	122	122
2000	7	Řešení dopravní obslužnosti mikroregionu	59	50
2001	7	Ozelenění krajinného rázu a vytvoření turistických cest	105	105
2001	7	Rozvoj a zvýšení kvality vodních ploch a vodotečí	84	84
2001	7	Rozvoj turistické atraktivity řeky Berounky	700	450
2002	6	Poradenská a vzdělávací činnost mikroregionu Kralovicko	84	84
2002	7	Rekreační a ubytovací zařízení Strážišťe	63	63
2002	7	Rozvoj komunikačního zázemí obcí mikroregionu Kralovicko	252	252
2002	7	II. etapa realizace Koncepce rozvoje turistické atraktivity řeky Berounky v katastru obce Bohy	364	364
2003	6 - 7	Poradenská a vzdělávací činnost mikroregionu Kralovicko	140	140
2004	6 - 7	Poradenská a vzdělávací činnost mikroregionu Kralovicko	140	140

Rok	Dotační titul	Název akce	Požadovaná dotace (tis. Kč)	Rozhodnutí o dotaci (tis. Kč)
2004	6 - 7	Prezentace mikroregionu Kralovicko na webových stránkách	147	147

Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

V tabulce č. 55 vidíme přehled žádostí o dotacích z Programu obnovy venkova a to v letech, kdy obec o dotace žádala, tj. všechny roky mimo rok 1998 a 1999. Největší částka byla poskytnuta na rozvoj turistické atraktivity řeky Berounky. Z tabulky je též patrné, že obci bylo pokaždé vyhověno na poskytnutí dotace, ale někdy v menší částce než o kterou si zažádala. Celkem výše poskytnutých dotací činí 2 001 000 Kč.

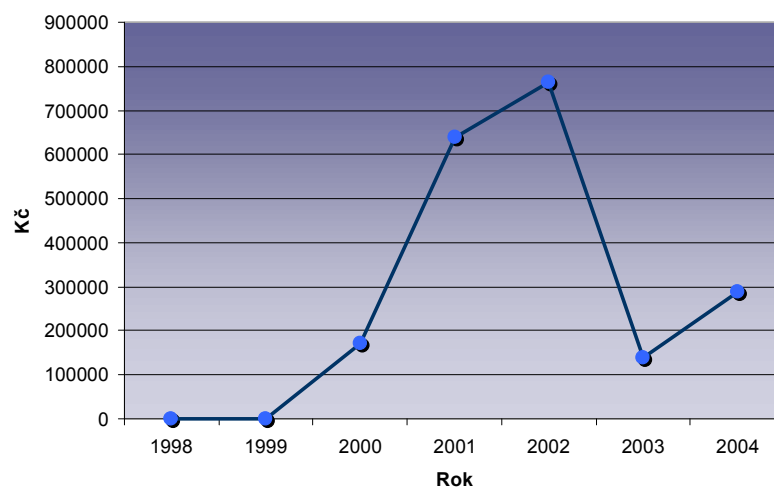
Tabulka č. 56: Výše dotací v jednotlivých letech

Rok	Výše dotace (Kč)
1998	0
1999	0
2000	172 000
2001	639 000
2002	763 000
2003	140 000
2004	287 000

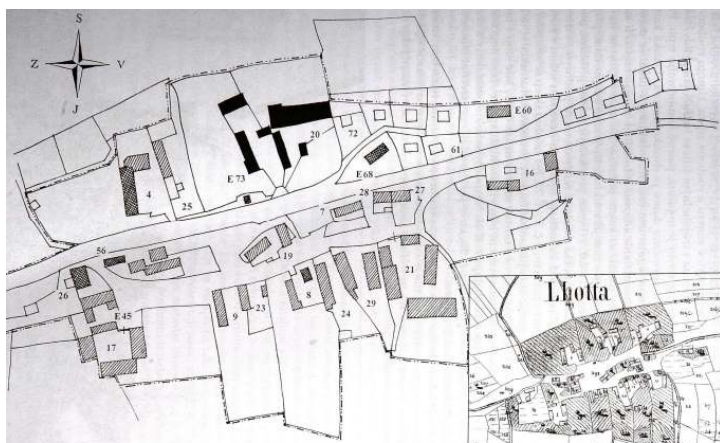
Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

Tabulka č. 56 pouze doplňuje tabulku předchozí. Ukazuje v jakých letech nebyly čerpány žádné finanční příspěvky a v kterých letech se dotace čerpaly a v jaké výši. Vidíme, že všechny dotace byly v relacích stotisícových. Největší částky byly poskytnuty v roce 2001 a 2002 a dohromady činily 70% ze všech poskytnutých finančních podpor.

Graf č. 36: Vývoj poskytnutých dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004

3.1.7 Lhota u Chříče

Obrázek č. 20: Mapa obce Lhota u Chříče

1384 jako „Lživá Lhota“. Patří ke 322 vesnicím a osadám tohoto jména v Čechách, jejichž první obyvatelé byli osvobozeni na určitou lhůtu ode všech platů za práci spojenou s vykácením lesa a obděláním půdy. Lhoteckou osadu založili zřejmě vladykové ze Slatiny, náhodné nálezy zlomkové keramiky zdejší středověké sídliště pak kladou do období 14. – 15. století. Původně zde bylo 8 hospodářů. Od r. 1541 byly osudy Lhoty spojeny s dějinami panství Chříč. Největšího rozmachu dosáhla Lhota v 19. století, kdy měla 229 obyvatel a 18 usedlostí.

Mapa stabilního katastru zachytila zástavbu vsi k r. 1839 soustředěnou po obvodu nevelké návsi obdélného tvaru s podélnou osou založenou ve směru západ – východ. Na severní straně návsi ležely zhruba čtyři usedlosti v čele s domy.

Obrázek č. 21: Chalupa se srubovou konstrukcí ve Lhotě u Chříče

Ve štítové orientaci, Foto Petr Zikmund

opáčnou stranu návsi pak vymezovala skupina asi osmi stejně orientovaných usedlostí a chalup. Na západní a východní straně lokality ležela vždy jedna usedlost. Uvnitř návěsího prostoru již na sklonku 30. let 19. století existovala relativně početná zástavba drobných objektů chalupníků s domy vysazenými díky povaze svažitého terénu takřka ve všech případech podélnou osou ve směru západ – východ. V poslední třetině 20. století vyrostla na

Osada ležící 13km východně od Kralovic nad údolím říčky Javornice.

Tato osada patří k obci Chříč a je prakticky plně využívána k rekreaci.

3.1.7.1 Dějiny

Poprvé je zmiňována k r.

severovýchodní straně vsi nepočtená kolonie rekreačních chat, které také rozšířily obec dále východním směrem.

3.1.7.2 Současnost

Lokalita má dodnes podlouhlou, zhruba obdélnou návěs, jejíž pravidelný tvar je narušen především ve východní části návěsního prostoru. V centru návsi vymezené severním a jižním svahem, stojí shluk převážně menších chalupnických usedlostí.

Obrázek č. 22: Roubená obytná stavení ve Lhotě u Chříče

Foto Petr Zikmund

Jižní stranu návsi lemuje přibližně pět větších selských dvorů v čele s domy v převažující štítové orientaci. V severní části vsi leží zhruba čtyři nestejně velké usedlosti a chalupy s obytnými domy shodně založenými s objekty na straně jižní.

Na severovýchodní straně

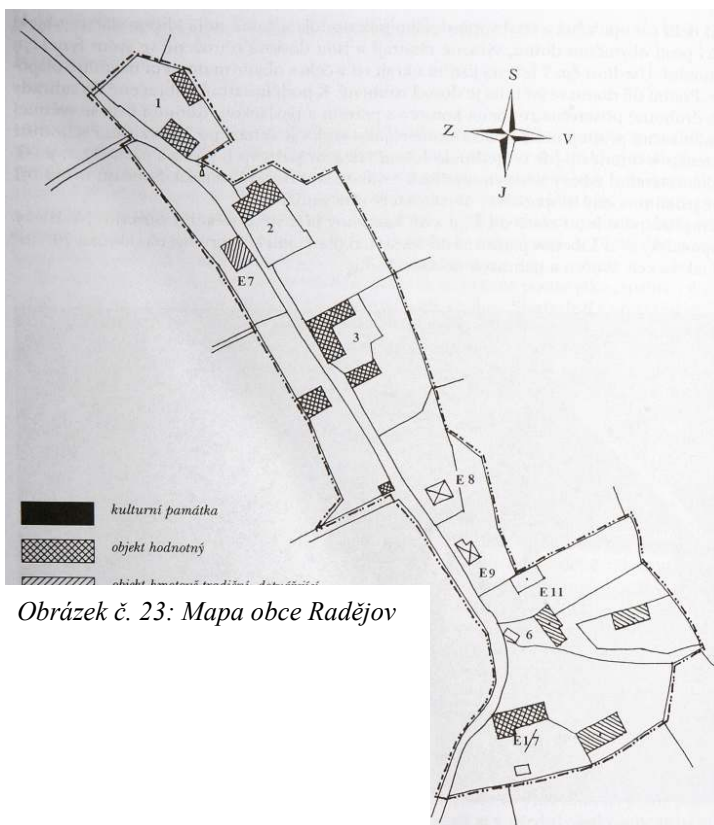
vsí vyrostla v posledních dvou až třech desetiletích nevelká kolonie zděných rekreačních chat, z nichž některé dosahují svými rozměry a architektonickým řešením vzhledu rodinných domů. Historická, především zděná, zástavba vsi pochází z konce 19. století, se staršími jádry, často tvořenými srubovými konstrukcemi. V omezené míře lze ve vsi spatřit také hodnotnou stavební produkci období přelomu 19. a 20. století. Zcela mimořádných památkových kvalit však dosahuje zástavba některých dvorů, kde převážná většina staveb je dosud roubených. Bez povšimnutí nelze ponechat ani další zčásti nebo dokonce celodřevěné stavby dotvářející charakter historického jádra vsi.

3.1.8 Radějov

Radějov leží asi 7km jižně od Manětína v mírném svažitém údolí potoka uprostřed rozsáhlých manětínských lesů. Vesnice je přístupná lesní cestou od Lipí.

3.1.8.1 Dějiny

Nejstarší písemné zmínky o vsi pocházejí z r. 1483. Ves byla opakovaně ničena, naposledy pak byla vybudována po roce 1670. Zcela mimořádné památkové a urbanistické kvality sídla byly jedním z předpokladů pro vyhlášení plošné ochrany sídla.

Obrázek č. 23: Mapa obce Radějov

3.1.8.2 Současnost

Obrázek č. 24: Celodřevěné obytné stavení v Radějově

Foto Petr Zikmund

K roku 1839 byla zástavba vsi stabilním katastrem zachycena pouze jako „spalná“, tj. dřevěná. Tvořilo ji zhruba pět větších usedlostí a několik chalup. Stavby leží v převážné většině pod cestou procházející Radějovem ve směru

severozápad – jihovýchod. Stavby v čele usedlostí byly založené v okapové i štítové orientaci. Západně od cesty byla vybudována nevelká kaple, která byla později poněkud problematicky upravena.

Obrázek č. 25: Usedlost s obytným domem trojdílné dispozice v Radějově

Foto Petr Zikmund

3.2 Porovnání vesnických památkových zón

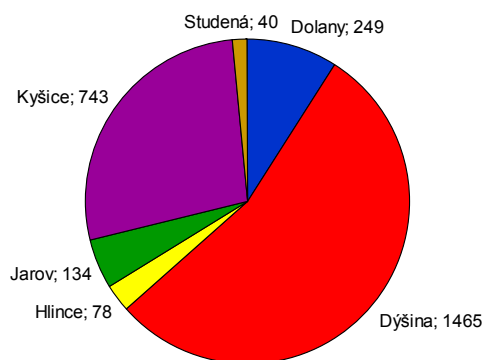
Tabulka č. 57: Počet obyvatel v obcích

Název vesnice	Dolany	Dýšina	Hlince	Jarov	Kyšice	Studená
Počet obyvatel	249	1465	78	134	743	40

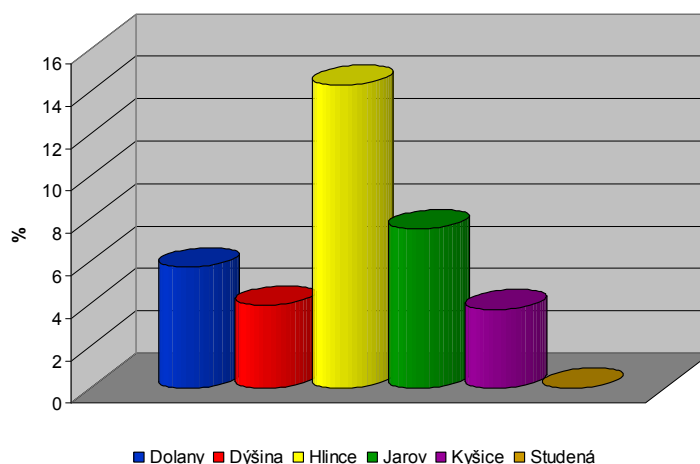
Pramen: Český statistický úřad, 2004

Tabulka č. 57 uvádí počty obyvatel v jednotlivých obcích. Vidíme, že počet obyvatel je diametrálně rozdílný. Nejvíce obyvatel má obec Dýšina a nejmenší Studená.

Graf č. 37: Počet obyvatel v obci v porovnání s ostatními

Graf č. 38: Velikost nezaměstnanosti v jednotlivých obcích

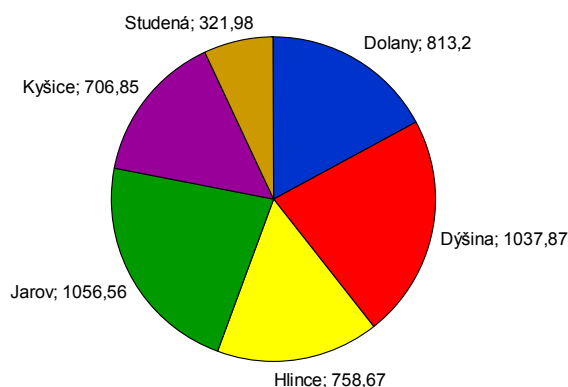

Tabulka č. 58: Celková výměra pozemků v obcích

Název vesnice	Dolany	Dýšina	Hlince	Jarov	Kyšice	Studená
Celková výměra pozemků (ha)	813,2	1037,87	758,67	1056,56	706,85	321,98

Pramen: Český statistický úřad, 2004

Tabulka č. 58 poukazuje na celkovou výměru pozemků v obcích. Velikosti pozemků již nejsou tak rozdílné jako počty obyvatel. Zajímavé je, že největší rozlohu má obec Jarov, který je v zastoupení počtu obyvatel až na čtvrtém místě. Nejmenší rozlohu má obec Studená, která se v počtu obyvatel umístila také na místě posledním.

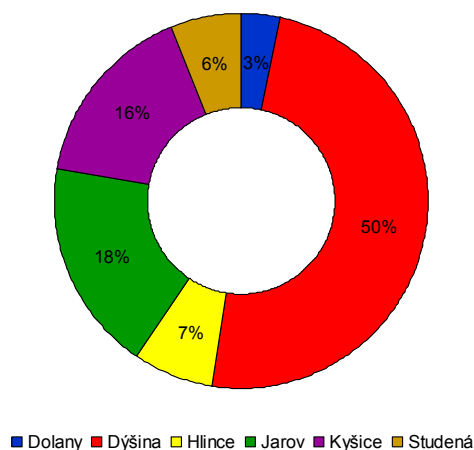
Graf č. 39: Celková výměra pozemku v obci v porovnání s ostatními obcemi (ha)**Tabulka č. 59: Celková výše dotací v obcích**

Název vesnice	Celková výše dotací (Kč)
Dolany	1 150 000
Dýšina	16 300 000
Hlince	2 350 000
Jarov	6 126 000
Kyšice	5 377 000
Studená	2 001 000

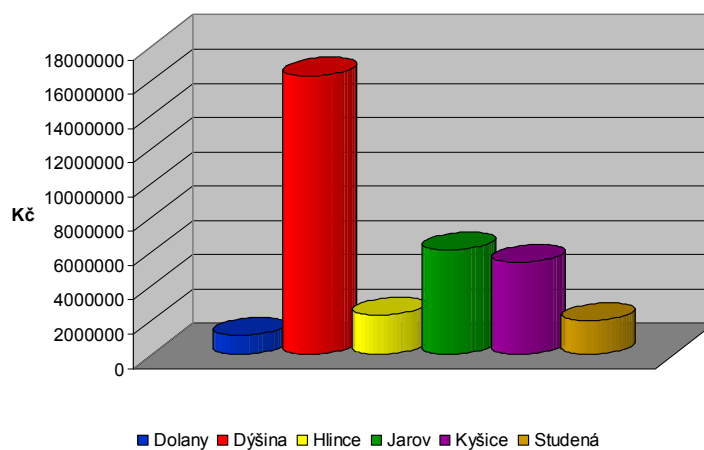
Pramen: Krajský úřad v Plzni, 2006

Z tabulky č. 59 vidíme, že nejvíce dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 – 2004 čerpala obec Dýšina. V součtu všech šesti zkoumaných vesnic se jedná o 50% všech prostředků za dané období. Nejméně prostředků získaly pro svou obec Dolany a to 3%.

Graf č. 40: Poměr využití dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004 z celkových poskytnutých dotací pro tyto obce

Graf č. 41: Výše využitých dotací z Programu obnovy venkova za roky 1998 - 2004 v jednotlivých obcích

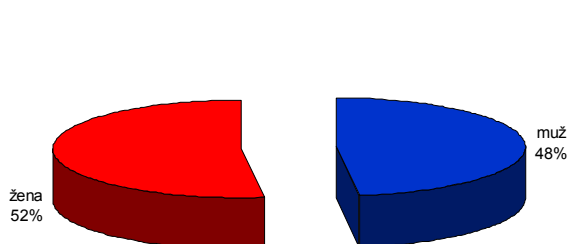

4 Výsledky sociologických šetření

4.1 Výsledky dotazníků pro obyvatele vesnických památkových zón

Údaje o respondentech

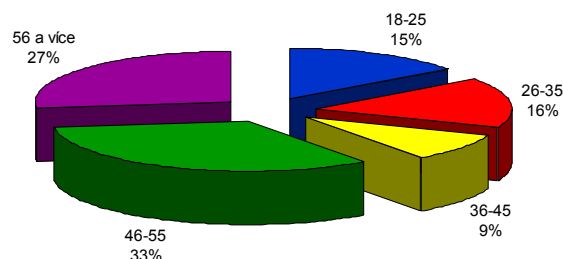
Graf č. 42: Pohlaví

Respondentů bylo osloveno celkem 100. Z toho 52 žen a 48 mužů.

Graf č. 43: Věk

Z věkových skupin bylo nejvíce oslovena skupina 56 let a více, která představuje 33%. Na druhém místě nejčastěji dotázaných byla věková kategorie 46 – 55 let, která byla zastoupena 27%. Nejméně dotázaných bylo ve věku 36 – 45, pouze 9%. Přesto jde hovořit o rozpětí všech věkových skupin, kromě kategorie do 17ti let.

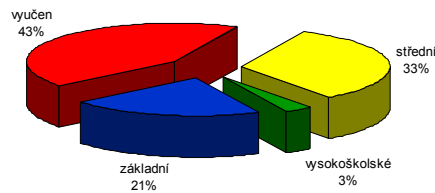

Pro dosažení maximálně vypovídajícího výsledku se v dotazníkovém šetření tato věková skupina obyvatel eliminovala, protože se předpokládá, že tento problém se této věkové skupiny týká pouze zprostředkovaně.

Graf č. 44: Dosažené vzdělání

Největší zastoupení měli obyvatelé, kteří byli vyučeni, na druhém místě respondenti se základním vzděláním (často se jednalo o lidi věkové kategorie nad 56 let, kteří žijí v obci nad 30 let). 21% dotázaných mělo střední vzdělání. Na posledním

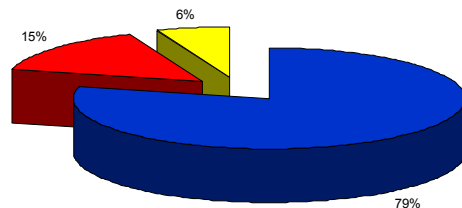
místě byli se 3% vysokoškoláci.

Otázka č. 1

Graf č. 45: Jaký je Váš vztah k této obci?

Většina respondentů má v památkové zóně trvalé bydliště a bydlí ve vlastním domě (79%). 6% dotázaných je v obci vlastníkem rekreačního objektu. Těchto 6% vychází z toho, že Lhota u Chříče a Radějov jsou pouze osady, ve většině případů využívané jako rekreační sídla.

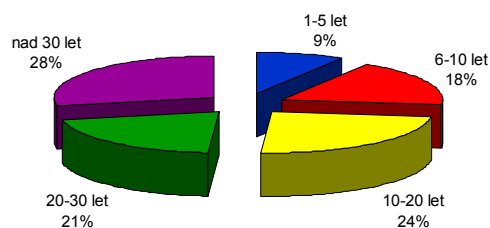

■ trvalé bydliště, vlastní dům ■ trvalé bydliště, v nájmu ■ vlastník rekreačního objektu

Otázka č. 2

Graf č. 46: Jak dlouho již v této obci pobýváte (trvale nebo přechodně)?

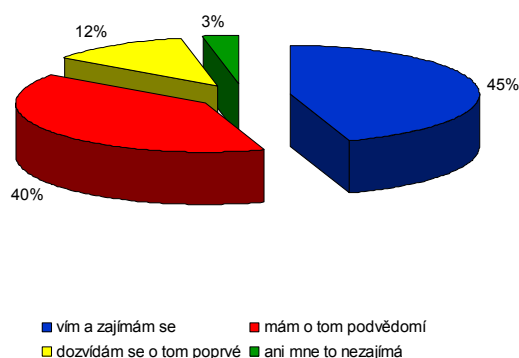
Na otázku, jak dlouho již v této obci pobýváte, byly odpovědi dost různorodé. Jak vidíme z grafu, tak nejvíce respondentů zde bydlí nad 30 let. Jsou to lidé, kteří zde žijí celý život, jsou zde spokojeni, a nemají v úmyslu se stěhovat

někam jinam. Jako druhá skupina, jsou lidé, kteří zde bydlí v rozmezí 10 – 20 let. V této skupině se jedná o obyvatele, kteří se sem přestěhovali za účelem vlastního bydlení. V obci jsou celkem spokojeni, ale nejsou k obci tak nakloněni jako skupina první.

Otázka č. 3

Graf č. 47: Víte o tom, že Vaše obec, nebo Vaše část obce byla prohlášena před časem vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

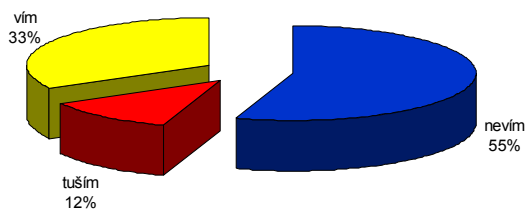
Nejvíce respondentů (45%) ví a dále se zajímají o to, že jejich obec byla prohlášena vesnickou památkovou zónou, dalších 40% dotázaných mají o prohlášení alespoň povědomí, což v celku vyjadřuje naprostou většinu (85%). Pouze 15% o tomto faktu nikdy neslyšeli.

Tento výsledek je pozitivní, protože naprostá většina o prohlášení jejich obce za vesnickou památkovou zónu ví a mohou tuto informaci šířit dále mimo obec.

Otázka č. 4

Graf č. 48: Máte představu, jaké výhody to Vaší obci přináší?

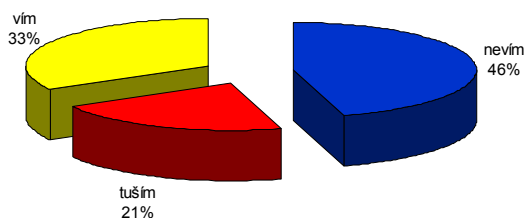
Na tuto otázku bohužel 55% respondentů odpovědělo, že neví, jaké výhody prohlášení obcí za vesnické památkové rezervace a zóny přináší. Z toho vyplývá špatná informovanost, co prohlášení obce znamená. Dalších 12% sice tuší, ale neví nic konkrétního. 33%

dotázaných ví a nejčastěji jako výhody uvádějí: zachování památek lidové architektury, větší čistota a vzhled obce a dotace, které obce mohou získat.

Otázka č. 5

Graf č. 49: Máte představu, jaké nevýhody to Vaší obci přináší?

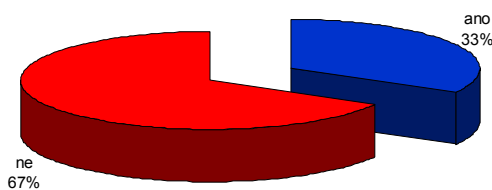
Jde-li o nevýhody, tak respondenti mají představu větší než u výhod. Přesto 45% lidí neví, ale již 21% tuší, ale neví nic konkrétního a nakonec 33% respondentů ví. Nejvíce uvádí větší náklady při opravách, dále se jim nelíbí, že si svůj majetek nemohou rekonstruovat podle

svých představ, ale musí dbát daných pravidel a v neposlední řadě se jim nelíbí zbytečné prodloužení doby, kdy se žádá o stavební povolení a dlouhé čekání na slíbené finanční příspěvky.

Otázka č. 6

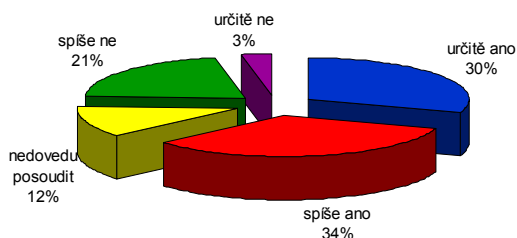
Graf č. 50: Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

Z tohoto grafu je patrné, že většina lidí se při jednání s úřady neseťká s tím, že úředníci mají povědomí o tom, že jejich obec byla prohlášena vesnickou památkovou zónou. V tom by se mohla vidět zásadní chyba, protože informovanost by měla jít hlavně přes úřady.

Otázka č. 7:

Graf č. 51: Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaši obec přínosem?

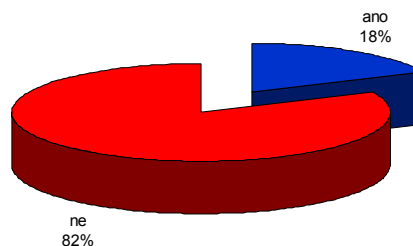
Na otázku, zda se občané domnívají, že prohlášení vesnickou památkovou zónou je pro obec přínosem, byli odpovědi dost různorodé. Nejvíce odpovědí ale bylo kladných. Pozitivně reagovalo 63% respondentů. 24% dotázaných si myslí opak a 12%

nedovede situaci posoudit, protože v zásadě neví žádné podrobnosti, které se k tomu vážou.

Otázka č. 8

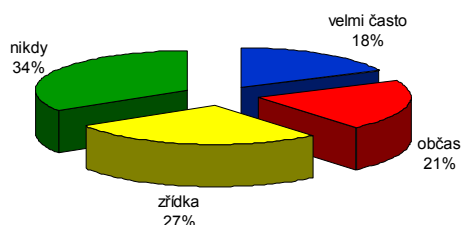
Graf č. 52: Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

Všichni respondenti si byli jisti, zda jejich dům je nebo není prohlášen kulturní památkou. Většina dotázaných bydlí v domech, které prohlášeny nejsou. Přesto v 18% jsme narazili na obyvatele, které v domech prohlášených kulturní památkou bydlí, všichni tyto lidé byli velice přátelští, vstřícní a nápomocný poskytnout informace.

Otázka č. 9

Graf č. 53: Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

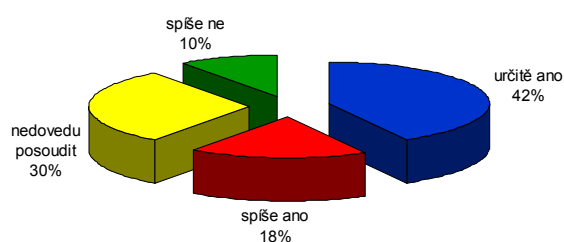
Na otázku, zda se respondenti setkali v jejich obci s lidmi, kteří si přijeli prohlédnout historické stavby, byly odpovědi různé. Nejvíce zde záviselo na obci, kde se průzkum dělal. Obecně lze říci, že turisté hodně zavítají do obce Dýšina, kde se konají různé

aktivity, které již mají svou tradici. Na druhou stranu do osad Lhota u Chříče a Radějov, které jsou pouze osady rekreační, žádní lidé nejezdí. Ostatní obce turisté navštíví v rámci jiného výletu, který má cíl poblíž vesnické památkové zóny.

Otázka č. 10

Graf č. 54: Myslíte si, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce (části obce)?

Z průzkumu vyplynulo, že starosta a obecní zastupitelstvo se ve většině případů zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou obce. Přesto byl často vysloven názor, že se starosta a zastupitelstvo zajímá o to pouze z pohledu, aby to přineslo

pozitivní přínos právě pro ně a ne pro obyvatelstvo. Jednotný názor byl vysloven v obci Dýšina, kde lidé jsou zcela spokojeni se svojí starostkou, která se snaží pro obec a hlavně pro obyvatelstvo udělat maximum. 30% respondentů nedovede tuto situaci posoudit a jen 10% je rozhodnuto, že se starosta spíše o problémy nestará.

Otázka č. 11

Graf č. 55: Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale nebo občas bydlíte?

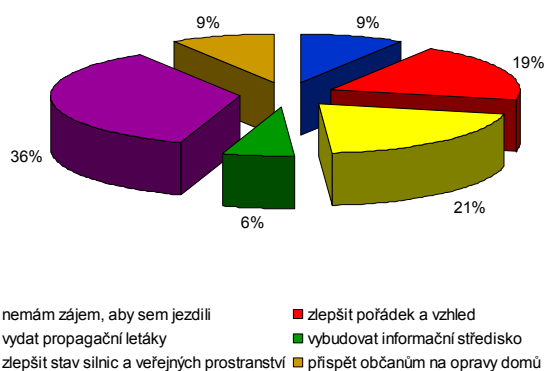

Lidé ve velké většině jsou spokojeni s bydlením v obci. Dokonce 18% respondentů je na svou obec hrdých. Zanedbatelná 3% jsou občané, kterým se v obci nelíbí a nejradyji by se odstěhovali někam jinam.

Otázka č. 12

Graf č. 56: Co by měla Vaše obec udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety jako turisté?

Odpovědi na otázku, co by měla obec udělat pro to, aby do vesnice lidé jezdili na výlety jako turisté, se sešli rozdílné. Přesto nejvíce odpovědí a návrhů bylo na zlepšení stavu silnic a veřejných prostranství, které jsou dost často v katastrofálním stavu, na

druhém místě vydat propagační letáky, aby se o vesnických památkových zónách dozvěděli turisté a v neposlední řadě zlepšit pořádek a vzhled celé obce.

4.2 Výsledky dotazníků pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací a zón

Na dotazník pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací a zón odpovídali většinou starostové popřípadě místostarostové. Z velké převahy muži nad 40 let s vysokoškolským nebo úplným středním vzděláním. Ve většině šlo o představitele, kteří v dané obci pobývají přes 30 let, takže se dá předpokládat, že mají o vesnici dostatek informací.

Podle respondentů většina obcí má zpracovanou nějakou územně-plánovací dokumentaci. Většinou jde o urbanistickou studii z roku 1999. Dále někteří mají územní nebo regulační plán.

Na otázku, zda se respondenti domnívají, že prohlášení jejich obce nebo části obce vesnickou památkovou zónou bylo pro obec přínosem, se z velké části shodují, že spíše ano. Žádný respondent neodpověděl negativně. Každý z nich se přiklání ke kladné odpovědi, že se zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou obce.

Mezi výhody, které památková ochrana přináší jmenují hlavně: zachování lidové architektury a citlivé provádění oprav a rekonstrukcí. Na druhé straně mezi nevýhody byly často vyjmenovány: pro občany značné komplikace při stavebních úpravách a opravách a zvyšování nákladů rekonstrukcí z důvodu dodržování památkového zákona.

Při jednání s pověřeným městským úřadem, s Památkovým úřadem v Plzni a s Krajským úřadem v Plzni všichni respondenti vycházejí kladně. Nejvíce si ovšem chválí Krajský úřad v Plzni, kde většina označuje spolupráci za výbornou.

I přes zajímavost těchto vesnických památkových zón se respondenti setkají pouze občas nebo zřídka s lidmi, kteří si do obce přijedou prohlédnout historické stavby.

Respondenti jsou spokojeni s bydlením v obci, někteří jsou na obec dokonce hrdí. Nápadů pro zlepšení turistického ruchu v daných obcích uvádí: zlepšit možnosti pohoštění, ubytování a zdokonalení turistických tras. Ale přesto si zachovat lidově architektonický ráz obce bez rušivých objektů.

4.3 Výsledky dotazníku pro představitele pobočky

Národního památkového ústavu v Plzeňském kraji

Respondent je odborný pracovník oddělení památkové péče. Na pobočce Národního památkového ústavu v Plzeňském kraji pracuje přes 20 let. Jedná se o muže, který má vysokoškolské vzdělání.

Podle respondenta se představitelé obcí spíše nezajímají o problémy spojené s jejich památkovou ochranou i přesto, že památková ochrana přináší zónám určité výhody a to: zachování památkových, urbanistických, architektonických a stavebně-historických kvalit lokality, odbornou pomoc, možnost poskytování finančních příspěvků z fondů zřizovaných Ministerstvem kultury ČR a Krajským úřadem Plzeňského kraje, větší šanci získat finanční prostředky z rozvojových programů Ministerstva pro místní rozvoj.

Majitelé nemovitostí situovaných na území zón a rezervací si stěžují na zasahování do osobních práv a svobod, prodražování a prodlužování povolování staveb. Podle respondenta majitelům těchto nemovitostí nikdo nezasahuje do osobní práv a svobod a pro částečné finanční pokrytí stavby mohou využít kompenzace ze strany státní památkové péče.

Na otázku „Jaké postoje zaujímají obyvatelé těchto obcí k návštěvám Národního památkového ústavu, pokynům a rozhodnutím“ cituji respondenta: „Reakce jsou značně rozdílné, od absolutní arogance, před odkývání hlavou a následné neuposlechnutí přes akceptování a respektování až po nadšení pro věc. U stálých obyvatel jde spíše obvykle o postoj ve smyslu „dejte nám pokoj“, u chalupářů někdy naopak „co bychom ještě mohli zlepšit?“. Setkáváme se i s tím, že je zájem ze strany některých klientů prohlásit určitou stavbu za kulturní památku jen z toho důvodu, aby majitel mohl získat finanční prostředek.

Představitelé obcí podle dotazovaného mají podobný postoj jako obyvatelé. Mezi obce, kde je možné hovořit o zcela mimořádné příkladné spolupráci, jmenoval respondent: Dýšinu a Hlince. Vše je ovšem velice závislé na zastoupení nejvyšších míst a jejich náklonnosti památkové péče. Velice důležité jsou v tomto směru volby. V případě Krajského úřadu Plzeňského kraje hovoří respondent o velmi dobré spolupráci.

Podle dotazovaného je prohlášení obcí nebo částí obcí za vesnické památkové zóny spíše přínosem. Stále ještě není tak velká propagace těchto území a proto se

málokdy můžeme setkat s turisty, kteří do obce přijeli na výlet. Proto by se obce měly snažit zajistit odpovídající zázemí, starat se o čistotu a dobrý technický stav veřejných ploch a zeleně, propagovat dochované kvality území a snažit se je dále rozvíjet.

4.4 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Při dotazníkovém šetření velice záleželo na daných obcích. Z každé obce bylo patrné, že většina obyvatel je nakloněna ke stejnému názoru. Bohužel častěji to byl názor negativní a to, že pro samotné obyvatele prohlášení obce za vesnickou památkovou zónu, žádným přínosem není.

Nejspíše jsou obyvatelé nejvíce ovlivněny názory představitelů obce (starosta, místostarosta). Proto jsou velice klíčové volby do obecních zastupitelstev. Jestliže je zvolen starosta, který nemá k památkové péči kladný vztah, nemůžeme očekávat, že bude vytvářet projekty s tím související na získání finanční podpory k zachování památek lidového stavitelství. Lidé pohlíží na památkovou ochranu také jinak, jestliže se jedná o jejich domov, kde žijí od narození nebo dům, který je prohlášen kulturní památkou, si zakoupili k rekreačním účelům. Lidé, kteří si dům zakoupili nebo zdědili a používají ho k rekreaci a odpočinku sympatizují s památkovou ochranou více a chtějí vše opravit tak, aby to korespondovalo s dřívějším stavením. V osadách Lhota u Chříče a Radějov jsou domy, které se využívají v naprosté většině k rekreačním účelům a lidé jsou zde památkové ochraně více nakloněni.

Někdy bohužel nejde o nezáměr ze strany starosty, ale o nedostatek času. Většinou se jedná o velmi malé obce, kde starosta vykonává svou funkci jako druhé zaměstnání. Není výjimkou, že jsou stanoveny úřední hodiny např. ve dvou dnech po dvou hodinách týdně. V tomto případě se nelze divit, že starosta má plno práce s vyřízením ostatních kancelářských prací a na další mu nezbývá čas.

Všichni představitelé tvrdí, že vyhlášení památkovou zónou je pro jejich obec přínosem. Nelze z toho ale bohužel soudit, že všichni pro památkovou ochranu obce dělají maximum. Často je tento bod dán na poslední místo. Tento fakt potvrdil i představitel pobočky Národního památkového ústavu v Plzeňském kraji. Za výbornou spolupráci označil pouze obce Dýšina a Hlince.

Podle našeho názoru lze označit za příkladnou obec, která se stará o ochranu památkového lidového stavitelství, snaží se obec dostat do podvědomí v kraji a dokonce i na celostátní úrovni, obec Dýšinu. Velkou míru úspěchu nese starostka Mgr. Václava

Kuklíková, která se snaží pro obec získat, co největší možné dotace z různých podpůrných programů a tím zlepšit stav památek, vzhled a čistotu obce. Obec pořádá několik kulturních akcí do roka a to na krajské až celostátní úrovni. Díky dlouhodobé práci jsou nyní lidé na svou obec hrdí a sami chtějí památky a okolí zlepšovat. Aktivně se zapojují do pořádaných akcí a mají z každého návštěvníka obce radost.

Díky novým volbám byla zvolena v obci Kyšice nová starostka, která se chce zaobírat stejným směrem jako starostka v obci Dýšina a tak rozšířit kladné pojetí vesnické památkové zóny.

5 Diskuse a (SWOT) analýza výsledků

5.1 Analýza vnitřních faktorů obcí – silných a slabých stránek

Silné stránky

- historické objekty v památkové péči
- částečně vytvořené cyklostezky a turistické trasy
- malá vzdálenost k okresním městům
- zasazení vesnic v přírodě umožňující zcela individuálně trávit volný čas
- atraktivita změny v kontrastu s městským prostředím
- turisticky málo frekventovaný region (neopotřebovanost a neokoukanost, což je potenciál růstu)
- nedotčená přírodní krajina
- vhodné prostředí pro odpočinek, aktivní rekreaci na venkově a agroturistiku
- vhodné prostředí pro ekologické zemědělství, ekofarmu
- dostupnost cen stravování a ubytování

Slabé stránky

- špatné dopravní komunikace spojující obec s okolím
- nedostatečná dopravní spojení
- minimum programů rozvoje vzdělávání v rámci obce
- nedostatečná nebo žádná propagace celé obce a souvisejících aktivit
- špatná turistická image regionu v celorepublikové úrovni
- nedostatek uskutečňovaných kulturních akcí
- málo příležitostí pro sportovní vyžití
- málo programů organizovaného trávení volného času
- v popisovaných obcích nejsou rekreační zařízení
- relativně nízká úroveň služeb, stravování
- odliv odborníků a absolventů vysokých škol do větších měst a zahraničí
- trend poměšťování vesnic a neudržování tradic

5.2 Analýza externích faktorů – příležitostí a hrozeb

Příležitosti

- vytvořit z vesnic rekreační obce s širším regionálním dosahem, zapojení do kvalitního národního informačního systému
- nabídka tradičních venkovských kulturních akcí
- spolupráce na konkrétních krocích v oblasti společného rozvoje cestovního ruchu s dalšími vesnickými památkovými zónami
- dotace, granty a ostatní mezinárodní rozvojové programy
- využití velkých rezerv potenciálu rozvoje cestovního ruchu v regionu
- zájem domácích turistů o region, zejména obyvatel z okolních měst

Hrozby

- ztráta specifičnosti obce přílišnou komercializací kultury
- nepochopení mezi místním obyvatelstvem a podnikateli v cestovním ruchu
- konflikt mezi návštěvníky obce a místním obyvatelstvem

5.3 Navržená opatření

Z vesnic nelze vytvořit ani skanzeny, kde budou pouze opečovávány historické objekty, ale ani novodobý „Disneyland“ podřízený turismu. Vždy se musí dbát hlavně na vytvoření pohody a spokojenosti obyvatelstva obce. Až po vytvoření těchto pozitivně působících podmínek se může obec dál rozvíjet (např. směrem cestovního ruchu). Obyvatelé musí být spokojeni se životem v obci a musí být kladně naladěni k vytváření dalších aktivit, které se budou týkat i jiných osob než jich samotných.

Lidé z postojů zastupitelů obce musí vycítit, že vše je děláno pro dobro vesnické památkové zóny a pro život v ní (tedy pro obyvatelstvo).

V první řadě tedy jde o nastolení pohody ve vesnici a pochopení situace vyhlášení obce za vesnickou památkovou zónu. Lidé musí vycítit, že díky tomuto prohlášení se jim v obci žije lépe. Obec se stává čistější, hezčí. Mezi hlavní body patří: podporovat rozvoj obce, společenský život a aktivní komunikaci, kulturní události a rozvíjet sportovní zařízení. Jedná se hlavně o projekty, které jsou zaměřeny na opravy kulturních památek a opravy nebo zřízení nových silnic. Vytvoření parku, obohatit obec o více zeleně. Aktivní komunikací se rozumí dostatečné a srozumitelné informace z obecního úřadu k obyvatelům, navržení možností, které občané mohou využít. Díky

uskutečňovaným kulturním akcím jako jsou např. plesy, ochotnická divadla, maškarní bál, přispívat k udržování a prohlubování vztahů obyvatel. Díky vytvoření sportovních zařízení (např. víceúčelového hřiště) podporovat zdravý život a opět prohlubování přátelských vztahů mezi obyvateli.

Při dosažení určité celkové spokojenosti v obci, která je založena hlavně na porozumění druhých, lze vesnickou památkovou zónu rozvíjet dalším směrem. Jelikož se jedná o památkové zóny, tak bychom doporučili zviditelnění vesnice v oblasti cestovního ruchu. Nebude jednoduché z malé vesničky vytvořit turisticky atraktivní místo, kam budou v hojné míře přijíždět turisté. Na druhou stranu velký nápor turistů by znamenal velké zásahy do vesnického prostředí, které by se muselo přizpůsobit mnoha okolnostem a mohlo by vyvolat novou nespokojenost obyvatel. Proto se musí s rozvojem cestovního ruchu zacházet opatrně.

Opět by se měl hledat nějaký společný bod, který uspokojí, jak obyvatele, tak i turisty, kteří si přijedou do dané oblasti odpočinout. Protože se jedná o cestovní ruch, který se má odehrávat na venkově, tak bychom určitě neodbíhali od venkovských témat. Lidé z měst často již v této době vyhledávají tradiční odpočinek na venkově, který je spojen s doprovodným programem, protože se jim taková zábava ve městech ani v jejich okolí nedostává.

Jako konkrétní opatření k rozvoji cestovního ruchu bychom navrhli vytvoření venkovského programu pro dospělé i děti, agroturistický program, ekofarmy s doprovodnými událostmi, rozšíření cyklostezek.

Mezi venkovský program pro dospělé a děti bychom si dovedli představit začlenit pobyt na statku, který by byl zaměřený hlavně na rodiny s malými dětmi, kteří žijí ve městech a málokdy mají možnost vidět život na venkově. Na statku mohou děti shlédnout, jak konkrétní zvířata vypadají, jak se například dojí mléko, jak slepice snášejí vejce, čím se zvířata krmí, co všechno lidé musí udělat proto, aby se o zvířata dobře postarali.

Další venkovským programem bychom si představovali staročeskou zabijačku, která bude doprovázená všemi tradicemi, které jsou se zabíjením prasete spjaty. V předvánoční a velikonoční čas vytvořit dny vesnické lidové tvorby, kdy se lidé z měst mohou přijet podívat a sami si vyzkoušet, jak vytvořit např. tradiční ozdoby, adventní věnce, naučit se nové koledy, uplést si vlastní pomlázku, obarvit a namalovat velikonoční vajíčka tradiční venkovskou technikou a poznat nové zvyky venkovské

kultury. Stejným směrem bychom vedli i období Masopustu, které se v poslední době zcela vytrácí a pro městské lidi tato atmosféra vytváří jedinečné vzpomínky.

Mezi aktuální trend patří ekologické zemědělství a proto ani tomu bychom se na venkově nevyhnuli. Ekofarma, která bude poskytovat lidem zázemí a představí jim provoz farmy a způsob výroby potravin, které bude možné si během návštěvy vyzkoušet vyrobit a vytvořené výrobky zakoupit, naláká podle našeho názoru neméně lidí.

Jako další navrhované opatření je vytvoření propojení cyklostezek všech vesnických památkových zón v okrese Plzeň – sever. Cyklostezky jsou velmi oblíbené a v poslední době hojně využívány. Propojení vesnických památkových zón by znamenalo vytvořit určitý celek památek, které je možno během jednoho výletu shlédnout. I toto by mělo být lákadlo pro turisty a to pro ty, kteří chtějí dovolenou strávit sportovním vyžitím.

Přes všechna navržená opatření bychom dbali, jak již bylo výše zmíněno, na stále neměnný život na vesnici, na který jsou obyvatelé zvyklí. Z navržených opatření určitě nemělo vyplynout, že každý den budou v obcích trávit čas stovky turistů. Vše je pojato na jednotné akce, které budou mít daný datum. Do akcí se budou moci zapojit i občané vesnic, aby sami měli z pořádané akce radost a byli na svou obec hrdý a chtěli udržovat venkovskou kulturu.

Rozvoj cestovního ruchu, přilákání turistů a zviditelnění obce nelze jinak než přes reklamu, propagaci obce. Jestliže chceme nalákat do obce lidi z města musí se propagace dostat na správné místo, tzn. do měst. Vesnické památkové zóny v okrese Plzeň – sever mají výhodu, že jsou blízko města Plzeň. To by mohla být pro vesnice cílová skupina lidí, jelikož Plzeň je již tak velké město, že se obyvatelé málokdy setkají s venkovskou kulturou a naopak po týdenním pracovním vypětí hledají odpočinek mimo rušné město.

Nesmíme opomenout to, že obec nemůže mít reklamu např. v televizi nebo mít zaplacené billboardy, jelikož v těchto případech se jedná o propagaci velice nákladnou a pro obec z finančního hlediska nepřijatelnou. Do podvědomí by se měly vesnické památkové zóny dostat nejdříve upoutáním letáček s pozváním na pořádané aktivity, dále program uveřejnit v Plzeňském měsíčníku Kultura, který je občany okresu Plzeň – město velice oblíbený. Při navštívení obce díky uskutečňovanému programu mít vždy v zásobě a při ruce opět letáčky, kde budou vypsány všechny akce konané v daném roce. Během akce mít další propagační materiály jako jsou například malé publikace o obci nebo o pořádané akci, obyčejné tužky, propisky, žetony na nákupní košíky

s kroužkem na klíče, pohlednice, dnes pro děti velmi oblíbené šňůrky na krk, malé bločky. Na všech těchto propagačních materiálech nesmí chybět název obce, kontaktní adresa, emailová adresa, telefon, ale hlavně internetové stránky.

Díky tomuto se vracíme ještě k jednomu závažnému bodu, čímž jsou právě internetové stránky, které by neměly chybět žádné obci a to z prostého důvodu. Dnes nejvíce využívané informační médium je právě internet, většina z nás má možnost se podívat na stránky vesnických památkových zón a zjistit si program akcí. Za úvahu stojí i myšlenka, zda by nebylo úspěšné zřídit internetovou stránku spojující všechny vesnické památkové zóny a rezervace a to myšleno, jak v pojetí okresu Plzeň – sever, tak v pojetí celorepublikovém. Návštěvníci by se mohli orientovat podle jejich dostupnosti, pořádaných aktivit a úrovně akcí, tím by se zvyšovala konkurence, která by nutila stále se zdokonalovat a vytvářet čím dál lepší aktivity a to jak z programového, tak z organizačního hlediska.

V posledním bodě navržené propagace bychom uvedli propagaci během navržené propojené cyklostezky, které by spojovaly vesnické památkové zóny v okrese Plzeň – sever. Návrh zní: na trase cyklostezky umístit naučné tabule, které budou zaměřeny právě na památkové zóny daného okresu a budou poukazovat na největší památky v těchto obcích. Mimo jiné u každé tabule by byl zřízen držák, kde by byly malé letáčky. Na letáčkách nesmí chybět právě internetové adresy, kontaktní adresy obcí a vyjmenované nejhlavnější akce, které se v tomto roce uskutečňují.

Přes všechny možné druhy propagace musíme připomenout, že největší reklamou je spokojený člověk. Proto by se každá obec měla snažit učinit spokojenými jak obyvatele, tak návštěvníky.

6 Závěr

Cílem této práce je upozornit na velké možnosti čerpání finančních zdrojů z Evropské Unie. Tyto prostředky lze využít jak na opravu, nebo výstavbu infrastruktury, tak na obnovu architektonických památek, uměleckých děl, ale i na zlepšení životní pohody obyvatel: výstavbu sportovišť, vytvoření projektů pro kulturu, vzdělání a volný čas. Díky prohlášení vesnických památkových zón mají tyto obce mnohem větší možnost čerpání finančních prostředků z podpůrných programů pro rozvoj venkova a památek.

Jak již bylo zmíněno, přirozený vývoj vesnic, zejména pak v našich popisovaných oblastech, byl v minulých letech násilně přerušen. Vesnice si musejí postupně vytvářet svojí vlastní kulturu, která přirozeně čerpá ze své historie, ale reaguje na současný životní styl. V úvahu musíme brát, že díky své jedinečnosti si vesnice nachází stále svoje nové obyvatele, kteří buď adaptují původní objekty, nebo na okrajích obce budují nová sídla. Soužití původních a nových obyvatel je samo o sobě velmi citlivá věc.

Je průkazné, že zlepšení vzhledu obcí a obnova kulturních památek ztraktivňuje tyto oblasti nejen pro turistiku, ale i pro její obyvatele samotné. Vesnice popisované v mé

Obrázek č. 26: Stavení představující vrcholnou tvorbu lidového klasicismu v Kyšicích

Foto Petr Zikmund

práci mají o to větší možnosti, že jsou součástí vesnické památkové zóny. Jak vyplývá z výsledků dotazníkového šetření, není tato skutečnost vnímána přímo obyvateli jako pomoc. Lidé často mají pocit, že prohlášení vesnickou památkovou zónou žádné výhody nepřinesly. Bohužel nejvíce je vše založeno na neinformovanosti. Se zcela prokazatelným kladným vztahem k tomuto prohlášení jsme se setkali pouze v obci Dýšina a v osadě Lhota u Chříče. V obci Dýšina lze mluvit o velmi dobré informovanosti obyvatel ze strany obecního úřadu, dále o veliký zájem zastupitelů obce o zachování památek lidové architektury a zviditelnění obce. Ani v obci Dýšina

nesmýšleli obyvatelé na začátku pozitivně. Až po prokazatelných úspěšných výsledcích ze strany zastupitelů se začali lidé o prohlášení vesnickou památkovou zónou zajímat a aktivně se starat o památky lidové architektury. Stále při hlavním rozhodnutí vše závisí na zastupitelích obce a proto neustále v aspektu pozitivního pojetí prohlášení památkové zóny hrají hlavní roli. V druhém případě, kdy se jedná o osadu Lhota u Chříče, jde o zcela jiný případ. Osada je využívána z většiny pouze k rekreačním účelům. Lidé jsou zde k památkové péči mnohem více nakloněni než obyvatelé jiných vesnic, protože jejich nemovitosti mají k rekreačním účelům a stavení si často kupují za účelem zrekonstruování kulturní památky. V těchto případech jsme se nesetkali s jiným názorem než, že majitelé mají velice dobré vztahy s pracovníky jak Památkového ústavu, tak Krajského úřadu v Plzni. Bohužel v jiných obcích vyjma těchto dvou byli odpovědi na tyto otázky vždy negativní.

Rozpor mezi názorem obyvatel na pohodové a nikým nerušené bydlení a marketingovými studiemi na rozvoj turistiky a aktivního odpočinku v okolní přírodě pro lidi z měst je patrný. Proto je potřeba postupovat velmi citlivě a navrhovaná opatření provádět postupně. Podle mého názoru vše opět závisí na informovanosti, co daný rozvoj turistiky obci přinese. Proto se musí dbát na to, aby rozvoj turistiky nebyl přínosem jen pro samotnou obec, ale samozřejmě i pro samotné obyvatele. Nejdůležitější je vytvořit takové podmínky, které zajistí spokojenost obou stran a to jak obyvatelů, kteří tu hrají největší roli, tak návštěvníků. Postupným rozvojem by se mělo dojít k výsledku, že obyvatelé se budou těšit na pořádané akce v obci a budou se radovat z návštěvníků vesnice.

Obrázek č. 27: Kamenný kříž v Dolanech u Plzně

Foto Petr Zikmund

Dýšina jde již od roku 1990 správnou cestou. Starostka této obce má praxi s dotacemi, s pořádáním aktivit, kterými naláká turisty obec navštívit a také s propagací vlastní obce. Není nic jednoduššího než se s danou obcí spojit a snažit se vytvořit podobné

Směr, jakým se bude vesnice rozvíjet záleží především na obecních zastupitelstvech. Jako první a nejdůležitější krok považujeme spolupráci okolních obcí, výměnu názorů a zkušeností. Velká část prostředků lze získat právě při společných projektech. Obec

projekty, které fungují právě tady nebo dokonce vytvořit spojením památkových zón zcela něco nového. V této době se o to snaží obec Kyšice. Budeme doufat, že to není poslední vesnická památková zóna, která se k úspěšnému vedení lidové architektury a životě na venkově přidává.

7 Použitá literatura

- [1] BUKAČOVÁ, I., FOUĐ, K., KAREL, T., KŘEMENÁK, J. *Lidová architektura okres Plzeň-sever*. Plzeň: Státní památkový ústav v Plzni, 2002. ISBN 80-85035-18-9
- [2] BUKAČOVÁ, I., HÁJEK, T., HORYNA, M., NEJEDLÝ, V. *Památky Plzeňského kraje – Koncepce podpory státní památkové péče v Plzeňském kraji*. Plzeň: Plzeňský kraj – Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, 2004. ISBN 80-239-3193-8
- [3] BUREŠ, P., ŠKABRADA, J., ŠNAJDROVÁ, H. *Památková ochrana historických vesnic v České republice*. Praha: Ministerstvo kultury České republiky, odbor památkové péče, 1996. ISBN 80-902096-2-9
- [4] FOUĐ, K. *Tvorba a ochrana prostředí historických jader měst a obcí*. Plzeň: Odbor kultury a památkové péče Krajského úřadu Plzeňského kraje, 2004.
- [5] FOUĐ, K., KAREL, T. *Lidová architektura – Vesnické památkové rezervace a zóny, krajinné památkové zóny v Plzeňském kraji*. Plzeň: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, 2004.
- [6] HRABÁNKOVÁ, M., VOSEJPKOVÁ, M. *Regionální management*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2002. ISBN 80-7040-564-3
- [7] JANEČKOVÁ, L., VAŠTÍKOVÁ, M. *Marketing měst a obcí*. Praha: Grada Publishing, spol. s.r.o., 1999. ISBN 80-7169-750-8
- [8] KAIGL, J., PECHOVÁ, K., ZÍDEK, M. *Příručka vlastníka kulturní památky*. 2. vydání. Praha: Ministerstvo kultury, 2004. ISBN 80-86310-19-1
- [9] LUKÁŠ, Z. *Regionální a strukturální politika EU*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2000. ISBN 80-238-5978-1
- [10] VANÍČEK, J., HRABÁNKOVÁ, M. *Regionální projektování*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2004.
- [11] WOKOUN, R. *Regionální politika a rozvoj v České republice*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 1998.
- [12] www.czso.cz, 14.10.2006
- [13] www.isu.cz, 14.10.2006
- [14] www.kr-plzensky.cz, 21.10.2006
- [15] www.lidova-architektura.cz, 25.11.2006
- [16] www.manetin.cz, 8.12.2006
- [17] www.mkcr.cz, 12.11.2006

- [18] www.mmr.cz, 6.11.2006
- [19] www.npu.cz, 13.1.2007
- [20] www.obecdysina.cz, 8.12.2006
- [21] www.obec-kysice.cz, 8.12.2006
- [22] www.strukturalni-fondy.cz, 12.12.2006
- [23] www.volny.cz/ouhlinec, 8.12.2006
- [24] www.volny.cz/ouchric, 8.12.2006

8 Přílohy

Příloha č. 1: Fotografie vybraných vesnických památkových zón

Příloha č. 2: Dotazník pro obyvatele vesnických památkových rezervací a zón

Příloha č. 3: Dotazník pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací a zón

Příloha č. 4: Dotazník pro představitele Národního památkového ústavu v daném kraji zodpovědného za studované vesnické památkové rezervace a zóny

Příloha č. 1: Fotografie vybraných vesnických památkových zón

Dolany

Dolanská obecná škola vystavěná roku 1900 – původní truhlářské prvky tj. dveře a okna.

Ve fasádě škála architektonických štukatérských prvků včetně bosáže.

Foto Petr Zikmund

Dýšina

Pohled na obec Dýšina

Foto Petr Zikmund

Hlince

Návesní kaple z období po roce 1800, nevelká stavba čtvercového půdorysu krytá stanovou střechou, ve vrcholu s lucernou. Vedle kaple byl vystaven pomník věnovaný obětem 1. světové války.

Foto Petr Zikmund

Roubené obytné stavení trojdílné dispozice komorového typu

Foto Petr Zikmund

Kyšice

Cenný doklad tzv. lidového klasicizmu, v čele klenutá brána s brankou dotovaná do roku 1878 (ale předpokládá se spíše rok 1848). Brána nese barokně vykrajovaný štítový nástavec s nikou.

Foto Petr Zikmund

Kovový kříž s kamenným podstavcem

Foto Petr Zikmund

Lhota u Chříče

Roubené obytné stavení s roubenou sýpkou

Foto Petr Zikmund

Radějov

Roubené stavení

Foto Petr Zikmund

Studená

Čtyřboká kaple z 19. století se stanovou střechou a věžičkou na vrcholu. Vedle kaple stojí pomník věnovaný obětem 1. světové války.

Foto Petr Zikmund

Nevelké stavení, které si uchovalo původní srubové konstrukce. Dnes slouží dům jako sídlo OÚ Studená.

Foto Petr Zikmund

Pamětní kříž z roku 1900

Foto Petr Zikmund

DOTAZNÍK

Pro obyvatele vesnických památkových rezervací a zón

Jaký je Váš vztah k této obci?

- mám zde trvalé bydliště a bydlím zde ve vlastním domě
- mám zde trvalé bydliště a bydlím zde v nájmu
- jsem vlastníkem rekreačního objektu
- jiný

Jak dlouho již v této obci pobýváte (trvale nebo přechodně)?

- do 1 roku
- 1-5 let
- 6-10 let
- 10-20 let
- 20-30 let
- nad 30 let

Víte o tom, že Vaše obec, nebo Vaše část obce byla prohlášena před časem vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

- vím o tom a zajímám se
- mám o tom povědomí
- dozvídám se o tom poprvé
- ani mne to nezajímá

Máte představu, jaké výhody to Vaší obci přináší?

- nevím
- tuším, ale nevím nic konkrétního
- vím, jako příklad uvedu:

.....

Máte představu, jaké nevýhody to Vaší obci přináší?

- nevím
- tuším, ale nevím nic konkrétního
- vím, jako příklad uvedu:

.....

Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

- ano
- ne

pokud ano, v jaké souvislosti?

.....

Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaší obec přínosem?

- určitě ano
- spíše ano
- nedovedu posoudit
- spíše ne
- určitě ne

Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

- určitě ano
- domnívám se, že ano
- nevím
- domnívám se, že ne
- určitě ne

Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

- velmi často
- občas
- zřídka
- nikdy

Myslíte si, že se starosta a obecní zastupitelstvo zajímá o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce (části obce)?

- určitě ano
- spíše ano
- nedovedu posoudit
- spíše ne
- určitě ne

Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale nebo občas bydlíte?

- jsem na svou obec hrdý a rád, že zde bydlím
- jsem celkem spokojen s bydlením v této obci
- je tu bydlení jako v každé jiné vesnici
- klidně bych šel bydlet jinam
- nelíbí se mi tady a raději bych se odstěhoval někam jinam

Co by měla Vaše obec udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté? (maximálně tři odpovědi)

- nemám zájem, aby sem jezdili
- zlepšit pořádek a vzhled
- vydat propagační letáky
- vybudovat informační středisko
- zlepšit stav silnic a veřejných prostranství
- přispět občanům na opravy domů
- jiná opatření, která?

.....

Údaje o Vás:**Pohlaví:**

- muž
- žena

Věk:

- do 17ti let
- 18 – 25
- 26 – 35
- 36 – 45
- 46 – 55
- 56 a více

Vzdělání:

- základní/vyučen
- střední
- vysokoškolské

Kde pracuji (pouze trvalí obyvatelé):

- v místě bydliště
- dojíždím za prací
- nepracuji

Zaměstnání:

- samostatně podnikám v zemědělství nebo v lesním hospodářství
- samostatně podnikám v jiném oboru
- zaměstnanec u soukromé firmy v oboru zemědělství a lesnictví
- zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru
- zaměstnanec ve státní nebo veřejné organizaci
- podnikatel v zemědělství nebo lesnictví, který zaměstnává další pracovníky
- podnikatel v jiném oboru, který zaměstnává další pracovníky
- důchodce
- studující
- nezaměstnaný
- mateřská dovolená, v domácnosti

Místo, datum:

DOTAZNÍK

Pro představitele samosprávy vesnických památkových rezervací a zón

Název obce

Jde o

a) vesnickou památkovou rezervaci

b) vesnickou památkovou zónu

Která část byla prohlášena vesnickou památkovou rezervací (zónou)

a) celá obec

b) místní část s názvem

Obec je členem sdružení obcí nebo mikroregionu?

a) ne

b) ano s názvem

1. Jakou funkci v obci zastáváte?

- starosta
- místostarosta
- tajemník
- jiná

2. Jak dlouho již v této obci pobýváte?

- do 1 roku
- 1 – 5 let
- 6 – 10 let
- 11 – 20 let
- 21 – 30 let
- nad 30 let

3. V kterém roce byla Vaše obec (nebo její část) prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

- v roce
- nevím

4. Má Vaše obec zpracovanou nějakou územně-plánovací dokumentaci?

- územní plán z roku
- regulační plán z roku
- urbanistickou studii z roku
- jiný typ územně-plánovací dokumentace (jaký)

5. Má Vaše obec zpracovaný nějaký strategický plán, nebo plán rozvoje obce?

- má plán z roku
- je připravován
- uvažujeme o jeho zpracování
- je zpracován v rámci mikroregionu
- bude zpracován v rámci mikroregionu

6. Domníváte se, že prohlášení Vaší obce (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro Vaší obec přínosem?

- určitě ano
- spíše ano
- nedovedu posoudit
- spíše ne
- určitě ne

7. Myslíte si, že se zajímáte o problémy spojené s památkovou ochranou Vaší obce?

- určitě ano
- spíše ano
- nedovedu posoudit
- spíše ne
- určitě ne

8. Máte představu, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) Vaší obci přináší?

.....

.....

.....

9. Máte představu, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) Vaší obci přináší?

.....

.....

.....

10. Setkal jste se již při jednání s úřady s tím, že Vaše obec (část obce) je prohlášena vesnickou památkovou rezervací (vesnickou památkovou zónou)?

.....
.....
.....
11. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Vaším pověřeným obecním (městským) úřadem v

.....
.....
.....
12. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s památkovým úřadem v, který má Vaší obec na starost?

.....
.....
.....
13. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně Vaší obce s Krajským úřadem v, který má Vaší obec na starost?

.....
.....
.....
14. Je dům, ve kterém bydlíte prohlášen kulturní památkou?

- určitě ano
- domnívám se, že ano
- nevím
- domnívám se, že ne
- určitě ne

1. Setkal jste se ve Vaší obci s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

- velmi často
- občas
- zřídka
- nikdy

2. Můžete charakterizovat Váš vztah k obci, kde trvale bydlíte?

- jsem na svou obec hrdý a rád, že zde bydlím
- jsem celkem spokojen s bydlením v této obci
- je tu bydlení jako v každé jiné vesnici
- klidně bych šel bydlet jinam
- nelíbí se mi tady a raději bych se odstěhoval někam jinam

3. Co by měla Vaše obec udělat pro to, aby k Vám lidé jezdili na výlety a jako turisté?

.....
.....
.....

4. Údaje o Vás:

Pohlaví:

- muž
- žena

Věk:

- do 17ti let
- 18 – 25
- 26 – 35
- 36 – 45
- 46 – 55
- 56 a více

Vzdělání:

- základní/vyučen
- střední
- vysokoškolské

Kde pracuji (pouze trvalí obyvatelé):

- v místě bydliště
- dojíždím za prací
- nepracuji

Zaměstnání:

- samostatně podnikám v zemědělství nebo v lesním hospodářství
- samostatně podnikám v jiném oboru
- zaměstnanec u soukromé firmy v oboru zemědělství a lesnictví
- zaměstnanec u soukromé firmy v jiném oboru
- zaměstnanec ve státní nebo veřejné organizaci
- podnikatel v zemědělství nebo lesnictví, který zaměstnává další pracovníky
- podnikatel v jiném oboru, který zaměstnává další pracovníky
- důchodce
- studující
- nezaměstnaný
- mateřská dovolená, v domácnosti

Místo, datum:

D O T A Z N Í K

Pro představitele pobočky Národního památkového ústavu v daném kraji zodpovědného za Vámi studované vesnické památkové rezervace a zóny

Název obcí, za které je pracovník NPÚ zodpovědný

.....

Jde o

a) vesnické památkové rezervace (názvy)

.....

b) vesnické památkové zóny (názvy)

.....

1. Jakou funkci v Národním památkovém ústavu zastáváte?

.....

.....

2. Jak dlouho již v ústavu pracujete?

- do 1 roku
- 1 – 5 let
- 6 – 10 let
- 11 – 20 let
- nad 20 let

3. V kterém roce byla ve Vámi spravovaných obcích zavedena plošná ochrana souboru lidové architektury?

- všechny v roce
- jinak a to

.....

.....

4. Myslíte si, že se představitelé těchto obcí zajímají o problémy spojené s jejich památkovou ochranou?

- určitě ano
- spíše ano
- nedovedu posoudit
- spíše ne
- určitě ne

5. Podle Vašeho názoru, jaké výhody to (myšleno památková ochrana) obcím přináší?

.....

.....

.....

6. Podle Vašeho názoru, jaké nevýhody to (myšleno památková ochrana) obcím přináší?

.....

.....

.....

7. Jaké postoje zaujímají obyvatelé těchto obcí k Vaším návštěvám, pokynům a rozhodnutím?

.....

.....

8. Jaké postoje zaujímají představitelé těchto obcí k Vaším návštěvám, pokynům a rozhodnutím?

.....

.....

9. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně s pověřenými obecními úřady zodpovědnými za památkovou péči?

.....

.....

.....

10. Jaké máte zkušenosti s jednáním o památkové ochraně v této oblasti s Krajským úřadem?

.....

.....

.....

11. Domníváte se, že prohlášení Vámi spravovaných obcí (části obce) vesnickou památkovou rezervací (zónou) bylo pro ně přínosem?

- určitě ano
- spíše ano
- nedovedu posoudit
- spíše ne
- určitě ne

12. Setkal jste se v těchto obcích s lidmi, kteří do Vaší obce přijeli prohlédnout si historické stavby?

- velmi často
- občas
- zřídka
- nikdy

13. Co by měly obce udělat pro to, aby k nim lidé jezdili na výlety a jako turisté?

.....

.....

.....

14. Údaje o Vás:

Pohlaví:

- muž
- žena

Věk:

- do 17ti let
- 18 – 25
- 26 – 35
- 36 – 45
- 46 – 55
- 56 a více

Vzdělání:

- základní/vyučen
- střední
- vysokoškolské

Místo, datum:

